

Notă informativă

la proiectul de hotărâre a Guvernului „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030”

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de hotărâre a fost elaborat de către Biroul Național de Statistică și Cancelaria de Stat cu susținerea Proiectului „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în numele Ministerului Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare a Germaniei (BMZ).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În septembrie 2015, Republica Moldova, alături de alte 192 state membre ale Organizației Națiunilor Unite (ONU), a aderat la Declarația Summit-ului privind Dezvoltarea Durabilă, prin care s-a angajat să pună în aplicare Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030 (Agenda 2030). Aceasta include 17 obiective globale cu 169 de ținte asociate care vin să stimuleze acțiunile la nivel global până în anul 2030 în 5 domenii de o importanță majoră pentru umanitate cum sunt: (i) populația; (ii) planeta; (iii) prosperitatea; (iv) pacea și (v) parteneriatele. Republica Moldova, de rând cu celelalte țări, urmează să-și mobilizeze eforturile în vederea atingerii angajamentelor asumate în toate aceste domenii. Pentru asigurarea monitorizării progresului în implementarea Agendei 2030 la nivel global au fost stabiliți 247 indicatori.

În 2016 a fost instituit Consiliul Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă (HG nr. 912/2016), pentru a crea un cadru instituțional corespunzător, dar și un proces participativ și transparent în adaptarea și implementarea la nivel național a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD). Consecutiv s-a realizat **adaptarea**¹, printr-un proces consultativ extins, **țintelor și indicatorilor globali de dezvoltare durabilă la contextul specific al țării** noastre (naționalizarea), astfel încât implementarea ODD să devină mai concludentă, fezabilă și eficientă și să soluționeze atât problemele populației țării, în particular a grupurilor vulnerabile și subreprezentate, ținând cont de abordarea că *nimeni nu trebuie lăsat în urmă*, dar și impactul schimbărilor fenomenelor urmărite.

Evoluția rapidă a procesului de dezvoltare a metodologiilor de calculare a indicatorilor ODD la nivel global (numite metadate globale²) a implicat țările membre într-o actualizare continuă a setului de indicatori naționalizați. Biroul Național de Statistică în comun cu Cancelaria de Stat și instituțiile producătoare de indicatori ODD, pe parcursul anilor 2018-2019, au realizat un exercițiu complex de revizuire a indicatorilor de dezvoltare durabilă din punct de vedere metodologic, al conformității și disponibilității acestora cerințelor stabilite la nivel global. În rezultat, a fost identificat un număr de 157 ținte și 341 de indicatori considerați relevanți pentru Republica Moldova, din care 197 indicatori (57% din total) sunt integral disponibili, 60 indicatori (18%) parțial disponibili și 84 indicatori (25%) lipsesc în totalitate. La revizuirea indicatorilor ODD naționalizați, au fost luate în considerare dezagregările recomandate de Grupul de experți privind indicatorii ODD (Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs), creat de către Comitetul pentru Statistică al

¹ <https://cancelaria.gov.md/ro/content/guvernul-republicii-moldova-demarat-procesul-de-adaptare-agendei-de-dezvoltare-durabila-2030>, <https://cancelaria.gov.md/ro/content/consultarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabila-continua>, <https://cancelaria.gov.md/ro/content/o-noua-runda-de-consultari-privind-implementarea-obiectivelor-de-dezvoltare-durabila>

² <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>

ONU³. Țintele și indicatorii revizuiți au fost consultați⁴ și avizați de către instituțiile producătoare de date, pentru indicatorii disponibili și parțial disponibili au fost prezentate datele în dinamică pentru anii 2010-2018. Acestea au servit drept bază pentru setarea de direcții prioritare de intervenție (marcate prin țintele ODD) și bază de evidențe pentru cartografierea progresului obținut până în prezent în implementarea Agendei pentru dezvoltare durabilă și pentru raportarea impactului acțiunilor întreprinse în cadrul raportului de Evaluare națională voluntară⁵ din a. 2020 și a Anexei statistice⁶.

În paralel, a fost realizat un exercițiu analitic la nivel național, cu utilizarea tehnicilor de evaluare rapidă integrată și de analiză a complexității⁷, prin care s-a determinat nivelul de corelare dintre Agenda 2030 și prioritățile naționale de politici. Drept urmare, pentru a ajusta cadrul național de planificare strategică cu Agenda 2030, a fost elaborată noua strategie națională pe termen lung – Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2030”⁸, care transpune o parte din țintele acesteia, în special cele considerate acceleratori ai dezvoltării durabile, precum și indicatorii conecși adaptați la contextul național.

Punerea în aplicare a Agendei 2030 la nivel național și sub-național reprezintă un exercițiu complex care solicită implicarea unui număr mare și variat de actori, definirea responsabilităților instituționale pentru asigurarea coordonării, promovării și implementării acesteia, precum și elaborarea unui mecanism de monitorizare și raportare, inclusiv la nivel global, a progreselor obținute. Asumarea și integrarea parțială a țintelor de dezvoltare durabilă în documentele de politici publice, multitudinea de indicatori necesari pentru măsurarea progresului în implementarea ODD, precum și lacunele identificate în ce privește disponibilitatea acestora, îndeosebi din perspectiva dezagregării datelor care ar ajuta măsurarea impactului dezvoltării durabile asupra celor mai vulnerabile grupuri ale populației pentru ca necesitățile acestora să nu fie ignorate și *nimeni să nu fie lăsat în urmă*, creează premisele necesare pentru setarea unor norme care ar asigura instituționalizarea țintelor de dezvoltare durabilă și a indicatorilor de monitorizare a ODD și ar reglementa responsabilitățile autorităților în acest sens.

Hotărârea de Guvern va crea fundamentul informațional pentru asigurarea raportării progreselor Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030 la nivel internațional. Primul Raport de evaluare voluntară națională pentru implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, elaborat în 2020, a concluzionat că Republica Moldova este fermă în realizarea angajamentului său de a implementa eficient Agenda 2030, fiind conștientă de faptul, că rezultatele obținute erau relativ modeste. Reglementările promovate prin prezentul proiect de hotărâre vor asigura crearea premiselor necesare pentru accelerarea implementării ODD-urilor, astfel încât următoarele evaluări naționale voluntare, care vor fi prezentate în cadrul Forumului Politic la Nivel Înalt pentru Dezvoltare Durabilă al ONU, să constate progrese vizibile și măsurabile în implementarea Agendei 2030.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

³ <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/>

⁴ <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=30&id=6535>

⁵ https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/vnr_2020_ro.pdf

⁶ https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/statistics_for_sdgs_moldova.pdf

⁷ <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/monitorizarea-si-evaluarea-implementarii-agendei-de-dezvoltare-durabila-2030>, Rapid Integrated Assessment by UNDP - <https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/sustainable-development-goals/rapid-integrated-assessment---mainstreaming-sdgs-into-national-a.html>, Stock-and-Flow and causal loop diagrams come from the field of System Dynamics developed at MIT

⁸ Proiectul de lege a fost aprobat prin HG 377 din 10.06.2020 și prezentat Parlamentului, <https://cancelaria.gov.md/ro/apc/moldova-2030>, https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121920&lang=ro

Proiectul hotărârii de Guvern nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene .

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de hotărâre aprobă cadrul național de monitorizare a implementării Agendei 2030, alcătuit din obiective, ținte și indicatori, definește responsabilitățile autorităților publice elaboratoare de politici în ce privește punerea în aplicare a Agendei 2030, definește mecanismul de coordonare și cadrul de raportare a progreselor, la nivel de politici și prin prisma dinamicii în datele statistice, asigură instituționalizarea țăintelor de dezvoltare durabilă și a indicatorilor de monitorizare a acestora. De asemenea, stabilește termenele de raportare de către elaboratorii de politici către Cancelaria de Stat, precum și de către deținătorii și producătorii de date către BNS, dar și activitățile imediate necesare pentru implementarea Hotărârii, după aprobarea acesteia.

Conform proiectului, ministerele și autoritățile administrative centrale au responsabilitatea să asigure integrarea obiectivelor și țăintelor Agendei 2030 în documentele de politici publice din sfera de competență, să întreprindă măsurile necesare pentru coordonarea implementării acestora, precum și să asigure raportarea progreselor către Cancelaria de Stat, anual până la 1 mai. Cancelaria de Stat, va totaliza informația privind progresul în realizarea Agendei 2030 și o va prezenta Consiliului Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă, anual până la data de 1 iunie.

Pentru a asigura disponibilitatea datelor necesare pentru monitorizarea ODD, ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice (deținătoare de date și producătoare de statistici) vor colecta, prelucra și prezenta Biroului Național de Statistică datele pentru indicatorii de monitorizare a ODD din domeniul de competență cu asigurarea calității, inclusiv a fiabilității, coerenței și comparabilității seriilor de timp. Potrivit proiectului Hotărârii, Biroul Național de Statistică este autoritatea care va coordona procesul de producere și diseminare a indicatorilor de monitorizare a ODD.

Biroul Național de Statistică va asigura sistematizarea datelor recepționate de la autoritățile deținătoare de date și le va publica pe o platformă de diseminare a datelor, în vederea asigurării accesului deschis la date a factorilor de decizie, autorităților publice, societății civile, sectorului privat, precum și organismelor internaționale.

Biroul Național de Statistică, în comun cu Cancelaria de Stat, vor elabora instrucțiunile privind mecanismul, cerințele și termenele specifice de prezentare și diseminare/publicare a datelor privind indicatorii ODD și a informațiilor despre realizarea obiectivelor și țăintelor de dezvoltare durabilă. De asemenea, dat fiind faptul că, conform rezultatelor evaluării naționale a indicatorilor de monitorizare a ODD, mai mult de 40% din indicatori sunt parțial disponibili sau nu sunt disponibili în general, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, va fi elaborată o foaie de parcurs cu acțiuni privind producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili (în particular și din perspectiva dezagregării datelor) la momentul intrării în vigoare a prezentei hotărâri, sau cei care necesită ajustări.

5. Fundamentarea economico-financiară

Aplicarea prezentei hotărâri se va realiza în limitele mijloacelor bugetare alocate ministerelor, autorităților administrative centrale și instituțiilor publice vizate.

Pentru fortificarea capacităților pentru furnizorii/producătorii de date, vor fi atrase, după caz, resurse externe.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Prezentul proiect de hotărâre nu necesită modificarea sau abrogarea unor acte normative în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030” a fost publicat pe pagina web oficială a Cancelariei de Stat, Biroului Național de Statistică la rubrica transparență decizională, precum și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md, secțiunea ”Procesul decizional”, precum și a fost avizat/expertizat de către toate autoritățile publice și organizațiile implicate în procesului punerii acesteia în aplicare. Sinteza avizelor este inclusă ca parte componentă a setului.

8. Constatările expertizei anticorupție

În corespundere cu art.28 alin.(2) lit. a) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017, proiectul nu este supus expertizei anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030” nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și respectiv nu a fost supus expertizei date.

10. Constatările expertizei juridice

Expertiza juridică se va completa după procesul de avizare.

Secretar general adjunct

al Guvernului

/semnat electronic/

Svetlana ȚURCANU

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE

nr. ____

din _____

Chișinău

**Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare
a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030**

În vederea realizării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, adoptate la Summitul Organizației Națiunilor Unite la 25 septembrie 2015, și implementării Obiectivelor de dezvoltare durabilă în Republica Moldova, precum și asigurării monitorizării și evaluării procesului de implementare a acestora, Guvernul

HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 (se anexează).
2. Cancelaria de Stat, Biroul Național de Statistică, ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice vor asigura:
 - 1) transpunerea obiectivelor Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și integrarea țintelor de atingere a acestora în documentele de politici, conform domeniilor de competență, și stabilirea pentru indicatorii de monitorizare disponibili a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD) a valorilor de referință și a țintelor intermediare și finale;
 - 2) continuitatea producerii, actualizării și prezentării datelor relevante și fiabile pentru indicatorii de monitorizare a ODD din domeniul de competență, conform Anexei, cu asigurarea coerenței și comparabilității seriilor de timp în vederea raportării progresului în implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă la nivel național, regional și global;
 - 3) producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili (inclusiv dezagregări lipsă), sau cei care necesită ajustări, cu estimarea și planificarea mijloacelor necesare sau, după caz, cu atragerea resurselor externe.
3. Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice vor prezenta:
 - 1) Biroului Național de Statistică anual, până la data de 1 aprilie, date actualizate privind indicatorii de monitorizare a ODD conform Anexei, produși conform domeniilor de competență;
 - 2) Cancelariei de Stat, anual până la data de 15 mai, informația despre realizarea țintelor ODD în contextul politicilor promovate în baza indicatorilor de monitorizare a acestora, conform domeniilor de competență;
4. Cancelaria de Stat:
 - 1) va asigura coordonarea procesului de planificare, monitorizare și raportare a realizării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030;

- 2) va pregăti și prezenta Comitetului Interministerial pentru Planificare Strategică anual, până la data de 15 iunie, raportul de progres privind realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030;
- 3) va asigura coordonarea procesului de elaborare a rapoartelor periodice de evaluare voluntară națională;
- 4) va asigura publicarea rapoartelor anuale de progres privind realizarea Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și a rapoartelor periodice de evaluare voluntară națională pe pagina web oficială;

5. Biroul Național de Statistică:

- 1) va asigura coordonarea procesului de producere și diseminare a indicatorilor de monitorizare a ODD;
- 2) va încheia, la necesitate, acorduri de colaborare cu organizațiile neguvernamentale și alte instituții în vederea producerii indicatorilor ODD din domeniile de competență a acestora;
- 3) va acorda suport metodologic ministerelor, altor autorități administrative centrale și instituțiilor publice la producerea și documentarea indicatorilor de monitorizare a ODD din domeniile de competență a acestora;
- 4) va asigura diseminarea centralizată a datelor privind dinamica indicatorilor de monitorizare a ODD, anual până la data de 15 mai, pe o platformă națională de diseminare dedicată ODD.

6. În scopul asigurării disponibilității indicatorilor relevanți de monitorizare a ODD, Cancelaria de Stat, în comun cu Biroul Național de Statistică:

- 1) în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, va elabora și aproba instrucțiunile privind:
 - a) mecanismul, cerințele și termenele specifice de prezentare și diseminare a datelor privind indicatorii ODD și a informațiilor despre realizarea obiectivelor și țintelor de dezvoltare durabilă;
 - b) acțiunile vizând producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili (inclusiv dezagregări lipsă), sau cei care necesită ajustări, și termenele de asigurare a disponibilității acestora;
- 2) în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, vor identifica necesitățile de instruire pentru fortificarea capacităților pentru furnizorii/producătorii de date, cu alocarea mijloacelor necesare sau, după caz, cu atragerea resurselor externe;
- 3) de comun acord cu instituțiile de resort vor actualiza, la necesitate, lista indicatorilor de monitorizare și evaluare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030.

7. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Cancelariei de Stat și Biroului Național de Statistică.

CADRUL NAȚIONAL DE MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII AGENDEI DE DEZVOLTARE DURABILĂ 2030

Nr. crt.	Ținte ODD		Indicatori ODD		
	Denumire ținte naționale ODD	Autorități/ Instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor	Denumirea indicatorilor de monitorizare a ODD	Autorități/Instituții responsabile ¹ de furnizarea datelor sau surse de date ² privind indicatorii de monitorizare a ODD	Nivelul de dezagregare recomandat de ONU ³ și relevant la nivel național
ODD 1: Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context					
1.	1.1 Până în 2030, eradicarea sărăciei extreme, măsurată în prezent ca număr de persoane care trăiesc cu mai puțin de 1,9 \$ pe zi	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Economiei	1.1.1 Ponderea populației aflate sub pragul internațional al sărăciei 2,15 \$ pe zi	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe, grupe de vârstă, ani, statut ocupațional
2.			1.1.2 Ponderea populației aflate sub pragul internațional al sărăciei 4,3 \$ pe zi		
3.	1.2 Până în 2030, reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile sale potrivit pragului național și	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Economiei	1.2.1 Rata sărăciei absolute	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe, grupe de vârstă
4.			1.2.2 Indicele sărăciei multidimensionale		

¹ La indicarea mai multor instituții funcția de responsabilitate primară revine instituției indicate prima

² Organizațiile internaționale indicate pot constitui surse de date pentru unii indicatori agregați la nivel internațional

³ Dezagregările indicatorilor ODD sunt recomandate de Grupul de experți privind indicatorii ODD (Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs), creat de către Comitetul pentru Statistică al ONU

	pragului internațional de 4,3 \$ pe zi				
5.	1.3 Implementarea unui sistem de protecție socială adecvat la nivel național pentru o acoperire substanțială a celor mai săraci și vulnerabili până în 2030	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	1.3.1.a. Ponderea persoanelor de vârstă pensionară care beneficiază de pensie pentru limită de vârstă	Casa Națională de Asigurări Sociale Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, raioane, sex, grupe de vârstă
6.			1.3.1.b. Proportia copiilor acoperiți cu indemnizații adresate familiilor cu copii (indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani persoanelor neasigurate, indemnizații pentru îngrijirea copilului persoanelor asigurate)	Casa Națională de Asigurări Sociale Biroul Național de Statistică	Total pe țară, după statut , medii de reședință
7.			1.3.1.c. Proportia femeilor care au născut beneficiare de indemnizații de maternitate	Casa Națională de Asigurări Sociale Biroul Național de Statistică	Total pe țară
8.			1.3.1.d. Proportia persoanelor cu dizabilități care beneficiază de prestații sociale (pensii și alocații sociale de stat)	Casa Națională de Asigurări Sociale Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sex, grupe de vârstă, raioane
9.			1.3.1.e. Proportia șomerilor care beneficiază de ajutor de șomaj	Casa Națională de Asigurări Sociale Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	Total pe țară, sex, grupe de vârstă
10.			1.3.1.f. Proportia persoanelor acoperite cu indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de accidente de muncă și bolile profesionale	Casa Națională de Asigurări Sociale Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sex, grupe de vârstă
11.			1.3.1.g. Proportia persoanelor vulnerabile beneficiari de prestații de asistență socială (ajutor social, ajutor pentru perioada rece)	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Biroul Național de Statistică	Total pe țară (ajutor social, perioada rece)

12.			1.3.1.h. Acoperirea populației celei mai sărace (quintila 1) cu prestații de Ajutor social	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, quintile pe cheltuielile de consum, quintila I, medii de reședință
13.			1.3.1.i. Acoperirea populației celei mai sărace (quintila 1) cu prestații de Ajutor pentru perioada rece a anului	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, quintile pe cheltuielile de consum, quintila I, medii de reședință
14.	1.4 Până în 2030, asigurarea faptului că toți bărbații și femeile, în special cei săraci și vulnerabili, au drepturi egale la proprietate și	Ministerul Economiei Ministerul Muncii și Protecției Sociale	1.4.1. Ponderea populației care locuiește în gospodării casnice cu acces la servicii de bază, inclusiv electricitate, surse sigure de apă, sistem de canalizare, conexiune la Internet	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sex, grupe de vârstă, ani, acces la: electricitate, apă, canalizare, internet
15.	control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, moștenire și alte resurse		1.4.2.a. Ponderea populației adulte cu drepturi asigurate asupra pământului	Agenția Servicii Publice	Total pe țară, sex, baza înregistrării dreptului de proprietate, alte drepturi (grevare)
16.			1.4.2.b. Ponderea populației adulte care își percepe drepturile sale asupra pământului ca fiind sigure	Agenția Servicii Publice	Total pe țară, sex, tipul drepturilor asupra terenurilor
17.	1.5 Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și	Ministerului Afacerilor Interne Ministerul Economiei Ministerul Mediului	1.5.1.a. Numărul de persoane decedate în urma situațiilor excepționale, la 100 000 de locuitori (<i>identic cu 11.5.1.a/13.1.1.a</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Clase situații excepționale (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), sex, grupe de vârstă
18.	vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă, inclusiv secetă și inundații		1.5.1.b. Numărul de persoane dispărute în urma situațiilor excepționale, la 100 000 de locuitori (<i>identic cu 11.5.1.b/13.1.1.b</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Clase situații excepționale (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), raioane, sex, grupe de vârstă
19.			1.5.1.c. Numărul de persoane direct afectate în urma situațiilor excepționale, la 100 000 de locuitori (<i>identic cu 11.5.1.c/13.1.1.c</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Clase situații excepționale (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), sex, grupe de vârstă

20.			1.5.2 Valoarea pierderilor economice directe în urma situațiilor excepționale raportate la PIB	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, tipuri de pierderi (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii)
21.			1.5.3.1 Cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030, adoptat și implementat (<i>identic cu 11.b.1.1/13.1.2.1</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară
22.			1.5.3.2 Gradul de implementare a Cadrului strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030 (<i>identic cu 11.b.1.2/13.1.2.2</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară
23.			1.5.4 Proportia autorităților publice locale care adoptă și implementează strategii locale de reducere a riscurilor de dezastre în conformitate cu strategiile naționale de reducere a riscurilor de dezastre (<i>identic cu 11.b.2/13.1.3</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară, nivel sub-național ((APL II (raional), APL I (sat/comuna))
24.	1.a Asigurarea mobilizării semnificative a resurselor dintr-o varietate de surse, inclusiv prin cooperare sporită pentru dezvoltare, pentru a oferi mijloace adecvate și previzibile pentru a pune în aplicare programe și politici pentru	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății	1.a.1 Ponderea mijloacelor alocate din bugetul public național pentru Programul de ajutor social (ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului)	Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară, tipul prestației (ajutor social, ajutor pentru perioada rece a anului)
25.			1.a.2.a Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru educație în totalul cheltuielilor bugetului public național	Ministerul Finanțelor Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară

26.	a eradicarea sărăciei în toate dimensiunile sale		1.a.2.b Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru sănătate în totalul cheltuielilor bugetului public național	Ministerul Finanțelor Ministerul Sănătății	Total pe țară
27.			1.a.2.c Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru protecție socială în totalul cheltuielilor bugetului public național	Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară
28.			1.a.3.1 Cheltuielile pentru protecția socială ca proporție în PIB	Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară
29.	1.b Asigurarea unui cadru național de politici adecvat, bazat pe strategii sensibile la dimensiunea de sărăcie și gen, ce ar susține investițiile în eradicarea sărăciei	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății	1.b.1 Proporția cheltuielilor publice pentru sănătate, educație și transferuri directe de care beneficiază populația aflați în sărăcie monetară	Ministerul Finanțelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară
ODD 2: Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile					
30.	2.1. Până în 2030, eradicarea foamei și asigurarea accesului tuturor, în special ale celor săraci și în situații	Ministerul Sănătății Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	2.1.1 Prevalența malnutriției	Biroul Național de Statistică (sursă <i>Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite - FAO</i>)	Total pe țară
31.	vulnerabile, inclusiv sugari, la produse alimentare sigure, nutritive și suficiente pe tot parcursul anului		2.1.2 Prevalența insecurității alimentare moderate sau severe	Biroul Național de Statistică (sursă <i>Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite - FAO</i>)	Total pe țară, 15+ ani, sexe
32.	2.2 Până în 2030, eradicarea tuturor formelor de malnutriție și abordarea necesităților nutriționale	Ministerul Sănătății	2.2.1 Prevalența retardului statural printre copii în vârstă de până la 5 ani	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sex, grupe de vârstă, medii de reședință, quintile, nivelul de educație al mamei, etnia mamei
33.	ale adolescentelor, femeilor însărcinate și celor care		2.2.2.a. Prevalența supraponderalilor printre copii în vârstă de până la 5 ani	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sex, grupe de vârstă, medii de reședință,

	alăptează, cât și a persoanelor în vârstă				quintile, nivelul de educație al mamei, etnia mamei
34.			2.2.2.b. Prevalența retardului ponderal printre copiii în vârstă de până la 5 ani	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sex, grupe de vârstă, medii de reședință, quintile, nivelul de educație al mamei, apartenență etnică a mamei
			2.2.3 Prevalența anemiei la femeile în vârstă de 15-49 ani	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, grupe de vârstă, număr de copii născuți, statutul de maternitate, medii de reședință, regiuni, nivel de educație, quintile, statut de fumător
35.	2.3 Până în 2030, creșterea productivității agricole și veniturilor producătorilor agricoli mici prin accesul sigur și egal la factori de producție, cunoștințe, servicii financiare și piețe	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	2.3.1. Productivitatea muncii în agricultură	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
36.			2.3.1.1 Ponderea suprafețelor însămânțate în total terenuri arabile	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
37.			2.3.2 Ponderea volumului producției agricole a micilor producători agricoli în total producția agricolă	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
38.	2.4 Până în 2030, implementarea practicilor agricole ce sporesc productivitatea, contribuie la menținerea ecosistemelor și consolidează capacitățile de adaptare la schimbări climatice, condiții meteorologice extreme ca seceta, inundațiile și alte dezastre naturale	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	2.4.1 Procent de suprafețe agricole care utilizează practici de agricultură durabilă	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
39.	2.5. Până în 2027, menținerea diversității genetice a semințelor,	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	2.5.1 Numărul de resurse genetice vegetale și animale pentru alimentație și agricultură conservate <i>ex situ, in</i>	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Total pe țară

	plantelor cultivate și animalelor de fermă și domestice și a speciilor lor sălbatice înrudite, inclusiv prin bănci de semințe și plante, gestionate corect și diversificate la nivel	Industriei Alimentare	<i>situ/on farm</i> pe termen mediu sau lung	Institutului de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară	
40.	național, regional, precum și promovarea accesului și un schimb corect și echitabil a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și cunoștințelor tradiționale asociate, conform acordurilor internaționale		2.5.2 Proporția de rase și forme locale clasificate ca fiind în pericol, fără risc sau la un nivel necunoscut de risc de dispariție	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor	Total pe țară Specii rare și locale (plante, animale)
41.	2.a. Creșterea investițiilor, inclusiv prin sporirea cooperării internaționale, în infrastructura rurală,	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	2.a.1. Indicele orientării cheltuielilor publice către agricultură	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură	Total pe țară
42.	cercetarea agricolă și extindere agricolă, dezvoltarea tehnologiei și crearea băncilor genetice de plante și animale pentru a spori capacitatea productivă agricolă	Ministerul Finanțelor	2.a.2 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltarea sectorului agricol	Ministerul Finanțelor Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Total pe țară
43.					
44.	2.c Adoptarea măsurilor necesare pentru buna funcționare a piețelor de produse agro-alimentare și facilitarea accesului în timp util la informații de piață, inclusiv privind rezervele	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	2.c.1 Indicele prețurilor pentru produse agroalimentare (anomalii sezoniere)	Biroul Național de Statistică (<i>sursă Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite - FAO</i>)	Total pe țară

	de alimente pentru limitarea volatilității extreme a prețurilor la alimente				
ODD 3: Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă					
45.	3.1 Până în 2030, reducerea ratei mortalității materne la mai puțin de 13,3 cazuri la 100.000 de născuți-vii	Ministerul Sănătății	3.1.1 Rata mortalității materne, la 100 000 născuți vii	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, raioane (includeți dezagregările disponibile)
46.			3.1.2 Proporția nașterilor asistate de personal calificat	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară
47.	3.2 Până în 2030, eliminarea deceselor care pot fi prevenite pentru nou-născuți și copii până la 5 ani, reducerea mortalității neonatale la 6 decese la 1.000 născuți-vii și a copiilor până la 5 ani la 10 la 1.000 născuți-vii	Ministerul Sănătății	3.2.1. Rata mortalității copiilor în vârstă de 0-4 ani, la 1000 născuți vii	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, sex
48.			3.2.1.1 Rata mortalității infantile, la 1000 născuți vii	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, sex
49.			3.2.2 Rata mortalității neonatale, la 1000 născuți vii	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, sex
50.	3.3.1. Până în 2030, reducerea transmiterii HIV și ITS, în special în populațiile cheie, și a mortalității asociate cu HIV	Ministerul Sănătății	3.3.1 Incidența HIV, la 100 000 persoane neinfectate	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sex, grupe de vârstă, categorii de populație cu risc sporit
51.			3.3.1.1 Decese HIV asociate, la 100 000 populație	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sex
52.	3.3.2. Pana in 2030 reducerea poverii tuberculozei, combaterea hepatitei, bolilor condiționate de apă și a altor boli transmisibile	Ministerul Sănătății	3.3.2 Incidența prin tuberculoză, la 100 000 populație	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, sex, grupe de vârste
53.			3.3.4 Incidența prin hepatita B, la 100 000 populație	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, grupe de vârste
54.	3.4.1 Până în 2030, reducerea cu 30% a mortalității premature cauzate de boli	Ministerul Sănătății	3.4.1. Rata mortalității prin boli cardiovasculare, cancer, boli ale aparatului digestiv, diabet, boli ale aparatului respirator în rândul	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sex

	netransmisibile prin prevenire si tratare		persoanelor cu vârste cuprinse între 30 și 70 de ani, la 100 000 populație		
55.	3.4.2. Promovarea sănătății mintale și a bunăstării populației	Ministerul Sănătății	3.4.2. Rata mortalității prin suicid, la 100 000 populație	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, inclusiv pentru persoane până la 18 ani
56.	3.5 Fortificarea măsurilor de prevenire și tratament a consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope	Ministerul Sănătății	3.5.1 Gradul de acoperire cu intervenții/servicii a consumatorilor de substanțe psihotropice, indice	Ministerul Sănătății	Total pe țară
57.			3.5.2. Consumul anual de alcool pe o persoană (15+ ani)	Ministerul Sănătății (sursă Organizația Mondială a Sănătății - OMS)	Total pe țară, sexe
58.			3.5.2.1. Prevalența consumului nociv de alcool, pe sexe, vârstă, mediu	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sexe, medii de reședință, grupe de vârstă
59.	3.6 Până în 2030, reducerea cu 50% a numărului de decese și leziuni datorate accidentelor rutiere	Ministerul Sănătății	3.6.1 Rata mortalității determinată de accidente rutiere, la 100 000 populație	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară
60.	3.7 Până în 2030, asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educație	Ministerul Sănătății	3.7.1 Ponderea femeilor de vârstă fertilă (15-49 ani) cu necesități de planificare a familiei satisfăcute prin metode moderne de contracepție	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară
61.			3.7.2 Rata nașterilor timpurii la vârsta de 15-19 ani, la 1 000 femei de vârstă respectivă	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință
62.	3.8 Realizarea accesului universal la servicii de sănătate, inclusiv protecția riscurilor financiare, accesul la servicii esențiale de sănătate calitative și accesul la medicamente de bază și vaccinuri sigure,	Ministerul Sănătății	3.8.1. Acoperirea cu servicii esențiale de sănătate, indice	Agenția Națională pentru Sănătate Publică (sursă Organizația Mondială a Sănătății - OMS)	Total pe țară
63.			3.8.1.1 Ponderea populației care a beneficiat de medicamente esențiale naționale compensate din fondurile de	Compania Națională de Asigurări în Medicină	Total pe țară, sex, grupe de vârstă, maladii

	eficiente, calitative și la prețuri accesibile pentru toți		asigurări obligatorii de asistență medicală		
64.			3.8.2.a. Ponderea populației cu cheltuielile gospodăriilor pentru sănătate mai mari de 10% în total cheltuielile gospodăriilor	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexul capului gospodăriei, vârsta capului gospodăriei, quintile pe cheltuielile de consum, tipul gospodăriei
65.			3.8.2.b. Ponderea populației cu cheltuielile gospodăriilor pentru sănătate mai mari de 25% în total cheltuielile gospodăriilor	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexul capului gospodăriei, vârsta capului gospodăriei, quintile pe cheltuielile de consum, tipul gospodăriei
66.			3.8.2.1. Ponderea cheltuielilor private (ale gospodăriilor casnice) pentru sănătate	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexul capului gospodăriei, vârsta capului gospodăriei, quintile pe cheltuielile de consum
67.			3.8.2.2. Ponderea populației cu asigurare obligatorie de asistență medicală	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe, grupe de vârstă, ani, quintile pe cheltuielile de consum
68.	3.9 Până în 2030, reducerea mortalității și morbidității provocate de produsele chimice periculoase și poluarea și contaminarea aerului și apei	Ministerul Sănătății	3.9.1 Rata mortalității determinate de poluarea aerului în încăperi și celui ambiant la 100 000 populație	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sexe
69.			3.9.2 Rata mortalității determinate de surse nesigure de apă, sanitație și igienă la 100 mii populație	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară
70.			3.9.3 Rata mortalității determinate de intoxicații neintenționate la 100 000 populație	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sexe
71.	3.a Consolidarea implementării Convenției-cadru a Organizației	Ministerul Sănătății	3.a.1. Prevalența consumului de tutun în rândul populației în vârstă de 15 ani și peste	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, sexe, medii de reședință, grupe de vârstă, ani,

	Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului				quintile de bunăstare, nivel de studii
72.			3.a.1.1. Ponderea populației în vârstă 15 ani și peste care fumează, pe sexe și vârste	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, medii de reședință, grupe de vârstă, ani, quintile pe cheltuielile de consum, nivel de studii
73.	3.b Susținerea cercetării și dezvoltării vaccinurilor și medicamentelor pentru bolile transmisibile și netransmisibile care afectează populația, oferirea accesului la medicamente esențiale	Ministerul Sănătății	3.b.1 Ponderea populației acoperite cu vaccinuri în cadrul programelor naționale de imunizări (din numărul celor aflați în evidență la medicul de familie)	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Tipuri de vaccin
74.			3.b.2 Volumul asistenței externe oficiale pentru cercetare-dezvoltare în domeniul sănătății și dezvoltarea serviciilor de bază în sănătate	Ministerul Finanțelor Ministerul Sănătății	Total (brut, net)
75.			3.b.3 Proporția instituțiilor medico-sanitare care dispun de setul de medicamente de bază disponibile și accesibile în mod permanent	Ministerul Sănătății (sursa Organizația Mondială a Sănătății - OMS)	Total pe țară
76.	3.c Creșterea și eficientizarea finanțării sistemului de sănătate și recrutare, dezvoltare, instruire și menținere a personalului medical	Ministerul Sănătății	3.c.1 Numărul personalului medical ce revine în medie la 10 000 populație	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară , regiuni și raioane, medici, personal medical mediu pe specialități,
77.	3.d Consolidarea capacității pentru avertizarea rapidă, reducerea și gestionarea riscurilor naționale pentru sănătate	Ministerul Sănătății	3.d.1 Indicele capacității sectorului de sănătate ((1) legislația, politicile și finanțarea națională; (2) coordonarea și legătura cu punctele focale naționale; (3) supravegherea; (4) răspunsul; (5) pregătirea; (6) comunicarea riscurilor; (7) resursele umane; (8) laboratorul; (9) punctele de intrare; (10) evenimente zoonotice; (11) siguranța alimentelor; (12)	Ministerul Sănătății (sursa Organizația Mondială a Sănătății - OMS)	Capacități ale sectorului de sănătate (13)

			evenimente chimice; (13) urgențe radionucleare)		
ODD 4: Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți					
78.	4.1 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții absolveste învățământul primar și secundar general gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente ale învățării	Ministerul Educației și Cercetării	4.1.1.c (i) Ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul citiți/lecturii	Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare	Total pe țară, sexe, medii de reședință, spațiul socio-economic al elevilor
79.			4.1.1.c (ii) Ponderea elevilor din ultima clasă a învățământului gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul matematicii	Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare	Total pe țară, sexe, medii de reședință, spațiul socio-economic al elevilor
80.			4.1.2.1. Rata brută de admisie în ultimul an de studiu al învățământului primar	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe
81.			4.1.2.2. Rata brută de admisie în ultimul an de studiu al învățământului gimnazial	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe
82.	4.2 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar	Ministerul Educației și Cercetării	4.2.1 Indicele de dezvoltare timpurie a copilului până la 5 ani, indice	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, sexe
83.			4.2.2 Rata de cuprindere în educația formală a copiilor în vârstă de 6 ani	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe
84.	4.3 Până în 2030, creșterea înrolării în învățământul profesional tehnic și superior accesibil și calitativ	Ministerul Educației și Cercetării	4.3.1 Rata de participare a tinerilor și adulților în educația formală și non-formală pe parcursul vieții (în ultimele 4 săptămâni)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe, grupe de vârstă
			4.3.1.1. Rata brută de cuprindere în învățământul terțiar	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe
85.	4.4 Până în 2030, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți cu	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Muncii și Protecției Sociale	4.4.1 Ponderea tinerilor și adulților cu cunoștințe TIC	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe, grupe de vârstă, ani, statutul socio-economic

	competențe relevante pentru piața muncii	Ministerul Economiei			
86.	4.5 Până în 2030, asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și copiilor în situații vulnerabile	Ministerul Educației și Cercetării	4.5.1.a. Indicele parității în învățământul primar calculat în baza ratei brute de cuprindere în învățământul primar	Biroul Național de Statistică	Medii de reședință, sexe
87.			4.5.1.b. Indicele parității în învățământul gimnazial calculat în baza ratei brute de cuprindere în învățământul gimnazial (nivelul 2)	Biroul Național de Statistică	Medii de reședință, sexe
88.			4.5.1.c. Indicele parității în învățământul secundar general (liceal) și profesional tehnic calculat în baza ratei brute de cuprindere (nivelul 3)	Biroul Național de Statistică	Pe sexe
89.			4.5.1.d. Indicele parității în învățământul terțiar calculat în baza ratei brute de cuprindere	Biroul Național de Statistică	Pe sexe
90.			4.5.1.e. Indicele parității al copiilor cu dizabilități încadrați în învățământul primar și secundar general, în baza numărului absolut de elevi	Biroul Național de Statistică	Pe sexe, medii de reședință
91.	4.7 Promovarea dezvoltării durabile, stilurilor de viață durabile, drepturilor omului, egalității de gen, a culturii păcii și non-violenței, cetățeniei globale și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă	Ministerul Educației și Cercetării	4.7.1 Existența în curricula școlară a modulelor/conținuturilor curriculare: i) dezvoltarea durabilă, ii) drepturile omului, iii) egalitate de gen, iv) educația pentru sănătate și abordarea multidisciplinară a acestora în vederea formării profilului absolventului	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară
92.	4.a Construirea și modernizarea infrastructurii în instituțiile de învățământ astfel încât	Ministerul Educației și Cercetării	4.a.1.a. Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la electricitate	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară, nivele de educație medii de reședință
93.			4.a.1.b. Ponderea instituțiilor de învățământ primar și secundar general	Biroul Național de Statistică	Total pe țară medii de reședință

	să corespundă necesităților copiilor, fetelor și băieților și persoanelor cu dizabilități și oferirea unui mediu de învățământ sigur, non-violent și incluziv pentru toți		cu acces la internet în scopuri pedagogice		
94.			4.a.1.c. Ponderea instituțiilor de învățământ primar și secundar general cu acces la calculatoare în scopuri pedagogice	Biroul Național de Statistică	Total pe țară medii de reședință
95.			4.a.1.d. Ponderea instituțiilor de învățământ general adaptate necesităților persoanelor cu dizabilități	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară, nivele de educație medii de reședință
96.			4.a.1.e. Ponderea instituțiilor de învățământ asigurate cu apă potabilă	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară, nivele de educație medii de reședință
97.			4.a.1.f. Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la grup sanitar separat pentru fete și băieți	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară, nivele de educație medii de reședință
98.			4.a.1.g. Ponderea instituțiilor de învățământ cu facilități de bază pentru spălarea mâinilor	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară, niveluri de educație medii de reședință
99.		4.b Extinderea în mod substanțial până în anul 2030, a numărului de burse disponibile pentru înscrierea în învățământul superior, inclusiv formare profesională și tehnologia informației și comunicațiilor, programe tehnice, ingineresti și științifice	Ministerul Finanțelor Ministerul Educației și Cercetării	4.b.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru burse de studii	Ministerul Finanțelor Ministerul Educației și Cercetării
		4.b.1.1. Numărul de locuri bugetare în Comanda de Stat pentru înscrierea în învățământul superior, inclusiv formare profesională și tehnologia informației și comunicațiilor, programe tehnice, ingineresti și științifice		Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară
100.	4.c. Creșterea substanțială până în anul în 2030, a ofertei de profesori calificați, inclusiv prin cooperare internațională	Ministerul Educației și Cercetării	4.c.1.a. Ponderea personalului pedagogic cu studii în domeniul pedagogiei în nivelul preșcolar	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, forme de proprietate
101.			4.c.1.b. Ponderea personalului pedagogic cu studii în domeniul pedagogiei în nivelul primar	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, forme de proprietate

102.	pentru formare a cadrelor didactice		4.c.1.c. Ponderea personalului pedagogic cu studii în domeniul pedagogiei în nivelul secundar general (clasele 5-12)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, forme de proprietate
ODD 5: Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor					
103.	5.1 Eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și fetelor	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Justiției Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	5.1.1. Existența cadrului legal pentru promovarea, punerea în aplicare și monitorizarea egalității și nediscriminării pe bază de sex	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Justiției Ministerul Afacerilor Interne	Total pe țară
104.	5.2 Prevenirea și eliminarea violenței împotriva fetelor și femeilor, inclusiv traficul	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	5.2.1. Prevalența violenței față de femei și fete (de 15-65 ani) din partea partenerului/soțului, în ultimele 12 luni	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, grupe de vârstă, nivel de studii, formă de violență, dizabilitate, statut socio-economic
105.			5.2.2. Prevalența violenței sexuale față de femei și fete de 15 -65 ani din partea altor persoane decât partenerul/soțul, în ultimele 12 luni	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, grupe de vârstă, ani, nivel de studii, dizabilitate, statut socio-economic
106.	5.3 Eliminarea căsătoriilor timpurii și forțate	Ministerul Sănătății	5.3.1 Proporția femeilor cu vârsta de 20-24 ani care pentru prima dată s-au căsătorit sau au fost într-o relație de cuplu, înainte de vârsta de 15 ani și înainte de vârsta de 18 ani	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, grupe de vârstă, nivel de studii, quintile de bunăstare
107.	5.4 Recunoașterea și aprecierea îngrijirii și lucrului casnic neplătit prin furnizarea de servicii publice, infrastructurii și politicilor de protecție socială	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	5.4.1 Proporția timpului alocat pentru munca casnică neplătită	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, sexe, grupe de vârstă
108.			5.4.1.1. Ponderea asistenților personali femei (care îngrijesc de persoane cu dizabilități severe)	Agencia Națională Asistență Socială	Total pe țară
109.			5.4.1.2. Gradul de cuprindere a copiilor până la 3 ani cu educație timpurie	Biroul Național de Statistică	Total pe țară

110.	5.5. Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică	Cancelaria de Stat Ministerul Muncii și Protecției Sociale	5.5.1.a. Ponderea femeilor alese în Parlament	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
111.			5.5.1.b. Ponderea femeilor alese în administrația publică locală	Comisia Electorală Centrală	Total pe țară, pe niveluri APL
112.			5.5.2 Ponderea femeilor în funcții de conducere	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, activități economice, forme de proprietate
113.	5.6 Asigurarea accesului universal la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei și pentru informarea și educarea sexuală și reproductivă	Ministerul Sănătății	5.6.1. Ponderea femeilor în vârstă de 15-49 de ani care iau decizii independente cu privire la relații sexuale, utilizarea contracepției și sănătatea sexuală și reproductivă	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, nivel de studii, quintile de bunăstare
114.			5.6.2.1. Existența în țară a cadrului legislativ-normativ care garantează femeilor și bărbaților în vârstă de 15-49 ani accesul la sănătatea sexuală și reproductivă, informare și educare	Ministerul Sănătății	Total pe țară, pe domenii tematice: (i) Servicii de ocrotire a maternității; (ii) Contracepția și planificarea familială; (iii) Informarea și educația sexuală comprehensivă; (iv) HIV and HPV
115.			5.6.2.2. Implementarea în țară a cadrului legislativ-normativ care garantează femeilor și bărbaților în vârstă de 15-49 ani accesul la sănătatea sexuală și reproductivă, informare și educare	Ministerul Sănătății	Total pe țară, pe domenii tematice: (i) Servicii de ocrotire a maternității; (ii) Contracepția și planificarea familială; (iii) Informarea și educația sexuală comprehensivă; (iv) HIV and HPV
116.	5.a.Efectuarea de reforme pentru garantarea pentru femei a drepturilor egale asupra resurselor economice, accesului la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate,	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Ministerul Justiției Ministerul Muncii și Protecției Sociale	5.a.1.a. Ponderea populației din sectorul agrar cu drepturi de proprietate sau alte drepturi patrimoniale asupra terenurilor agricole	Agencia Servicii Publice Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, medii de reședință, grupe de vârste, tipul de drept patrimonial, tipul documentului legal justificator al dreptului
117.			5.a.1.b. Ponderea femeilor cu drepturi de proprietate sau alte	Agencia Servicii Publice Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, grupe de vârste, etnie, tipul de drept patrimonial, tipul

	serviciilor financiare, moștenirii și resurselor naturale, în conformitate cu legislația națională		drepturi patrimoniale asupra terenurilor agricole		documentului legal justificator al dreptului
118.					
119.	5.b Creșterea utilizării tehnologiilor disponibile, în special a tehnologiei informațiilor și comunicațiilor, pentru promovarea abilitării femeilor	Ministerul Economiei	5.b.1 Ponderea populației care deține telefon mobil	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, medii de reședință, grupe de vârste, nivel de studii, statut ocupațional
120.			5.b.1.1. Numărul mediu de telefoane mobile la 100 gospodării	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
121.	5.c. Adoptarea și consolidarea politicilor adecvate și legislației aplicabile pentru promovarea egalității de gen și abilitare a femeilor și fetelor la toate nivelurile	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Alte ministere și autorități administrative centrale	5.c.1.1. Disponibilitatea sistemelor de monitorizare și alocare a resurselor publice pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor	Ministerul Finanțelor	Total pe țară
ODD 6: Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți					
122.	6.1 Până în 2023, realizarea accesului universal și echitabil la apă potabilă sigură și la prețuri accesibile pentru 80 procente din populație și până în 2030, pentru toți	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Sănătății	6.1.1. Ponderea populației cu acces la surse sigure de alimentare cu apă	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, regiuni
123.					
124.	6.2 Până în 2023, realizarea accesului universal la condiții sanitare adecvate și echitabile pentru 65 procente din populație și comunități și până în 2030, pentru toți, acordând o atenție specială nevoilor	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Sănătății	6.2.1.1. Proporția populației care dispune în interiorul locuinței de (a) grup sanitar și (b) baie sau duș	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, regiuni, sexul capului gospodăriei
125.			6.2.1.a. Ponderea populației cu acces la sistem de canalizare	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, regiuni, tipul de canalizare
126.			6.2.1.b. Ponderea populației care utilizează o instalație de spălare a mâinilor cu săpun și apă	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară

	femeilor și fetelor și celor în situații vulnerabile				
127.	6.3 Până în 2030, îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea deversării deșeurilor și minimizarea eliminărilor produselor chimice și materialelor periculoase, reducerea proporției apelor uzate netratate și sporirea substanțială a gradului de reciclare și reutilizare sigură	Ministerul Mediului Ministerul Sănătății	6.3.1 Ponderea apelor uzate epurate suficient din total ape evacuate, sectorul non-rezidențial	Agenția „Apele Moldovei”	Total pe țară, activități economice, tipuri de epurare, raioane, sectoare
128.			6.3.2.a. Proporția corpurilor de apă de suprafață care au atins clasa de „calitate bună” (conform parametrilor hidrochimici)	Agencia de Mediu	Total pe țară
129.			6.3.2.b. Proporția corpurilor de apă subterane care au atins clasa de "calitate bună" (conform parametrilor chimici analitici, metale dizolvate, pesticide)	Agencia pentru Geologie și Resurse Minerale	Total pe țară
130.			6.3.2.1 Ponderea surselor de alimentare cu apă potabilă neconforme la normele sanitare conform calității apei (conform parametrilor microbiologici)	Agencia Națională pentru Sănătate Publică	Tipuri de surse (surse centralizate subterane, surse centralizate de suprafață, surse descentralizate de alimentare cu apă (fântâni)
131.	6.4 Până în 2030, creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile	Ministerul Mediului	6.4.1. Evoluția eficienței utilizării apei în timp	Agencia „Apele Moldovei” Biroul Național de Statistică	Total pe țară, activități economice
132.			6.4.1.1 Consumul apei pentru necesități de producție și potabile	Agencia “Apele Moldovei”	Total pe țară, activități economice
133.			6.4.2 Ponderea apei captate din totalul resurselor de apă disponibile (<i>Water Stress Index</i>)	Agencia „Apele Moldovei” Serviciul Hidrometeorologic de Stat	Total pe țară
134.	6.5 Până în 2030, implementarea managementului integrat al resurselor de apă la toate nivelurile	Ministerul Mediului	6.5.1 Gradul de implementare a managementului integrat al resurselor de apă (de la 0 la 100)	Agencia “Apele Moldovei”	Total pe țară, componente ale Managementului Integrat al Resurselor de Apă (total, mediu favorabil, instituții, instrumente de management, finanțare)
135.			6.5.2 Ponderea suprafeței bazinelor apelor râurilor (hidrografice) transfrontaliere, parte a acordurilor internaționale	Agencia “Apele Moldovei”	Total pe țară

136.	6.6 Până în 2030, protejarea și restabilirea ecosistemelor legate de apă, inclusiv păduri, zone umede, râuri, acvifere și lacuri	Ministerul Mediului	6.6.1 Modificarea procentuală a ecosistemului acvatic	Ministerul Mediului Agenția de Mediu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale	Total pe țară, Extensia spațială a ecosistemelor legate de apă, Calitatea apei lacurilor și corpurilor de apă artificiale, Cantitatea (descărcarea) apei în râuri și estuare, Calitatea ecosistemelor legate de apă, Cantitatea apei subterane din acvifere
137.	6.a. Până în 2030, consolidarea capacităților țării, cu ajutorul cooperării internaționale și suportului extern, pentru implementare de activități și programe legate de apă și sanitație, inclusiv captarea apei, desalinizarea, eficiența apei, tratarea apelor uzate, tehnologiilor de reciclare și reutilizare.	Ministerul Finanțelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	6.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltare pentru sectorul de aprovizionare cu apă și sanitație	Ministerul Finanțelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
138.	6.b Planificarea și programarea în mod coerent și etapizat a dezvoltării unei infrastructuri de alimentare cu apă și sanitație îmbunătățite pentru toate comunitățile, pe baza unor criterii de selectare bine definite și transparente, incluzând implicarea comunităților beneficiare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	6.b.1 Ponderea APL care dispun de programe/strategii, proceduri de implicare a comunității în managementul apei și a sanitației	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
ODD 7: Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern					

139.	7.1 Până în 2030, asigurarea accesului universal la servicii energetice accesibile, sigure și moderne	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	7.1.1 Ponderea populației cu acces la energie electrică	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință
140.			7.1.2 Ponderea gospodăriilor după principalele surse de energie utilizate pentru necesitățile casnice (prepararea bucatelor, încălzire)	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, tip de utilizare, tipuri de combustibil, quintile de bunăstare
141.			7.1.2.1 Distribuția resurselor energetice utilizate pentru necesitățile casnice (încălzirea spațiilor, răcirea spațiilor, încălzirea apei, pregătire alimentelor)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, tip de utilizare, tipuri de combustibil, quintile de bunăstare
142.	7.2. Realizarea unei ponderi a energiei din surse regenerabile de cel puțin 15% în consumul final brut de energie electrică în anul 2030	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	7.2.1 Ponderea energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie	Agenția pentru Eficiență Energetică Biroul Național de Statistică	Total pe țară
143.	7.3. Obținerea, în perioada 2024-2030 a noilor economii anuale de energie în mărime de 0,8% din valoarea medie a consumului final de energie între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	7.3.1.a. Consum de energie primară (consum intern brut)	Agenția pentru Eficiență Energetică Biroul Național de Statistică	Total pe țară, tipuri de energie (cărbune, gaze naturale, produse petroliere, biocombustibili și deșeuri, energie electrică, energie termică)
144.			7.3.1.b. Consum de energie finală (consum final energetic)	Agenția pentru Eficiență Energetică Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sectoare (industrie, transport, sector rezidențial, servicii, agricultură)
145.	7.a Până în 2030, facilitarea cu suportul cooperării internaționale a accesului la cercetare și tehnologie în domeniul energiei curate, incluzând energia regenerabilă, eficiența energetică și tehnologia avansată și mai curată a combustibililor	Ministerul Finanțelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	7.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltarea eficienței energetice	Ministerul Finanțelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară

	fosili și promovarea investițiilor în infrastructura energetică și tehnologia energiei curate				
146.	7.b. Până în 2030, extinderea infrastructurii și modernizarea tehnologiei pentru furnizarea de servicii de energie moderne și durabile	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	7.b.1.a. Volumul investițiilor în sectorul eficiență energetică raportat la PIB	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară, surse de finanțare (de la bugetul de stat, cu suportul partenerilor de dezvoltare)
147.			7.b.1.b. Volumul investițiilor străine directe în dezvoltarea durabilă a infrastructurii și tehnologiilor	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
ODD 8: Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți					
148.	8.1 Susținerea creșterii economice pe cap de locuitor și asigurarea creșterii Produsului Intern Brut cu cel puțin 3 la sută pe an	Ministerul Economiei	8.1.1 Rata anuală de creștere a PIB pe cap de locuitor	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, regiuni
149.	8.2 Stimularea creșterii productivității cu ritmuri mai rapide față de creșterea salariului real, prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă	Ministerul Economiei	8.2.1 Rata anuală de creștere a PIB pe o persoană ocupată	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
150.	8.3 Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	8.3.1 Ponderea ocupării informale în sectorul non-agricol	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe

	decente, antreprenoriatul, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare				
151.	8.4 Îmbunătățirea progresivă, până în 2030, a eficienței resurselor globale pentru consum și producere, și decuplarea creșterii economice de degradarea mediului	Ministerul Mediului	8.4.1.a. Volumul resurselor naturale pe o persoană	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Total pe țară, tipuri de resurse
152.			8.4.1.b. Volumul resurselor naturale raportate la PIB	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Total pe țară, tipuri de resurse
153.			8.4.2.a. Consumul de resurse naturale pe o persoană	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Total pe țară, tipuri de resurse
154.			8.4.2.b. Consumul de resurse naturale raportate la PIB	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Total pe țară, tipuri de resurse
155.	8.5 Până în 2030, atingerea unui nivel al ocupării similar cu media țărilor din Europa Centrală și de Est, și stimularea ocupării productive și a muncii decente pentru toate femeile și bărbații, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, precum și remunerarea egală pentru munca de valoare egală	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	8.5.1 Disparitatea salarială de gen pe ocupații, grupe de vârstă și persoane cu dizabilități	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
156.			8.5.2 Rata șomajului	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, grupe de vârstă, persoane cu dizabilități, nivele de instruire
157.	8.6 Până în 2030, reducerea proporției tinerilor fără un loc de muncă, fără educație sau formare, până la un	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	8.6.1. Procentul tinerilor care nu fac parte din populația ocupată, nu studiază/învață în cadrul sistemului formal de educație și nu participă la	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe grupe de vârste ale tinerilor: 15-24 ani: total, sexe 15-29 ani: total, sexe

	nivel similar cu media din țările Europei Centrale și de Est		nici-un fel de cursuri sau alte instruirii în afara sistemului formal de educație		15-34 ani: total, sexe
158.	8.7 Eradicarea muncii forțate, traficului de ființe umane și a muncii copiilor	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	8.7.1.a. Procentul copiilor cu vârsta între 5-17 ani, care se află în situația de „munca copiilor”	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, grupe de vârstă
159.			8.7.1.b. Numărul copiilor cu vârsta între 5-17 ani, care se află în situația de „munca copiilor”	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, grupe de vârstă
160.	8.8 Protecția drepturilor la muncă și promovarea mediilor de lucru sigure și securizate pentru toți angajații	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	8.8.1 Rata accidentelor de muncă, la 100 000 salariați	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, mortale (sexe, activități economice), ne-mortale (sexe, activități economice)
161.			8.8.2.1. Numărul de convenții colective încheiate la nivel instituțional în conformitate cu sursele documentare ale ILO și legislația națională	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară
162.	8.9 Până în 2030, elaborarea și implementarea politicilor pentru promovarea turismului durabil, care facilitează crearea de parteneriate publice private, dezvoltă capacitățile instituționale în domeniu ale autorităților publice locale, respectiv care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale	Ministerul Culturii	8.9.1.1. Cota turismului în PIB	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
163.			8.9.2.1. Ponderea salariaților în activități de turism în total salariați	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe
164.	8.10 Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a	Banca Națională a Moldovei	8.10.1.a. Numărul de filiale și agenții ale băncilor comerciale la 100 000 populație (18+)	Banca Națională a Moldovei	Total pe țară

165.	încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți		8.10.1.b. Numărul de bancomate la 100 mii populație (18+)	Banca Națională a Moldovei	Total pe țară
166.			8.10.2 Procentul populației (15+) care dispune de cont bancar	Banca Națională a Moldovei (sursă Banca Mondială)	Total pe țară, sexe, grupe de vârstă, studii, venituri, mediu rural
167.			8.10.2.1 Conturi bancare la 100 000 populație (18+)	Banca Națională a Moldovei	Total pe țară, pe sexe, tipuri de conturi (de depozite, de împrumut)
168.	8.a Sporirea Asistenței pentru sprijinul Comercial, inclusiv prin Cadrul integrat îmbunătățit pentru asistența tehnică legată de comerț	Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei	8.a.1. Volumul asistenței externe oficiale pentru susținerea dezvoltării sectorului de comerț	Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei	Total (angajamente, debursări)
169.	8.b. Elaborarea și aprobarea până în 2022 a unui document de politici publice pentru ocuparea tinerilor pentru implementarea Pactului Global pentru Locuri de Muncă al Organizației Internaționale a Muncii	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării	8.b.1 Existența cadrului strategic național privind ocuparea tinerilor elaborat și operaționalizat	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară
ODD 9: Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației					
170.	9.1 Dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice în regiunile țării pentru a susține dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	9.1.1 Ponderea populației rurale care locuiește în raza de 2 km față de un drum funcțional	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
171.			9.1.2.a. Parcursul mărfurilor transportate, după modul de transport (aerian, rutier, feroviar, fluvial)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, moduri de transport (feroviar, rutier, fluvial, aerian)
172.			9.1.2.b. Parcursul pasagerilor transportați, după modul de transport (aerian, rutier, feroviar, fluvial)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, moduri de transport (feroviar, rutier, fluvial, aerian)

173.	9.2 Promovarea industrializării incluzive și durabile în scopul majorării, până în 2030, a ponderii ocupării în sectorul industrial și a Produsului Intern Brut până la nivele similare cu țările Europei Centrale și de Est	Ministerul Economiei	9.2.1.a. Valoarea adăugată brută în industria prelucrătoare ca proporție în PIB (MDL, prețuri curente)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
174.			9.2.1.b. Valoarea adăugată brută în industria prelucrătoare pe persoană (MDL, prețuri constante)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
175.			9.2.1.1. Valoarea adăugată brută în industria prelucrătoare, ca proporție în PIB (dolari SUA, prețuri curente)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
176.			9.2.1.2. Valoarea adăugată brută în industria prelucrătoare per populație ocupată în industria prelucrătoare (dolari SUA, prețuri constante)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
177.			9.2.2 Pondere a populației ocupate în industria prelucrătoare în total populație ocupată	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, regiuni statistice, ocupații (Legislatori, membri ai executivului și alți demnitari, specialiști în diverse domenii de activitate, tehnicieni și alți specialiști cu nivel mediu de calificare, funcționari administrativi, lucrători în domeniul serviciilor și în comerț, lucrători calificați în agricultură, silvicultură, acvacultură, piscicultură și pescuit, muncitori calificați și asimilați, alte ocupații, din care muncitori necalificați)
178.	9.3 Creșterea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la serviciile financiare, inclusiv la credite accesibile, în	Ministerul Economiei	9.3.1.a. Contribuția valorii adăugate brute a IMM din sectorul industrie prelucrătoare în total valoarea adăugată brută în industrie prelucrătoare	Biroul Național de Statistică	Total pe țară

179.	vederea integrării acestora în lanțurile valorice și piețe externe		9.3.1.1. Contribuția valorii adăugate brute a IMM în total valoarea adăugată brută	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
180.			9.3.2.1. Cota IMM care au accesat credite și/sau împrumuturi pe parcursul anului, inclusiv pe sectorul industrie	Banca Națională a Moldovei	Total pe țară, din care sectorul industrie, mărimea întreprinderilor (micro și mici, mijlocii)
181.			9.3.2.2. Ponderea valorii creditelor și împrumuturilor accesate de IMM, pe parcursul anului, în total valoarea creditelor și împrumuturilor accesate de către întreprinderi, inclusiv pe sectorul industrie	Banca Națională a Moldovei	Total pe țară, din care sectorul industrie, mărimea întreprinderilor (micro și mici, mijlocii)
182.	9.4 Până în 2030, modernizarea infrastructurii și reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, fiind luate măsuri în conformitate cu capacitățile respective	Ministerul Mediului	9.4.1.a. Emisiile totale de CO2 provenite de la arderea combustibilului	Agenția de Mediu	Total pe țară
183.			9.4.1.b. Emisiile totale de CO2 raportate la o unitate de PIB	Agenția de Mediu	Total pe țară
184.			9.4.1.c. Emisiile de CO2 generate de sectorul industrial raportat la valoarea adăugată brută în industrie	Agenția de Mediu	Total pe țară
185.			9.4.1.1. Emisiile totale de CO2, pe sectoare, mii tone CO2 echivalent	Agenția de Mediu	Total pe țară, sectoare emisie (de la sectorul: „Energie”, „Procese industriale și utilizarea produselor”, „Agricultură”, „Deșeuri”)
186.	9.5 Fortificarea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, precum și încurajarea inovațiilor în vederea creșterii competitivității economiei naționale și a	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Finanțelor	9.5.1 Cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare ca procent din PIB	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
187.			9.5.2 Cercetători (echivalent normă întreagă) la 100 000 populație	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe

	gradului de bunăstare a populației				
188.	9.a Dezvoltarea infrastructurii durabile și rezistente prin asimilarea sprijinului financiar, tehnologic și tehnic îmbunătățit	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Finanțelor	9.a.1 Volumul asistenței externe oficiale acordate pentru dezvoltarea infrastructurii	Ministerul Finanțelor Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
189.	9.b Sprijinirea la nivel național a dezvoltării tehnologiei, cercetării și inovării, inclusiv prin asigurarea condițiilor politice favorabile, în special, pentru diversificarea industriei și creșterea valorii produselor	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Economiei	9.b.1 Ponderea valorii adăugate brute a industriei cu tehnologii avansate și medii-avansate în total valoarea adăugată în industrie prelucrătoare	Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare Biroul Național de Statistică	Total pe țară
190.	9.c Creșterea semnificativă a accesului la tehnologia informației și comunicațiilor și promovarea accesului universal la internet până în 2030	Ministerul Economiei	9.c.1 Rate de acoperire a populației cu rețele electronice de comunicații mobile	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	Total pe țară, după tip 3G și 4G
			9.c.2 Rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet la 100 locuitori	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	Total pe țară, Internet mobil și Internet fix
ODD 10: Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta					
191.	10.1 Până în 2030, realizarea și susținerea în mod progresiv a creșterii veniturilor pentru 40 la sută din limita de jos a populației, la o rată mai mare decât media națională	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	10.1.1.a. Ritmul de creștere a cheltuielilor pe o persoană a populației per total țară	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
192.		Ministerul Economiei	10.1.1.b. Ritmul de creștere a cheltuielilor de consum ale 40% din populația cel mai puțin asigurate	Biroul Național de Statistică	40% populație cel mai puțin asigurate

193.	10.2 Până în 2030, abilitarea și promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură	Ministerul, Muncii și Protecției Sociale Ministerul Economiei	10.2.1 Rata sărăciei relative	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, grupe de vârstă, ani, persoane cu dizabilității
194.	10.3 Asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor și practicilor discriminatorii, și promovarea legislației, politicilor și acțiunilor corespunzătoare în acest sens	Parlamentul Republicii Moldova Ministerul Muncii și Protecției Sociale Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității Ministerul Justiției	10.3.1 Ponderea populației care a comunicat că în ultimele 12 luni s-a simțit vreodată discriminată sau hărțuită în baza unui motiv interzis de dreptul internațional al drepturilor omului (<i>identic cu 16.b.1</i>)	Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității	Total pe țară, sexe, grupe de vârstă, medii de reședință,, criterii de discriminare, caracteristicile persoanelor care au discriminat entități în care au fost discriminați
195.			10.3.1.1. Numărul de cazuri de discriminare constatate la 100 000 populație	Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității	Total pe țară, sexul petiționarului, medii de reședință, criterii de discriminare, domenii de discriminare forma de discriminare
196.	10.4 Adoptarea politicilor salariale și de protecție socială, și realizarea progresivă a unei egalități sporite	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Finanțelor	10.4.1 Ponderea costului forței de muncă în Produsul intern brut	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
197.	10.5 Perfecționarea reglementării și monitorizării piețelor și instituțiilor financiare naționale și consolidarea implementării acestor reglementări	Banca Națională a Moldovei	10.5.1. Indicatori privind stabilitatea financiară	Banca Națională a Moldovei	Indicatori: - Rata fondurilor proprii de nivel I în raport cu activele ponderate la risc; - Rata creditelor neperformante (fără rezerve) în raport cu capitalul total reglementat;

					<ul style="list-style-type: none"> - Ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor acordate; - Rentabilitatea activelor; - Rata activelor lichide în raport cu pasivele pe termen scurt; - Rata poziției valutare deschise nete la capitalul total reglementat <p>Dezagregare pentru credite neperformante:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Credite acordate agriculturii și industriei alimentare, - Credite imobiliare, - Credite acordate industriei - Credite acordate domeniului de servicii
198.	10.6 Asigurarea reprezentării și vocii consolidate a țării în procesele decizionale din cadrul instituțiilor economice și financiare internaționale globale pentru edificarea unor instituții mai eficiente, credibile, responsabile și legitime	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	10.6.1.a. Ponderea reprezentării Republicii Moldova în cadrul organizațiilor internaționale	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene <i>(sursă Oficiul Finanțare pentru Dezvoltare, Departamentul pentru Afaceri Economice și Sociale al Națiunilor Unite - FFD/UNDESA)</i>	Organizații internaționale (UNGA, IFC, IBRD, IMF, ECOSOC, WTO),
199.			10.6.1.b. Ponderea drepturilor de vot ale țării în cadrul organizațiilor internaționale	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene <i>(sursă Oficiul Finanțare pentru Dezvoltare, Departamentul pentru Afaceri Economice și</i>	Organizații internaționale (UNGA, IFC, IBRD, IMF, ECOSOC, WTO),

				<i>Sociale al Națiunilor Unite - FFD/UNDESA)</i>	
200.	10.7 Asigurarea unui proces de angajare legal, echitabil, bine informat al migrațiilor	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Biroul Relații cu Diaspora	10.7.1 Ponderea costurilor de angajare la muncă peste hotare în veniturile anuale în țara de destinație	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârste, țări de destinație
201.			10.7.2.1. Existența de politici naționale eficiente privind migrația	Ministerul Muncii și Protecției Sociale <i>(sursă Departamentul pentru Afaceri Economice și Sociale al Națiunilor Unite - UNDESA)</i>	Domenii de politici (drepturile migranților, politici integrate guvernamentale / bazate pe date, cooperare și parteneriate, bunăstarea socio-economică, dimensiunile mobilității ale crizelor, migrație sigură, ordonată și regulată)
202.			10.7.2.2. Numărul acordurilor bilaterale în domeniul migrației de muncă semnate	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară
203.			10.7.2.3. Numărul acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale semnate	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară
205.	10.b Acordarea asistenței oficiale pentru dezvoltare și fluxurilor financiare, inclusiv investițiilor străine directe, în conformitate cu prioritățile din planurile și programele lor naționale	Ministerul Finanțelor	10.b.1. Volumul asistenței externe pentru dezvoltare de care a beneficiat țara	Ministerul Finanțelor	Total pe țară
206.	10.c Până în 2030 reducerea la mai puțin de 3% a costurilor de tranzacție a remitențelor din migrație și eliminarea coridoarelor de remitere cu costuri mai mari de 5%	Banca Națională a Moldovei	10.c.1. Costurile de remitere ca proporție din suma încasată	Banca Națională a Moldovei <i>(sursă Banca Mondială)</i>	Total pe țară
ODD 11: Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile					

207.	11.1 Până în 2030, accesul tuturor persoanelor social-vulnerabile și a familiilor tinere la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	11.1.1.a. Ponderea populației cu cheltuielile lunare pentru întreținerea locuinței care depășesc 30% din veniturile disponibile lunare ale gospodăriei. (accesibilitate - locuință adecvată)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, medii de reședință, grupe de vârstă, ani, quintile pe cheltuielile de consum, persoane cu dizabilitate, persoane fără dizabilitate
208.			11.1.1.b. Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe a căror suprafață este sub norma de 9 m2 pentru fiecare persoană și a persoanelor de sexe diferite cu vârsta de peste 9 ani, care locuiesc în aceeași cameră, cu excepția soților (supraaglomerarea)	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, medii de reședință, grupe de vârstă, ani, quintile pe cheltuielile de consum, persoane cu dizabilitate, persoane fără dizabilitate
209.	11.2 Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	11.2.1. Proporția populației care are acces convenabil la transportul public	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară, pe sexe, medii de reședință, grupe de vârstă, persoane cu dizabilitate/fără dizabilitate
			11.2.1.1. Ponderea localităților care au acces la transport rutier și/sau feroviar prin servicii regulate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Națională Transport Auto Î.S. "Calea Ferată din Moldova	Total pe țară
			11.2.1.2. Ponderea unităților de transport public accesibile persoanelor cu dizabilități	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
210.			11.2.1.1. Rata accidentelor rutiere la 100 000 populație	Ministerul Afacerilor Interne Biroul Național de Statistică	Total pe țară
211.	11.3 Susținerea dezvoltării durabile a regiunilor, asigurarea unui sistem urban policentric și asigurarea localităților cu documentație de urbanism	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	11.3.1. Rata consumului de teren raportată la rata de creștere a populației	Agenția Servicii Publice (<i>sursă Programului Națiunilor Unite pentru Așezări Umane - UN-Habitat</i>)	Total pe țară
212.			11.3.1.1. Gradul de urbanizare	Biroul Național de Statistică	Total pe țară

213.			11.3.2 Proporția orașelor în care structurile funcționează în mod regulat și pe o bază democratică, asigurând participarea directă a societății civile la planificarea urbană și managementul urban	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (prin ADR)	Total pe țară
214.	11.4 Consolidarea și susținerea financiară a eforturilor de conservare și salvagardare a patrimoniului cultural al Republicii Moldova	Ministerul Culturii	11.4.1.1. Ponderea cheltuielilor pentru conservarea și protejarea patrimoniului cultural în total cheltuieli ale Bugetului Public Național	Ministerul Finanțelor Ministerul Culturii	Total pe țară
215.	11.5 Până în 2030, reducerea pierderilor economice directe cauzate de situații excepționale	Ministerului Afacerilor Interne Ministerul Economiei Ministerul Mediului	11.5.1.a. Numărul de persoane decedate în urma situațiilor excepționale (SE), la 100 000 populație (<i>identic cu 1.5.1.a/13.1.1.a</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, Clase SE (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), pe sexe, grupe de vârstă, ani
216.			11.5.1.b. Numărul de persoane dispărute în urma situațiilor excepționale (SE), la 100 000 populație (<i>identic cu 1.5.1.b/13.1.1.b</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, Clase SE (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), pe sexe, grupe de vârstă, ani
217.			11.5.1.c. Numărul de persoane direct afectate în urma situațiilor excepționale (SE), la 100 000 populație (<i>identic cu 1.5.1.c/13.1.1.c</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, Clase SE (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), pe sexe, grupe de vârstă, ani
218.			11.5.2.a. Pierderile economice directe la infrastructura critică în urma situațiilor excepționale (SE), raportat la PIB	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, tipuri de pierderi la infrastructură critică, raion/ UAT
219.			11.5.2.b. Numărul de întreruperi ale serviciilor de bază în urma situațiilor excepționale (SE)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență)	Total pe țară, tipuri de infrastructură critică, raion/ UAT
220.	11.6 Până în 2030, reducerea pe cap de locuitor a impactului	Ministerul Mediului	11.6.1. Proporția deșeurilor municipale solide colectate regulat, cu depozitare și evacuare finală	Agenția de Mediu	Total pe țară

	negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și gestionării deșeurilor municipale și de alt tip		adecvată în total deșeuri municipale generate		
221.					
222.			11.6.2 Concentrația medie anuală a suspensiilor solide în urbe (PM10)	Agenția de Mediu	Total pe țară, urbe (Chișinău, Bălți, Tiraspol, Bender, Rîbnița, Leova)
223.			11.6.2.1. Cantitatea de emisii de substanțe poluante în aer de la sursele mobile (pe surse), mii tone, raportate pe o persoană	Agenția de Mediu	Total pe țară, surse, ingrediente, urbe
224.	11.7 Până în 2030, asigurarea accesului universal la spații verzi și publice sigure, incluzive și accesibile, în special pentru femei și copii, persoane în etate și cele cu dizabilități	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Afacerilor Interne	11.7.1 Pondere medie a suprafeței construite a orașelor care este deschisă utilizării publice pentru toți	Agenția Serviciilor Publice	Total pe țară
225.			11.7.1.1. Pondere suprafeței spațiilor verzi și străzilor (convențional spații publice) în suprafața construită a localităților urbane	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
226.			11.7.2 Pondere victimelor abuzului fizic sau sexual, în ultimele 12 luni	Ministerul Afacerilor Interne	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârste, dizabilitate, locul producerii
227	11.a Susținerea conexiunilor pozitive economice, sociale și de mediu între zonele urbane, periurbane și rurale prin consolidarea planificării naționale și regionale pentru dezvoltare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	11.a.1 Pondere populației ce locuiește în urbe, care dispun de planuri/ strategii de dezvoltare cu integrarea prognozei populației și a resurselor necesare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Total pe țară
228.	11.b Până în 2030, creșterea substanțială a numărului orașelor și localităților care au adoptat și implementează politici și planuri integrate de incluziune, eficiență a	Ministerul Mediului	11.b.1.1 Cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de situații excepționale, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030, adoptat și implementat (<i>identical cu 1.5.3.1/13.1.2.1</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară

229.	resurselor, atenuare și adaptare la schimbările climatice, reziliență la situații excepționale în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscurilor Dezastrelor 2015-2030		11.b.1.2 Gradul de implementare a Cadrului strategic național privind reducerea riscurilor de situații excepționale, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030 (<i>identic cu 1.5.3.2/13.1.2.2</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară
230.			11.b.2 Proporția autorităților publice locale care adoptă și implementează strategii locale de reducere a riscurilor de dezastre în conformitate cu strategiile naționale de reducere a riscurilor de dezastre (<i>identic cu 1.5.4/13.1.3</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară, nivel sub-național (APL II (raional), APL I (sat/comuna))
231.					
ODD 12: Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile					
232.	12.1 Integrarea producției și consumului durabil în politicile naționale și implementarea acestora	Ministerul Mediului Ministerul Economiei	12.1.1.1. Număr de politici naționale care integrează aspectele economiei „verzi”, producției și consumului durabil (PCD)	Ministerul Mediului Ministerul Economiei	Total pe țară
233.	12.2 Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale	Ministerul Mediului	12.2.1.a. Valoarea resurselor naturale pe o persoană (<i>identic cu 8.4.1.a</i>)	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Total pe țară
234.			12.2.1.b. Resurse naturale raportate la PIB (<i>identic cu 8.4.1.b</i>)	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Total pe țară,
235.			12.2.2.a. Consumul de resurse naturale pe o persoană (<i>identic cu 8.4.2.a</i>)	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Tipuri de resurse
236.			12.2.2.b. Consumul de resurse naturale raportate la PIB (<i>identic cu 8.4.2.b</i>)	Biroul Național de Statistică (sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP)	Tipuri de resurse
237.	12.3 Până în 2030, reducerea pierderilor de	Ministerul Agriculturii și	12.3.1.a. Indicele Global al risipei alimentare	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Total pe țară

238.	alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare	Industriei Alimentare	12.3.1.b. Indicele Global de deșuri alimentare	Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor	Total pe țară
239.	12.4 Crearea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor și substanțelor chimice, care să contribuie la reducerea cu 30% a cantităților de deșuri depozitate și creșterea cu 20% a ratei de reciclare până în anul 2027	Ministerul Mediului	12.4.1 Gradul de respectare a obligațiilor de raportare pe acorduri/angajamente internaționale semnate de RM privind substanțele chimice periculoase și deșuri	Ministerul Mediului (<i>sursă Programul Națiunilor Unite pentru Mediu - UNEP</i>)	Convenții (Basel Convention, Rotterdam Convention, Stockholm Convention, Montreal Protocol, Minamata Convention)
240.			12.4.2.a. Volumul deșeurilor periculoase formate	Agenția de Mediu	Total pe țară
241.			12.4.2.b. Proportia deșeurilor periculoase reciclate, eliminate sau depozitate la gunoiste din totalul deșeurilor periculoase formate	Agenția de Mediu	Total pe țară, tipuri de deșuri, tipul de activitate economică a producătorului de deșuri, codul pericolozității H, mișcarea deșeurilor
242.	12.5 Până în 2030, reducerea semnificativă a generării de deșuri, prin prevenire, reducere, reciclare și reutilizare, în special la nivel municipal	Ministerul Mediului	12.5.1 Ponderea deșeurilor (de producție și consum) reciclate din totalul celor formate	Agenția de Mediu	Total pe țară, tipuri de deșuri, tipul de activitate economică a producătorului de deșuri, codul pericolozității H, mișcarea deșeurilor
243.			12.5.1.1. Volumul deșeurilor (de producție și consum) formate	Agenția de Mediu	Total pe țară, tipuri de deșuri, tipul de activitate economică a producătorului de deșuri, codul pericolozității H, mișcarea deșeurilor
244.	12.6 Încurajarea companiilor, în special companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare	Ministerul Mediului	12.6.1 Numărul companiilor care publică rapoarte privind consumul rațional de resurse	Ministerul Mediului	Total pe țară

245.	12.7 Promovarea practicilor durabile de achiziții publice, în conformitate cu politicile și prioritățile naționale	Ministerul Finanțelor	12.7.1.1. Acțiuni privind asigurarea de achiziții publice ecologice	Agenția Achiziții Publice	Total pe țară
246.	12.8 Până în 2030, atât oamenii din mediul urban, cât și cei din mediul rural, trebuie să dețină informații relevante și să fie sensibilizați despre dezvoltarea durabilă și un stil de viață în armonie cu natura	Ministerul Educației și Cercetării	12.8.1 Existența în curricula școlară a modulelor/ conținuturilor curriculare: i) dezvoltarea durabilă, ii) educația pentru schimbările climatice și abordarea multidisciplinară a acestora în vederea formării profilului absolventului	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară
247.	12.a Consolidarea capacităților științifică și tehnologică pentru a evolua spre modele mai durabile de consum și producție	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	12.a.1 Capacitatea instalațiilor de generare a energiei electrice regenerabile, Watt / cap de locuitor	Biroul Național de Statistică Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică Agenția pentru Eficiență Energetică	Total pe țară
248.	12.b Dezvoltarea și implementarea instrumentelor de monitorizare a impactului dezvoltării durabile pentru turismul durabil care creează locuri de muncă și promovează cultura și produsele locale	Ministerul Culturii	12.b.1 Numărul de documente strategice (strategii, politici, programe, etc.) privind dezvoltarea turismului, care includ instrumente de monitorizare și evaluare	Ministerul Culturii Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția de investiții	Total pe țară
249.					
ODD 13: Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor					
250.	13.1 Până în anul 2030 asigurarea rezilienței climatice prin reducerea cu 50 procente a riscurilor	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Mediului	13.1.1.a. Numărul de persoane decedate în urma situațiilor excepționale, la 100 000 populație (<i>indicatorul 1.5.1.a/11.5.1.a</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, Clase SE (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), pe sexe, grupe de vârstă, ani

251.	legate de schimbările climatice și prin facilitarea adaptării în 6 sectoare prioritare – agricultură, resurse de apă, sănătate, sector forestier, energie și transport	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	13.1.1.b. Numărul de persoane dispărute în urma situațiilor excepționale, la 100 000 populație (<i>indicatorul 1.5.1.b/11.5.1.b</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, Clase SE (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), pe sexe, grupe de vârstă, ani
252.			13.1.1.c. Numărul de persoane direct afectate în urma situațiilor excepționale, la 100 000 populație (<i>indicatorul 1.5.1.c/11.5.1.c</i>)	Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General pentru Situații de Urgență) Biroul Național de Statistică	Total pe țară, Clase SE (tehnogen, natural (pe genuri), biologic-social, incendii), pe sexe, grupe de vârstă, ani
253.			13.1.2.1 Cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030, adoptat și implementat (<i>identic cu 1.5.3.1/11.b.1.1</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară
254.			13.1.2.2 Gradul de implementare a Cadrului strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, aliniat la Cadrul de la Sendai privind reducerea riscurilor de dezastre pentru 2015-2030 (<i>identic cu 1.5.3.2/11.b.1.2</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară
255.			13.1.3 Proporția autorităților publice locale care adoptă și implementează strategii locale de reducere a riscurilor de dezastre în conformitate cu strategiile naționale de reducere a riscurilor de dezastre (<i>identic cu 1.5.4/11.b.2</i>)	Ministerul Mediului	Total pe țară
			13.1.4.1. Proporția terenurilor irigate pentru atenuarea secetei pedologice din suprafața totală de terenuri irigabile	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Total pe țară
256.	13.2 Integrarea măsurilor privind schimbările	Ministerul Mediului	13.2.1.1. Acțiuni privind elaborarea și operaționalizarea de politici, strategii,	Ministerul Mediului	Total pe țară

	climatice în politici, strategii și planuri naționale		planuri de acțiuni privind adaptarea și rezistența la schimbările climatice, reducerea emisiilor cu efect de sera		
257.	13.3. Fortificarea cadrului instituțional în domeniul adaptării la schimbările climatice, asigurarea conștientizării de către toți actorilor implicați, inclusiv, a populației, a riscurilor schimbărilor climatice și a măsurilor de adaptare	Ministerul Mediului	13.3.1.1. Acțiuni privind integrarea subiectelor vizând efectele schimbării de climă (atenuarea, adaptarea, reducerea impactului și avertizarea timpurie) în curricula învățământului primar, secundar și terțiar	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară
258.			13.3.2.1. Gradul de implementare a cadrului strategic național privind schimbările climatice	Ministerul Mediului	Total pe țară
ODD 14: Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă					
259.	14.1. Până în 2025, prevenirea și reducerea semnificativă a poluării apelor de suprafață, în special de la activitățile terestre	Ministerul Mediului	14.1.1.1. Indicii chimici privind eutrofizarea apelor de suprafață	Agenția de Mediu	Total pe țară
260.	14.2 Până în 2030, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor, pentru a evita impactele negative semnificative, inclusiv prin consolidarea rezistenței acestora, și luarea de măsuri pentru restaurarea acestora.	Ministerul Mediului	14.2.1 Proportia zonelor economice exclusive naționale gestionate folosind abordări ecosistemice	Ministerul Mediului	Total pe țară
261.	14.4 Până în 2020, eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat	Ministerul Mediului	14.4.1.1. Numărul contravențiilor înregistrate privind pescuitul ilegal	Inspectoratul pentru Protecția Mediului	Total pe țară
262.	14.7 Până în 2030, creșterea beneficiilor economice din utilizarea	Ministerul Mediului	14.7.1.1. Ponderea pescuitului în PIB	Biroul Național de Statistică	Total pe țară

	durabilă a resurselor acvatice, inclusiv prin gestionarea durabilă a pescuitului, acvaculturii și turismului				
263.	14.b Oferirea accesului pescarilor artizanali la scară mică la resursele și piețele acvatice	Ministerul Mediului	14.b.1. Gradul de implementare a cadrului normativ, strategic și politic privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura	Ministerul Mediului	Total pe țară
ODD 15: Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate					
264.	15.1 Până în 2030, asigurarea conservării, restabilirii și utilizării	Ministerul Mediului	15.1.1 Suprafața forestieră ca procent din suprafața totală a terenurilor terestre	Agenția "Moldsilva"	Total pe țară
265.	durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri și zone umede		15.1.2 Proporția ariilor importante ale biodiversității zonelor terestre și de apă dulce protejate, divizate pe tipuri de ecosisteme	Ministerul Mediului	Total pe țară, tipuri ecosisteme (Zone umede de importanță internațională), altele (arii cu management multifuncțional, rezervațiile de resurse, rezervații peisajere, rezervații naturale, etc.)
266.	15.2 Până în 2030, promovarea implementării managementului durabil al tuturor tipurilor de păduri, efectuarea lucrărilor silvotehnice, restabilirea pădurilor degradate și creșterea semnificativă a împăduririi și reîmpăduririi	Ministerul Mediului	15.2.1. Progresul privind managementul durabil al pădurilor	Agenția "Moldsilva"	PE sub-indicatori: Rata netă anuală de schimbare a suprafeței forestiere; Rezervele de biomasă supraterană în păduri; Proporția de suprafață forestieră situată în zonele protejate legal; Proporția de suprafață forestieră gospodărită în conformitate cu planurile de gestionare durabilă a pădurilor pe termen lung; Suprafața forestieră inclusă în cadrul sistemului de certificare a modului de gestionare a pădurilor, verificat independent

267.			15.2.1.1 Suprafața terenurilor degradate restabilite prin împădurire	Agenția "Moldsilva"	Total pe țară
268.			15.2.1.2. Suprafața pădurilor restabilite	Agenția "Moldsilva"	Total pe țară
269.			15.2.1.3. Suprafața pădurilor extinse	Agenția "Moldsilva"	Total pe țară
270.	15.3 Până în 2030, combaterea deșertificării, restabilirea terenurilor degradate prin implementarea mecanismului Neutralitatea Degradării Terenurilor (NDT), pentru a realiza o lume neutră din punct de vedere a degradării solului	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	15.3.1 Cota parte a terenurilor degradate din suprafața totală de terenuri	Agenția Relații Funciare și Cadastru	Total pe țară, raion/ UAT
			15.3.1.1 Cota parte a terenurilor ameliorate din suprafața totală de terenuri degradate	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	Total pe țară, raion/ UAT
271.	15.5 Luarea unor măsuri urgente și semnificative pentru a reduce degradarea habitatelor naturale, a stopa pierderea biodiversității și, până în 2030, a proteja și preveni extincția speciilor amenințate	Ministerul Mediului	15.5.1 Indicele listei speciilor din Cartea Roșie	Ministerul Mediului	Total pe țară
272.			15.5.1.1. Numărul total de specii în Cartea Roșie	Ministerul Mediului	Total pe țară, tipuri (plante, animale)
273.	15.6 Promovarea distribuirii corecte și echitabile a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice și promovarea accesului corespunzător la aceste resurse, după cum este convenit la nivel internațional	Ministerul Mediului	15.6.1.1. Existența actelor normative întru asigurarea distribuirii corecte și echitabile a resurselor genetice	Ministerul Mediului	Total pe țară

274.	15.7 Luarea unor măsuri urgente pentru a stopa braconajul și traficul de specii de floră și faună protejate și a face față problemelor puse de cererea și oferta de produse ilegale de specii sălbatice	Ministerul Mediului	15.7.1. Proporția comerțului ilicit cu animale sălbatice (inclusiv, produse derivate, părți ale acestora) care au fost braconate sau traficate prin contrabandă	Ministerul Mediului (sursă Oficiul ONU pentru Droguri și Crimă - UNODC)	Total pe țară
275.	15.8 Adoptarea și implementarea măsurilor pentru a preveni introducerea și a reduce semnificativ impactul speciilor invazive asupra ecosistemelor terestre și acvatice și pentru a controla și eradica speciile prioritare	Ministerul Mediului	15.8.1.1. Existența actelor normative și măsurilor privind prevenirea și reducerea apariției speciilor invazive pentru a controla și eradica speciile prioritare	Ministerul Mediului	Total pe țară
276.	15.9 Integrarea și monitorizarea valorilor biodiversității și ecosistemelor în planificarea națională și locală, procesele de dezvoltare, strategii, planurile de reducere a sărăciei și planurile de amenajare a teritoriilor	Ministerul Mediului	15.9.1.1. Gradul de implementare a acțiunilor din cadrul Planului al Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023	Ministerul Mediului	Total pe țară
277.	15.a. Mobilizarea și creșterea substanțială a resurselor financiare din toate sursele pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și ecosistemelor	Ministerul Finanțelor Ministerul Mediului	15.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltare acordate pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și a ecosistemelor	Ministerul Finanțelor Ministerul Mediului	Total pe țară

ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile					
278.	16.1 Reducerea continuă și dinamică a tuturor formelor de violență, în special a violenței în familie și a violenței sexuale	Ministerul Afacerilor Interne	16.1.1 Numărul victimelor omorului intenționat la 100 000 populație	Ministerul Afacerilor Interne Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârstă a victimei, grupe de vârstă a agresorului, ani, mijloace de săvârșite, contextul/motivul
279.			16.1.2 Numărul deceselor cauzate de conflicte la 100 000 populație	Ministerul Afacerilor Interne	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârstă
280.			16.1.3 Proporția femeilor supuse violenței fizice sau sexuale, în ultimele 12 luni	Biroul Național de Statistică	Total pe țară, medii de reședință, grupe de vârstă, nivel de studii, dizabilitate, statut socio-economic
281.			16.1.3.1. Numărul victimelor infracțiunilor de violență la 100 000 populație	Ministerul Afacerilor Interne	Total pe țară, tipuri infracțiuni, pe sexe, grupe de vârstă, forme de violență
282.			16.1.4 Ponderea persoanelor care se simt în siguranță mergând singuri pe stradă, în zona în care locuiesc	Ministerul Afacerilor Interne Biroul Național de Statistică	Total pe țară
283.	16.2 Stoparea abuzului, neglijării, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Muncii și Protecției Sociale	16.2.1 Ponderea copiilor (1-14 ani) care au fost supuși violenței fizice de orice fel sau psihologice din partea întreținătorului, în ultima lună	Agenția Națională pentru Sănătate Publică	Total pe țară, medii de reședință, pe sexe, grupe de vârstă, nivelul de instruire a capului gospodăriei, etnia capului gospodăriei, quintile de bunăstare
284.			16.2.1.1 Numărul copiilor victime ale violenței și neglijării, la sfârșitul anului	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară; medii de reședință, sexe, grupe de vârstă, dizabilitate;
285.			16.2.2 Numărul victimelor traficului de ființe umane la 100 000 populație	Ministerul Afacerilor Interne	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârstă, grupe de persoane

					(adulti, copii), țări de destinație, forme de exploatare
286.			16.2.3 Ponderea tinerilor în vârstă de 18-29 ani care au fost supuși violenței sexuale până la 18 ani	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	Total pe țară, medii de reședință, pe sexe, grupe de vârstă, nivel de studii, starea civilă
287.	16.3 Promovarea supremației legii și asigurarea accesului egal la justiție pentru toate femeile, toți bărbații și copiii	Ministerul Afacerilor Interne Ministerul Justiției	16.3.1 Rata de adresabilitate a victimelor violenței	Ministerul Afacerilor Interne Biroul Național de Statistică	Total pe țară, pe sexe, tipuri de infracțiuni, etnie, context migrațional, cetățenie
288.			16.3.2 Ponderea persoanelor aflate în arest preventiv din numărul total al persoanelor deținute în instituțiile penitenciar	Ministerul Justiției	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârstă, durata aflării în arest
289.			16.3.2.1. Numărul de persoane care au beneficiat de asistență juridică garantată de stat	Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	Total pe țară, pe etnie, pe sexe, grupe de vârstă, cu dizabilitate, cetățenie, statut de beneficiar - cetățean străin, organul solicitant baza legală, tipul asistenței
290.			16.3.2.2. Ponderea recomandărilor Avocatului Poporului (inclusiv Avocatul Poporului pentru drepturile copilului) și Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității implementate de către autoritățile și instituțiile sesizate (care rezultă din acțiunile procesuale)	Oficiul Avocatului Poporului Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității	Total pe țară, drepturile copilului, dreptul lezat, categorii de petiționari
291.			16.3.2.3. Ponderea cazurilor pierdute la CEDO, din numărul cererilor comunicate în fiecare an	Ministerul Justiției	Total pe țară
292.			16.3.2.4. Gradul de satisfacție a populației privind calitatea serviciilor în cadrul sistemului judiciar	Ministerul Justiției	Total pe țară, medii de reședință, pe sexe, grupe de vârste, statut socio-economic

293.	16.4.1 Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare, consolidarea recuperării și returnării bunurilor ilicite	Ministerul Afacerilor Interne	16.4.1 Valoarea fluxurilor financiare intrate și ieșite din țară ilegal	Centrul Național Anticorupție	Total pe țară
294.	16.4.2 Combaterea tuturor formelor de crimă organizată și traficului de armament	Ministerul Afacerilor Interne	16.4.2.1. Numărul armelor deținute conform legislației în vigoare, la 100 000 populație	Ministerul Afacerilor Interne Biroul Național de Statistică	Total pe țară
295.			16.4.2.2. Numărul armelor deținute ilegal confiscate	Ministerul Afacerilor Interne	Total pe țară
296.	16.5 Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele sale	Ministerul Justiției	16.5.1 Ponderea persoanelor care au efectuat plăți neoficiale (mită) în ultimele 12 luni	Centrul Național Anticorupție (sursă Transparency International Moldova)	Total pe țară, pe sexe, studii, Instituțiile unde s-au efectuat plăți
297.			16.5.2 Ponderea antreprenorilor care au efectuat plăți neoficiale (mită) în ultimele 12 luni	Centrul Național Anticorupție (sursă Transparency International Moldova)	Total pe țară, pe sexe, studii, Instituțiile unde s-au efectuat plăți
298.			16.5.2.1. Indicatorul privind „Controlul asupra corupției” (de la -2,5 la 2,5)	Centrul Național Anticorupție (sursă Banca Mondială)	Total pe țară
299.			16.5.2.2. Indicatorul privind „Calitatea regulatorie” (de la -2,5 la 2,5)	Centrul Național Anticorupție (sursă Banca Mondială)	Total pe țară
300.	16.6 Dezvoltarea eficienței, responsabilității și transparenței instituțiilor la toate nivelurile	Ministerul Finanțelor Cancelaria de Stat	16.6.1 Ponderea cheltuielilor publice efective raportate la cheltuielile aprobate	Ministerul Finanțelor	Total pe țară
301.			16.6.2 Ponderea populației satisfăcute de ultima experiență de contactare a serviciilor publice	Cancelaria de Stat	Total pe țară
302.			16.6.2.1 Gradul de satisfacție a cetățenilor privind calitatea serviciilor publice accesate	Agenția Guvernare Electronică	Mod de accesare (offline, online)
303.	16.7. Asigurarea procesului decizional receptiv,	Cancelaria de stat	16.7.1.a. Raportul dintre proporția pozițiilor ocupate în Parlament de	Parlamentul Republicii Moldova	Total pe țară, sexe, vârste, dizabilitate, etnie, alte grupuri

	incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile		către persoanele din anumite grupuri ale populației și proporția grupului respectiv în total populație	Biroul Național de Statistică	
304.			16.7.1.b. Raportul dintre proporția pozițiilor ocupate în instituțiile publice (centrale și locale) de către persoanele din anumite grupuri ale populației și proporția grupului respectiv în total populație	Cancelaria de Stat Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, vârste, dizabilitate, etnie, alte grupuri
305.			16.7.1.c. Raportul dintre proporția pozițiilor ocupate în sistemul judiciar de către persoanele din anumite grupuri ale populației și proporția grupului respectiv în total populație	Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești, Biroul Național de Statistică	Total pe țară, sexe, vârste, dizabilitate, etnie, alte grupuri
306.			16.7.1.1. Ponderea femeilor în Guvern	Cancelaria de Stat	Total pe țară
307.			16.7.1.2. Ponderea femeilor în serviciul public	Cancelaria de Stat	Total pe țară, nivel instituții publice (APC, APL 1, APL 2), tip funcție (conducere nivel superior, conducere, execuție)
308.			16.7.1.3 Ponderea femeilor judecători	Agencia de Administrare a Instanțelor Judecătorești	Total pe țară
309.			16.7.2 Ponderea populației care consideră că procesul de luare a deciziilor este incluziv și participativ	Cancelaria de Stat	Total pe țară
310.					
311.					
312.	16.9 Până în 2030, asigurarea identității legale tuturor, inclusiv înregistrarea nașterii	Ministerul Sănătății	16.9.1 Ponderea copiilor în vârstă de până la 5 ani care dispun de certificat de naștere	Agencia Servicii Publice, Agencia Națională pentru Sănătate Publică, Biroul Național de Statistică	Total pe țară
313.	16.10 Asigurarea accesului egal la informație tuturor cetățenilor	Consiliul Național pentru Drepturile Omului	16.10.1.1. Indicele Libertății Presei	Parlamentul Republicii Moldova (sursă Reporteri Fără Frontiere)	Total pe țară

314.		Parlamentul Republicii Moldova	16.10.2.1. Existența și gradul de implementare a cadrului legislativ-normativ cu privire la accesul la informație	Ministerul Justiției Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal Oficiul Avocatul Poporului	Total pe țară
315.		Ministerul Economiei	16.10.2.2. Indicele Dezvoltării Sectorului TIC	Ministerul Economiei	Total pe țară (indice, rang)
316.	16.a. Consolidarea instituțiilor naționale relevante, inclusiv prin cooperarea internațională, pentru consolidarea capacității la toate nivelurile pentru a preveni violența și combate terorismul și criminalitatea	Oficiul Avocatului Poporului	16.a.1. Existența instituțiilor naționale independente pentru drepturile omului în conformitate cu Principiile de la Paris, statut de acreditare (A, B, C)	Oficiul Avocatului Poporului	Total pe țară (statut de acreditare)
317.	16.b. Promovarea și implementarea legislației și politicilor non-discriminatorii pentru dezvoltare durabilă	Ministerul Justiției Ministerul Muncii și Protecției Sociale Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității	16.b.1. Ponderea populației care a comunicat că în ultimele 12 luni s-a simțit vreodată discriminată sau hărțuită în baza unui motiv interzis de dreptul internațional al drepturilor omului (<i>identic cu 10.3.1</i>)	Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității	Total pe țară, pe sexe, grupe de vârste, medii de reședință, criterii de discriminare
ODD 17: Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă					
318.	17.1 Consolidarea mobilizării resurselor interne, inclusiv prin suportul extern, pentru a îmbunătăți capacitatea națională de colectare a taxelor și a altor venituri	Ministerul Finanțelor	17.1.1 Venituri publice totale raportate la PIB	Ministerul Finanțelor	Total pe țară, tipuri de venituri (impozite, contribuții sociale, granturi, alte venituri)
319.			17.1.2 Proporția bugetului public național finanțat din impozite și taxe	Ministerul Finanțelor	Total pe țară
320.	17.3 Mobilizarea resurselor financiare suplimentare	Ministerul Finanțelor	17.3.1 Investițiile străine directe, asistența externă oficială pentru	Ministerul Finanțelor Banca Națională a Moldovei	Total pe țară

			dezvoltare ca proporție în bugetului public consolidat		
321.			17.3.2 Volumul remiterilor personale ca procent din PIB (recalculat în dolari americani)	Banca Națională a Moldovei	Remiteri/PIB (%) – total, Volumul remiterilor personale (în dolari americani)
322.	17.4 Atingerea sustenabilității datoriilor pe termen lung prin intermediul unor politici coordonate, care vizează stimularea finanțării datoriilor, reducerea datoriilor și restructurarea datoriilor, pentru a reduce povara datoriei	Ministerul Finanțelor	17.4.1 Serviciul datoriei externe publice și public garantate ca proporție din total export de bunuri și servicii	Banca Națională a Moldovei	Serviciul datoriei externe publice și public garantate (plăți efective în conformitate cu orarul)
324.	17.6 Consolidarea cooperării regionale și internaționale privind accesul la știință, tehnologie și inovații și îmbunătățirea schimbului de cunoștințe în condiții agreeate de comun acord, inclusiv printr-o mai bună coordonare între mecanismele existente	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Economiei	17.6.2. Numărul abonaților cu acces la Internet în bandă largă la puncte fixe, la 100 populație	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	Total pe țară, medii de reședință, regiuni de dezvoltare, viteze de acces
325.	17.8 Operaționalizarea completă a băncii de tehnologii, mecanismului de consolidare a capacităților în știință, tehnologie și inovare, inclusiv sporirea utilizării tehnologiei generice, în special a tehnologiei	Ministerul Economiei Ministerul Educației și Cercetării	17.8.1 Proporția utilizatorilor de Internet, la 100 locuitori	Biroul Național de Statistică	Total pe țară

	informației și comunicațiilor				
326.	17.9. Consolidarea suportului internațional pentru implementarea eficientă și ținută a activităților de consolidare a capacităților pentru a sprijini planurile naționale în implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, inclusiv prin cooperarea nord-sud, sud-sud și triunghiulară	Ministerul Finanțelor Cancelaria de stat	17.9.1 Volumul asistenței externe tehnice și financiare (inclusiv prin cooperarea nord-sud, sud-sud, și triunghiulară) acordată Republicii Moldova pentru consolidare de capacități și planificare strategică	Ministerul Finanțelor	Total pe țară
327.	17.10. Promovarea sistemului de comerț multilateral universal, bazat pe reguli, deschis, nediscriminatoriu și echitabil în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului	Ministerul Economiei	17.10.1 Nivelul mediu ponderat al tarifelor vamale de import în Republica Moldova	Ministerul Economiei	Statut tarifar mediu, tipul produselor (AGR, ALP, CLO, IND, OIL, TEX), statut tarifar preferențial, tipul produselor (AGR, ALP, CLO, IND, OIL, TEX)
328.	17.11 Creșterea semnificativă până în anul 2030 a exporturilor de mărfuri din Republica Moldova	Ministerul Economiei	17.11.1. Ponderea exporturilor din Republica Moldova în comerțul exterior global	Ministerul Economiei <i>(sursă Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare - UNCTAD, Organizația Mondială a Comerțului - WTO)</i>	Total pe țară
329.			17.11.1.1. Ponderea exporturilor de mărfuri în comerțul exterior al țării	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
331.	17.14. Sporirea coerenței politicilor naționale pentru dezvoltare durabilă	Cancelaria de Stat	17.14.1.1. Existența mecanismelor pentru a consolida coerența politicilor de dezvoltare durabilă	Cancelaria de Stat	Total pe țară

332.	17.15 Asigurarea respectării de către partenerii de dezvoltare a spațiului de politici și autorității țării în stabilirea și implementarea politicilor de eradicare a sărăciei și dezvoltare durabilă	Ministerul Finanțelor Cancelaria de Stat	17.15.1. Nivelul de utilizare al cadrelor de rezultate și instrumentelor de planificare naționale de către furnizorii de cooperare pentru dezvoltare	Cancelaria de Stat <i>(sursă Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – OECD, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare - PNUD)</i>	Total pe țară
333.	17.16. Sporirea parteneriatului pentru dezvoltare durabilă, complementat de parteneriate cu multiple părți interesate care mobilizează și distribuie resurse diverse pentru atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă	Cancelaria de Stat	17.16.1.1. Raportarea progreselor asupra aplicării cadrului de monitorizare a eficienței dezvoltării cu participarea mai multor parteneri, care acordă suport în atingerea de către țară a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă	Cancelaria de Stat <i>(sursă Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică – OECD, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare - PNUD)</i>	Total pe țară
334.	17.17 Încurajarea și promovarea parteneriatelor publice, publice-private și cu societatea civilă eficiente, în baza experienței și strategiilor de resurse ale parteneriatelor	Cancelaria de Stat	17.17.1.1. Gradul de implementare a Strategiei de dezvoltare a societății civile	Cancelaria de Stat	Total pe țară, Obiective generale și specifice (includeți dezagregările disponibile)
335.	17.18 Până în 2025, sporirea semnificativă a disponibilității datelor calitative, în timp util și fiabile, dezagregate după venit, sexe, vârstă, rasă, etnie, statut migrațional, dizabilități, localizare geografică și alte	Biroul Național de Statistică	17.18.1 Proportia indicatorilor de dezvoltare durabilă disponibili la nivel național, conform dezagregărilor relevante și a Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale	Biroul Național de Statistică	Disponibilitate (integral, parțial, nedisponibil)
336.			17.18.2.1. Disponibilitatea legislației naționale în domeniul statisticii conform Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale	Biroul Național de Statistică	Total pe țară

337.	caracteristici relevante în contexte naționale		17.18.3.1. Existența Planului anual de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național, care este deplin finanțat și aflat în proces de implementare	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
338.			17.18.3.2. Gradul de implementare a Planului anual de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național,	Biroul Național de Statistică	Total pe țară
339.	17.19. Până în 2030, dezvoltare în baza inițiativelor existente a măsurătorilor progresului privind dezvoltarea durabilă care	Ministerul Finanțelor	17.19.1 Volumul asistenței externe acordate pentru consolidarea sistemului statistic național	Ministerul Finanțelor Biroul Național de Statistică	Total pe țară
340.	complementează produsul intern brut, și oferă suport pentru dezvoltarea capacităților statistice	Biroul Național de Statistică	17.19.2.a. Realizarea recensământului populației și locuințelor în cadrul rundelor 2020 și 2030	Biroul Național de Statistică	-
341.			17.19.2.b. Rata înregistrării nașterilor și deceselor	Agenția Servicii Publice Agenția Națională pentru Sănătate Publică Biroul Național de Statistică	Nașteri, decese

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul
Hotărârea Guvernului ”Cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare
a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030”
(denumirea proiectului)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Parlamentul Republicii Moldova (aviz din 17.06.2021, transmis prin e-mail)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. La Pct. 313/314, Ținta națională ODD «16.10 Asigurarea accesului egal la informație tuturor cetățenilor», la rubrica „Instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor” sintagma „Comisia drepturile omului și relații interetnice a Parlamentului” se propune a fi înlocuită cu sintagma „Parlamentul RM”.	Se acceptă.
Ministerul Economiei și Infrastructurii (aviz nr.04-2954 din 17.06.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La proiectul Hotărârii:</i>	
	1. Potrivit punctelor 2 și 3 ale proiectului, realizarea prevederilor acestuia este condiționată de disponibilitatea indicatorilor de monitorizare a ODD. Or, conform Notei informative la proiect, la această etapă, mai mult de 40% din indicatori sunt parțial disponibili sau nu sunt disponibili în general, ceea ce eventual poate afecta procesul de elaborare a documentelor de politici. Prin urmare, este inerentă asigurarea corelării dintre disponibilitatea indicatorilor și includerea acestora în documentele de politici. În acest context, propunem completarea pct.2 cu textul „indicatorii de monitorizare disponibili”.	Se acceptă. A fost completat pct.2 cu textul „indicatorii de monitorizare disponibili”.

	<p>2. La pct.2 lit. a) - textul „adaptarea la contextul național a indicatorilor de monitorizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD)” necesită a fi exclus, deoarece Nota informativă la proiect dispune că, această etapă a fost deja realizată printr-un proces consultativ extins.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>A fost reformulat pct. 2, lit. a) după cum urmează: ”transpunerea obiectivelor Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 și integrarea țintelor de atingere a acestora în documentele de politici, conform domeniilor de competență, și stabilirea pentru indicatorii de monitorizare a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (în continuare ODD) a valorilor de referință și a țăintelor intermediare și finale;”</p>
	<p>3. La pct.6 - în scopul asigurării implementării adecvate a normelor propuse, adițional termenului de elaborare a instrucțiunilor/ acțiunilor vizând producerea indicatorilor de monitorizare, propunem indicarea termenului limită privind asigurarea disponibilității indicatorilor (reieșind din timpul mediu de producere a indicatorilor statistici).</p> <p>Concomitent, remarcăm că, din cuprinsul punctului indicat nu este clar dacă se solicită stabilirea valorilor de referință și a țăintelor intermediare și finale, inclusiv pentru indicatorii dezagregați.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Termenele de asigurare a disponibilității fiecărui indicator și de prezentare a datelor vor fi aprobate într-un document separat, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a hotărârii. Pentru precizare pct. 6 lit a) se completează cu textul ”inclusiv termenele de asigurare a disponibilității acestora”</p> <p>Prevederea cu referire la stabilirea valorilor de referință a țăintelor intermediare și finale este deja stipulată în proiectul HG p.2 lit. a).</p>
	<p>4. Relevăm asupra necesității corelării prevederilor pct.5 lit.d) cu pct.3 lit.b), or în condițiile în care diseminarea datelor privind dinamica indicatorilor de monitorizare ODD se va realiza de către Biroul Național de Statistică (BNS) anual către 1 mai, nu sunt certe instrumentele în baza cărora ministerele vor prezenta Cancelariei de Stat informația despre realizarea țăintelor ODD, la fel, până la data de 1 mai. Astfel, considerăm judicios corelarea termenelor de realizare a acestor două acțiuni.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>S-a modificat termenul la pct 3, subpunctul 2) -15 mai.</p>
	<p>La proiectul Anexei:</p>	
	<p>5. <i>Țintele ODD 1.1. și 1.2.</i> - în contextul reformei administrației publice centrale, atribuțiile privind monitorizarea evoluției sărăciei au fost</p>	<p>Se acceptă parțial.</p>

	<p>transferate către instituția responsabilă de elaborarea politicilor sociale, care țintesc persoanele sărace și grupurile vulnerabile ale populației. Astfel, din lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor respective urmează a fi exclusă referința la Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI).</p>	<p>În lista autorităților responsabile de monitorizarea și evaluarea țintelor ODD 1.1. și 1.2. se vor menține atât Ministerul Muncii și Protecției Sociale, cât și Ministerul Economiei .</p> <p>În susținerea opiniei se menționează.</p> <p>Conform misiunii sale, MMPS este responsabil de a analiza situația și problemele, respectiv, de a elabora politici (analize ex-ante, documente de politici publice, acte normative) din/în domeniile date în competența sa (muncă, protecție socială și demografie). Consecutiv, conex ariei de politici aferente asistenței sociale (parte componentă a domeniului protecție socială) se evidențiază atribuțiile ministerului ce țintesc nemijlocit obiectivul de eradicare a sărăciei, inclusiv, pe categorii dezagregate ale populației. În acest sens se aduc ca exemple:</p> <p>(i) Coordonarea procesului de analiză, elaborarea și promovarea implementării politicilor și cadrului normativ în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice, familiilor vulnerabile cu venituri mici, persoanelor fără domiciliu, persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, consumatorilor de substanțe psihoactive, veteranilor de război, persoanelor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl și altor avarii cu radiație ionizantă;</p> <p>(ii) Coordonarea procesului de dezvoltare a cadrului legal privind crearea serviciilor sociale de către autoritățile administrației publice locale (nivelul unu și doi) adresate persoanelor vârstnice și persoanelor adulte aflate în dificultate;</p> <p>Realizarea acestor sarcini, inclusiv, elaborarea politicilor conexe lor, poate fi realizată argumentat și eficient doar</p>
--	--	---

		<p>în condiții de monitorizare și evaluare a situației în domeniu, reflectată prin indicatori statistici corespunzători.</p> <p>În partea ce vizează Ministerul Economiei, entitatea, conform HG 143/2021, monitorizează și analizează evoluția social-economică a RM și elaborează politici publice menite să asigure dezvoltarea economică durabilă a țării asigurând astfel, pe de o parte, creșterea veniturilor populației, iar pe de altă parte, sustenabilitatea sistemului de protecție socială. În opinia noastră, Ministerul Economiei nu poate fi exclus din procesul de monitorizare și evaluare a indicatorilor sărăciei.</p>
	<p>6. <i>Ținta ODD 4.4.</i> - considerând faptul că, politicile publice în domeniul educației și formării profesionale continue sunt gestionate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (MECC), în lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintei respective urmează a fi inclus în calitate de prim responsabil, ministerul respectiv, iar pe poziția a doua - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Au fost incluse ca instituții responsabile de monitorizarea țintei și indicatorului ODD 4.4. Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Totodată, necesită menționat faptul că, în vederea realizării scopului propus prin setarea țintei respective „de a crește numărul de tineri și adulți cu cunoștințe în domenii relevante pentru piața muncii”, este necesar să fie realizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza continuă a necesităților pieței muncii/a sectoarelor economiei, care la moment sau în perspectiva câtorva ani, se confruntă /se vor confrunta cu număr insuficient de specialiști; - și/sau evaluarea gradului de corespundere a pregătirii tinerilor specialiști necesităților pieței muncii. <p>În acest sens, se remarcă necesitatea asigurării unei comunicări și consultări continue eficiente dintre Guvern și mediul de afaceri/sectorul real în vederea informării corecte și în termen privind necesarul de specialiști, pe sectoare/genuri de activitate (prognoză a pieței muncii).</p>

		<p>Pornind de la faptul că indicatorul de monitorizare a țintei ODD 4.4. este focusat pe domeniul IT, considerăm judicios păstrarea Ministerului Economiei, entitate care analizează situația din domeniul tehnologiei informației și economiei digitale, precum și elaborează politici în domeniul respectiv, să se regăsească în lista autorităților responsabile de monitorizarea țintei ODD 4.4.</p>
	<p>7. <i>Ținta ODD nr.5.b.</i> - indicatorii 5.b.1 și 5.b.1.1 nu sunt relevanți țintei, respectiv propunem substituirea acestora cu următorul indicator: „Ponderele femeilor din numărul total de angajați în sectorul TIC”, responsabil de furnizarea datelor - BNS, cu nivelul de dezagregare disponibil.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul 5.b.1. face parte din lista de indicatori globali (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list) aprobați de Grupul internațional de experți privind indicatorii ODD (<i>Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs</i>), recomandați pentru comparabilitate internațională la țintele corespunzătoare.</p> <p>Indicatorul 5.b.1.1 a fost propus ca indicator proxy adițional la indicatorul global, fiind disponibil și produs cu regularitate de către BNS.</p> <p>Totodată, indicatorul propus de MEI se referă la TIC ca activitate economică, iar ținta 5.b “Creșterea utilizării tehnologiilor disponibile, în special a tehnologiei informațiilor și comunicării, pentru promovarea abilitării femeilor” se referă la TIC ca abilitate pentru toată populația indiferent de domeniul de activitate.</p>
	<p>8. <i>Ținta ODD nr.8.2.</i> - în virtutea caracterului temporar al documentului de politici publice în baza căruia a fost formulată ținta respectivă considerăm judicios excluderea acesteia, deoarece este depășită.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ținta ODD 8.2 a fost reformulată după cum urmează: „Stimularea creșterii productivității cu ritmuri mai rapide față de creșterea salariului real, prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă”.</p>

		<p>În proiectul Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2030”, la Obiectivul general 1 „Creșterea veniturilor din surse durabile și atenuarea inegalităților economice” se stabilește ca viziune strategică creșterea nivelului veniturilor și reducerea sărăciei și a riscurilor acesteia ca fiind prioritatea strategică a țării. De asemenea, se menține ca prioritate importantă asigurarea incluziunii economice prin intermediul echității distribuției veniturilor și diminuării inegalităților economice, în vederea dezvoltării armonioase a întregii societăți. Principalul mecanism în acest sens este majorarea competitivității țării, pe plan intern și extern, inclusiv prin specializarea inteligentă a țării. În acest sens, până în anul 2030, urmează să fie atinsă, printre altele, ținta strategică: stimularea creșterii productivității cu ritmuri mai rapide față de creșterea salariului real, prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație. Corespunzător a fost reformulată ținta ODD 8.2. din proiectul de hotărîre.</p>
	<p>9. <i>Ținta ODD nr.8.4.</i> - în lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintei respective considerăm necesar de exclus MEI și de inclus în calitate de prim responsabil Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM). Concomitent, atenționăm că indicatorii aferenți țintei respective sunt identici cu cei pentru ținta ODD 12.2.</p>	<p>Se accepta.</p> <p>În cadrul Agenției de Mediu (din subordinea MM) a fost creată Direcția monitoringul resurselor naturale, scopul direcției fiind realizarea supravegherii și evaluării sistematice a dinamicii caracteristicilor calitative și cantitative ale resurselor naturale din Republica Moldova.</p>
	<p>10. <i>Ținta ODD nr.9.2.</i> - indicatorii 9.2.1.a și 9.2.1.1 sunt identici, respectiv propunem excluderea indicatorului 9.2.1.1.</p> <p>Totodată, propunem completarea listei indicatorilor de monitorizare a țintei respective cu doi indicatori naționali ODD, cu stabilirea responsabilității BNS de a furniza datele aferente ambilor indicatori care vor avea următorul cuprins: „9.2.3. Ponderea întreprinderilor inovatoare din industrie în totalul întreprinderi industriale” și „9.2.4.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorii 9.2.1.a și 9.2.1.b sunt în MDL pentru monitorizare națională, indicatorii 9.2.1.1 și 9.2.1.2 sunt în dolari SUA pentru comparabilitate internațională. Detaliile respective au fost adăugate în Anexa la HG.</p> <p>Indicatorii noi propuși (9.2.3 și 9.2.4) nu se consideră relevanți la ținta 9.2.</p>

	<p>Ponderea cifrei de afaceri a întreprinderilor inovatoare din industrie în totalul cifrei de afaceri a întreprinderilor industriale”. Nivelul de dezagregare a indicatorilor naționali propuși urmează a fi: total pe țară, regiuni, mărimea întreprinderilor</p>	
	<p>11. <i>Ținta ODD nr.9.3.</i> - pentru un spor de precizie normativă, în denumirea indicatorilor 9.3.2 și 9.3.2.1 se propune substituirea textului „(până la 49 salariați)” cu cuvintele „și mijlocii”, iar la rubrica nivelul de dezagregare, după cuvintele „mărimea întreprinderilor” de completat cu cuvintele „inclusiv micro, mici și mijlocii”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>12. <i>Ținta ODD nr.9.4.</i> - conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.444/2020 cu privire la instituirea mecanismului de coordonare a activităților în domeniul schimbărilor climatice, MADRM este autoritate responsabilă de domeniul privind schimbările climatice. Astfel, considerăm necesară excluderea MEI din lista instituțiilor responsabile de monitorizarea țintei și lista instituțiilor responsabile de furnizarea indicatorilor 9.4.1.a, 9.4.1.b, 9.4.1.c.</p>	<p>Se acceptă. Se include Ministerul Mediului autoritate responsabilă de domeniu.</p>
	<p>13. <i>Ținta ODD nr.9.b.</i> - reieșind din domeniile gestionate, lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea țintei respective necesită a fi completată cu MECC, ca fiind prim responsabil, iar lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor sau a surselor de date pentru indicatorul 9.b.1. de completat cu Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>14. <i>Ținta ODD nr.9.c.</i> - în denumirea țintei în cauză numărul „2020” considerăm judicios a fi substituit cu numărul „2030”. Totodată, indicatorul 9.c.1 nu reflectă informația completă pentru a monitoriza ținta respectivă, ci doar descrie accesul la Internet prin tehnologii radio sub aspectul acoperirii, nereflectând numărul abonaților cu acces la Internet mobil și prin cablu.</p> <p>Astfel, pentru obținerea unei informații complete, propunem completarea cu doi indicatori de monitorizare: „9.c.2 Rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet mobil la 100 locuitori” și</p>	<p>Se acceptă. Se substituie în țintă „2020” cu „2030”. Se completează cu 1 indicator adițional (cu impact asupra extinderii listei de indicatori): „9.c.2. Rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet la 100 locuitori” cu dezagregarea Total, Internet mobil și Internet fix.</p>

	<p>„9.c.3 Rata de penetrare a serviciilor de acces la Internet fix la 100 locuitori”, cu indicarea Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației în calitate de instituție responsabilă de furnizarea datelor. Nivelul de dezagregare a indicatorilor propuși urmează a fi: total pe țară.</p>	
	<p>15. <i>Țintele ODD nr.10.a și nr.17.12</i> - se consideră oportună excluderea acestor ținte reieșind din faptul că, schimburile comerciale ale Republicii Moldova sunt realizate în baza taxelor MFN, negociate în procesul aderării la Organizația Mondială a Comerțului (OMC), cu excepția preferințelor comerciale acordate în cadrul Acordurilor de liber schimb semnate. Adicional, menționăm că în cadrul OMC, Republica Moldova este tratată ca stat „în curs de dezvoltare”, iar principiul „tratamentului special și nediferențiat”, menționat în țintele vizate, oferă țărilor „în curs de dezvoltare” și celor „mai puțin dezvoltate” drepturi speciale și nu obligă la angajamente suplimentare.</p>	<p>Se acceptă. Se exclud țintele naționale ODD nr.10.a și nr.17.12.</p>
	<p>16. <i>Ținta ODD nr.11.1</i> - prin prisma prevederilor art.13 și art.14, alin.(1) din Legea nr.75/2015 cu privire la locuințe, propunem modificarea denumirii indicatorului național 11.1.1.b., cu următorul conținut: „11.1.1.b. Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe a căror suprafață este sub norma de 9 m² pentru fiecare persoană și a persoanelor de sexe diferite cu vârsta de peste 9 ani, care locuiesc în aceeași cameră, cu excepția soților”.</p>	<p>Se acceptă. Se modifică denumirea indicatorului național 11.1.1.b, cu următorul conținut: „11.1.1.b. Ponderea persoanelor care trăiesc în locuințe a căror suprafață este sub norma de 9 m2 pentru fiecare persoană și a persoanelor de sexe diferite cu vârsta de peste 9 ani, care locuiesc în aceeași cameră, cu excepția soților”.</p>
	<p>17. În temeiul prevederilor Hotărârii Guvernului nr.988/2012 și a Hotărârii Guvernului nr.202/2018 propunem completarea listei indicatorilor pentru monitorizarea țintei nr.11.1 cu următorul indicator „11.1.1.c. Numărul de persoane/familii, asigurate cu locuințe sociale, de serviciu și locuințe la prețuri accesibile”. Respectiv, în calitate de instituții responsabile de furnizarea acestor date se propune a fi inclus MADRM, entitate care monitorizează implementarea Proiectului de construcție a locuințelor pentru păturile social vulnerabile, faza II, finanțat cu suportul Băncii de Dezvoltare a</p>	<p>Nu se acceptă. Nu este prevăzut în metadatele pentru indicatorii globali (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list) aprobați de Grupul internațional de experți privind indicatorii ODD (<i>Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs</i>), recomandați pentru comparabilitate internațională la țintele corespunzătoare. Indicatorul nu este unul reprezentativ și durabil în timp, dificil de calculat și monitorizat, nu este clar care e</p>

	<p>Consiliului Europei (BDCE) și Ministerul Finanțelor, instituție care monitorizează implementarea Programului de stat „Prima casă”.</p>	<p>instituția ce îl va monitoriza. Separat, pe părți, se va utiliza pentru implementarea politicilor pe domenii.</p>
	<p>18. <i>Ținta ODD nr.11.2</i> - considerăm judicios a fi divizată în două ținte separate, deoarece domeniul de reglementare ale acestora este diferit. Astfel, se propune expunerea acestora în următoarea redacție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „11.2. Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți”; - „11.3. Îmbunătățirea siguranței rutiere”. <p>Pentru ținta propusă „11.2. Până în 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți” lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țăintelor necesită a fi completată cu MEI și în calitate de co-executor.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Formularea Țintei ODD 11.2 este rezultatul multiplelor consultări în contextul naționalizării țăintelor ODD - în 2016, ulterior în procesul de actualizare din 2018 și 2019.</p> <p>Totodată, urmare a consultărilor suplimentare (august 2021) cu MEI se acceptă propunerea de reformulare a denumirii Țintei ODD nr. 11.2 în redacția <i>”Până în anul 2030, asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, echitabile, accesibile și durabile pentru toți, îmbunătățirea siguranței rutiere, în special prin extinderea rețelelor de transport public”</i>.</p>
	<p>19. Pentru monitorizarea țăintei propuse considerăm oportună reconsiderarea indicatorului național ODD 11.2.1. și propunem substituirea acestuia cu următorii indicatori: <i>proporția localităților care nu au acces la transport rutier prin servicii regulate, numărul localităților rurale asigurate cu rute regulate de transport public rutier și/sau feroviar, ponderea unităților de transport public accesibile persoanelor cu dizabilități</i>.</p> <p>Subsecvent, la rubrica „instituții responsabile de furnizarea datelor” MEI urmează a fi substituit cu Agenția Națională Transport Auto - instituție abilitată cu funcții de implementare a documentelor de politici publice și autorizare a serviciilor de transport rutier, CFM și administrațiile publice locale.</p> <p>Suplimentar, întrucât/Țqat nu sunt disponibile și aplicate instrumente de statistică dezagregate pe categorii de vârste, sexe și arii de acoperire (urban/rural) a populației cu acces la transportul public, în coloana „Nivelul de dezagregare” propunem să fie prevăzut doar referința „Total pe țară”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se păstrează indicatorul 11.2.1, care face parte din lista de indicatori globali (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list) aprobați de Grupul internațional de experți privind indicatorii ODD (<i>Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs</i>), recomandați pentru comparabilitate internațională la țăintele corespunzătoare. Acesta urmează a fi produs.</p> <p>Adițional, după consultările repetate, s-a convenit asupra includerii în cadrul Țintei ODD nr. 11.2 a următorilor indicatori naționali adiționali, având denumirile reformulate pentru indicatorii 11.2.1.1 și 11.2.1.2. :</p> <p><i>11.2.1.1. Ponderea localităților care au acces la transport rutier și/sau feroviar prin servicii regulate</i></p> <p><i>11.2.1.2. Ponderea unităților de transport public accesibile persoanelor cu dizabilități</i></p>

		<p>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor pentru indicatorii naționali 11.2.1.1. și 11.2.1.2. sunt Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională Transport Auto, Î.S. "Calea Ferată din Moldova".</p> <p>De asemenea, pentru acești indicatori se acceptă propunerea de a prevedea în coloana "Nivelul de dezagregare" referința "Total pe țară".</p>
	<p>20. <i>Ținta ODD nr.11.3.</i> - indicatorul național 11.3.2 și referința la MEI urmează a fi excluse, deoarece conform art.19 din Legea nr.835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, responsabili pentru elaborarea și aprobarea documentației de urbanism sunt autoritățile publice locale.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se exclude MEI din instituțiile responsabile pentru indicatorul 11.3.2, iar acesta se înlocuiește cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, reieșind din competențele instituționale.</p> <p>Totodată, pentru a asigura comparabilitatea internațională, se recomandă menținerea indicatorului propriu-zis acesta făcând parte din lista de indicatori globali și urmând a fi produs la nivel național.</p>
	<p>21. <i>Ținta ODD nr.12.1</i> – considerând domeniile de activitate, propunem stabilirea MADRM în calitate de prim responsabil de monitorizarea și evaluarea țintei respective. Totodată, considerăm judicios revizuirea indicatorul 12.1.1.1 în parte ce vizează sintagma „număr de politici naționale”, or acesta este prea generalizat și nu poate fi cuantificat. De asemenea, propunem stabilirea MADRM în calitate de prim responsabil pentru furnizarea datelor pentru indicatorul în cauză.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ministerul Mediului se indică ca prim responsabil de monitorizarea și evaluarea țintei 12.1.</p> <p>În procesul de consultare din 2018/19, indicatorul a fost propus de MADRM (separat în Ministerul Mediului și Ministerul Dezvoltării Regionale și Infrastructurii) și, corespunzător, nu necesită revizuire.</p> <p>În ceea ce privește Ministerul Economiei, , în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022 (HG nr.235/2021) pentru realizarea obiectivului 4.4. „Elaborarea unei politici coerente de accelerare a tranziției la economia circulară și economia verde” entitatea unică responsabilă este Ministerul Economiei.</p>

		În această ordine de idei, Ministerul Economiei a elaborat și promovează la moment proiectul legii privind prevenirea pierderii și risipei alimentare, și respectiv ar trebui să participe la monitorizarea țintei și raportarea indicatorului.
	22. <i>Ținta ODD nr.12.3</i> - din lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea țintei respective MEI urmează a fi exclus, iar la indicatorul 12.3.1.a. din lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor, MEI urmează a fi substituit cu MARDM, care este organul central de specialitate al administrației publice responsabil de elaborarea politicii de stat în domeniul prevenirii pierderii și risipei alimentare.	Se acceptă.
	23. <i>Ținta ODD nr.16.10</i> – remarcăm că, indicatorul vizat urmează a fi colectat doar în cazul în care Uniunea Internațională de Telecomunicații (ITU) va aproba noua Metodologie de calculare a indicatorilor, în caz contrar acesta nu este relevant. De asemenea, MEI urmează a fi exclusă din lista instituțiilor responsabile de furnizarea acestor date.	Nu se acceptă. Conform misiunii Ministerului Economiei, stabilită în HG nr. 341/2021, reținem că acesta este responsabil de analiza situației curente și elaborarea politicilor publice din domeniile tehnologia informației și economia digitală, securitatea cibernetică...”, astfel entitatea este responsabilă de monitorizarea și evaluarea indicatorilor conecși domeniilor menționate.
	24. <i>Ținta ODD cu nr.17.6</i> – din lista instituțiilor responsabile de monitorizarea acestei ținte MEI urmează a fi exclus, totodată, în virtutea faptului că această țintă vizează domeniile de competență ale MECC, considerăm judicios includerea MECC în calitate de prim responsabil și co-executor - Academia de Științe a Moldovei. De asemenea, relevăm faptul că indicatorul 17.6.2 nu corespunde țintei menționate și necesită a fi revizuit.	Nu se acceptă. Indicatorul 17.6.1 a fost eliminat din lista indicatorilor naționali urmare a excluderii acestuia din lista actualizată de indicatori globali (https://unstats.un.org/sdgs/iaeg-sdgs/tier-classification/). Indicatorul 17.6.2 a fost renumerotat în 17.6.1 și face parte din lista de indicatori globali recomandați țărilor pentru a asigura comparabilitatea internațională, și respectiv acesta nu poate fi exclus. Subsidiar, pornind de la faptul că Ministerul Economiei este responsabil de analiza situației curente și elaborarea politicilor publice

		din domeniile tehnologia informației și economia digitală, securitatea cibernetică..”, astfel entitatea este responsabilă de monitorizarea și evaluarea indicatorilor conecși domeniilor menționate.
	<p>25. <i>Ținta ODD nr.17.8</i> - evocăm că ținta dată vizează nu doar domeniile de competență ale MEI respectiv, în lista instituțiilor responsabile de monitorizarea acestei ținte urmează a fi incluse MECC și Academia de Științe a Moldovei, cu stabilirea MECC ca prim responsabil.</p> <p>Totodată, indicatorul 17.8.1 urmează a fi substituit cu următorii indicatori: „Ponderea gospodăriilor care dispun de cel puțin un calculator”, „Ponderea gospodăriilor care dispun de conexiune Internet”.</p> <p>În scopul uniformizării terminologiei utilizate pe tot parcursul textului propunem substituirea sintagmelor „tehnologii informaționale și comunicaționale”, „tehnologiei informațiilor și comunicării” etc. cu sintagma „tehnologiei informației și comunicațiilor”, la forma gramaticală corespunzătoare.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ministerul Educației și Cercetării a fost adăugat la autoritățile responsabile de monitorizarea țintei 17.8, nu și Academiei de Științe a Moldovei care nu are sarcini de monitorizare.</p> <p>Indicatorul 17.8.1 face parte din lista de indicatori globali recomandați țărilor pentru a asigura comparabilitatea internațională, disponibil în statisticile naționale, și se referă la populație (nu la gospodării), respectiv acesta nu poate fi înlocuit.</p> <p>Se acceptă sintagma „tehnologiei informației și comunicațiilor”, la forma gramaticală corespunzătoare.</p>
	<p>26. <i>Ținta ODD nr.17.10</i> - propunem expunerea acesteia în următoarea redacție: „17.10. Promovarea sistemului de comerț multilateral universal, bazat pe reguli, deschis, nediscriminatoriu și echitabil în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului”.</p> <p>Subsidiar, în virtutea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.560/2012 în lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țăintelor și în lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor necesită a fi inclusă, drept instituție prim responsabilă MEI, iar Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal în calitate de co-executori.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se expune în redacția propusă „17.10. Promovarea sistemului de comerț multilateral universal, bazat pe reguli, deschis, nediscriminatoriu și echitabil în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului”.</p> <p>Se include ME responsabil unic, dat fiind faptul că Ministerul Finanțelor și Serviciul Vamal au fost excluse (conform avizului MF).</p>
	<p>27. <i>Ținta ODD nr.17.11</i> - întru conformarea cu termenii consacrați de cadrul normativ, propunem expunerea indicatorului național 17.11.1.1. în următoarea redacție: „Ponderea exporturilor de mărfuri în comerțul exterior al țării”.</p>	<p>Se acceptă.</p>

Ministerul Finanțelor (aviz nr. 05- 03/75/583 din 17.06.2021)	I. Obiectiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<u>La partea hotărâtoare din proiectul hotărârii Guvernului</u>	
	1. La pct. 2, lit.a):	
	- pentru a nu crea confuzii între termenul „indicatorii de monitorizare a ODD” și termenul „indicatorii naționali ODD” utilizat în tabelul din anexă, se recomandă utilizarea aceleiași noțiuni pe tot parcursul textului proiectului;	Se acceptă. Termenul ”indicatorii naționali ODD” din anexă a fost înlocuit cu termenul ” indicatorii de monitorizare a ODD”
	- la final, după sintagma „a țintelor intermediare și” completarea cu sintagma „după caz”, dat fiind faptul că, în majoritatea cazurilor țintele finale ODD la nivel național sunt deja indicate în coloana „Denumire ținte naționale ODD” în tabelul din anexă.	Se acceptă. S-a completat punctul 2, lit a) cu sintagma ”după caz”.
	<u>La Anexa „Cadru național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030”</u>	
	2. Dat fiind faptul că, monitorizarea țintelor naționale ODD și furnizarea datelor privind indicatorii ODD urmează a fi realizată inclusiv de către autoritățile publice centrale, se propune de a completa coloana 3 „Instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor” (în continuare coloana 3) și coloana 5 „Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD” (în continuare coloana 5) cu cuvântul „Autorități”.	Se acceptă. Se completează cu sintagma: ”Autorități/ instituții”.
3. Pentru țintele naționale ODD pentru anul 2020, și anume cu nr. crt. 39, 99, 136, 142-144, 157, 190, 228, 260-261, 264, 271-272, 275, 276 și 335-337, urmează a fi revăzută perioada în care se pretinde atingerea țintelor respective, întrucât perioada anului 2020 este deja depășită.	Se acceptă. Țintele au fost ajustate.	
4. La ppct. 24-29, 214 , la indicatorii naționali ODD 1.a.1 Pondere mijloacelor alocate din bugetul public național pentru programele de reducere a sărăciei (ajutor social și ajutor pentru perioada rece a	Nu se acceptă. <i>Nu se acceptă</i> propunerea cu referire la indicatorii 1.a.1, 1.a.2.a, 1.a.2.b, 1.a.2.c, 1.a.3.1, 1.b.1, care reprezintă	

	<p><i>anului), 1.a.2.a Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru educație în totalul cheltuielilor bugetului public național, 1.a.2.b Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru sănătate în totalul cheltuielilor bugetului public național, 1.a.2.c Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru protecție socială în totalul cheltuielilor bugetului public național, 1.a.3.1 Cheltuielile pentru protecția socială ca proporție în PIB, 1.b.1 Suma cheltuielilor publice recurente și capitale pentru protecția socială, beneficiarii căreia sunt preponderent femeile, săracii și grupurile vulnerabile, 11.4.1.1 Ponderea cheltuielilor pentru conservarea și protejarea patrimoniului cultural și natural în total cheltuieli ale Bugetului Public Național se solicită excluderea sintagmei „Ministerul Finanțelor” din coloana 5, dat fiind faptul că indicatorii menționați nu țin de domeniul de competență al Ministerului Finanțelor, iar responsabili pentru furnizarea datelor sunt organele de specialitate ale administrației publice care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile vizate și anume: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și, respectiv, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.</i></p>	<p>componente ale BPN, iar în conformitate cu Legea Nr. 181 din 25-07-2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, articolul 20. alin. (1) Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală care:</p> <p>“f) asigură gestionarea mijloacelor financiare ale bugetelor componente ale bugetului public național prin contul unic trezorerial și prin alte conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și în instituțiile financiare, administrează bugetul de stat și monitorizează executarea celorlalte bugete componente ale bugetului public național;</p> <p>i) întocmește și publică rapoarte periodice și anuale privind executarea bugetului de stat, precum și privind executarea bugetului public național.”</p> <p>Datele pentru indicatorii menționați sunt deja publicate, deci și produse, de către Ministerul Finanțelor pe pagina oficială în Catalogul datelor deschise al Ministerului Finanțelor. Respectiv, Ministerul Finanțelor este sursa de date pentru indicatorii sus menționați.</p> <p>De asemenea, instituții precum MSMPS și MECC (în avizele acestora) au solicitat indicarea Ministerului Finanțelor ca instituție principală de raportare a acestor indicatori care țin de mandatul MF.</p>
	<p>- referitor la ppct. 25-28, indicatorii naționali ODD 1.a.2.a, 1.a.2.b, 1.a.2.c și 1.a.3.1, se menționează că, în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului finanțelor nr.81/2016 „Cu privire la gestionarea datelor publice și Catalogul de date deschise al Ministerului Finanțelor”, pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor poate fi accesată informația privind cheltuielile bugetului public național, la compartimentul „Evoluția indicatorilor bugetari”;</p>	<p>Nu reprezintă o propunere/obiecție, cu un argument în plus că Ministerul Finanțelor reprezintă sursa de date pentru indicatorii menționați în aviz.</p> <p>Totodată, în conformitate cu proiectul HG respective datele pentru indicatorii ODD urmează a fi prezentate de către instituțiile responsabile de producerea indicatorilor pentru a fi diseminate centralizat pe platforma națională de diseminare dedicată ODD, într-</p>

		asigurarea calității datelor diseminate pe platformă, inclusiv a coerenței și continuității seriilor de timp.
	- la pct. 214 , indicatorul național ODD 11.4.1.1 , din denumirea indicatorului se propune excluderea cuvintelor „și natural”, întrucât autoritățile publice centrale, inclusiv Ministerul Finanțelor, nu dispun de informații financiare pe dimensiunea patrimoniului natural.	Se acceptă Din ținta ODD 11.4 și din indicatorul ODD 11.4.1 se exclud cuvintele „și natural”.
	5. La ppct. 42, 74, 99, 137, 145, 168, 188, 231, 247, 277, 326, 332, 339 , indicatorii naționali ODD 2.a.2 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltarea sectorului agricol, 3.b.2 Volumul asistenței externe oficiale pentru cercetare-dezvoltare în domeniul sănătății și dezvoltarea serviciilor de bază în sănătate, 4.b.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru burse de studii, 6.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltare pentru sectorul de aprovizionare cu apă și sanitație, 7.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltarea eficienței energetice, 8.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru susținerea dezvoltării sectorului de comerț, 9.a.1 Volumul asistenței externe oficiale acordate pentru dezvoltarea infrastructurii, 11.c.1 Proporția sprijinului financiar extern acordat țării pentru construcția și modernizarea clădirilor durabile, rezistente și eficiente din punct de vedere al resurselor cu utilizarea materialelor locale, 12.a.1 Volumul suportului acordat pentru cercetare și dezvoltare pentru consum și producție durabilă și tehnologii ecologice, 15.a.1 Volumul asistenței externe oficiale pentru dezvoltare acordate pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității și a ecosistemelor, 17.9.1 Volumul asistenței externe tehnice și financiare (inclusiv prin cooperarea nord-sud, sud-sud, și triunghiulară) acordată Republicii Moldova pentru consolidare de capacități și planificare strategică, 17.15. Asigurarea respectării de către partenerii de dezvoltare a spațiului de politici și autorității țării în stabilirea și implementarea politicilor de eradicare a sărăciei și dezvoltare durabilă, 17.19.1 Volumul asistenței externe acordate pentru consolidarea sistemului statistic național, se consideră necesar excluderea sintagmei „Ministerul Finanțelor” din coloana 3 și coloana	Nu se acceptă. Conform HG nr.377/2018 p.3, Ministerul Finanțelor este desemnat drept autoritate națională de coordonare a asistenței externe . Conform Secțiunii 1 din Regulamentul cu privire la cadrul instituțional și mecanismul de coordonare și management al asistenței externe (Anexa 1 la HG nr.377/2018): “10. Ministerul Finanțelor este responsabil de mecanismul de coordonare și management al asistenței externe și îndeplinește rolul de punct unic de contact/control în relația cu partenerii externi de dezvoltare și autoritățile publice privind propunerile de proiecte/programe de asistență externă.” De asemenea, Ministerul finanțelor are atribuții: “8) coordonează la nivel național procesul de monitorizare a implementării proiectelor/ programelor de asistență externă, inclusiv analizează continuu rata de absorbție a asistenței externe; 11) asigură evidența și validarea proiectelor/ programelor de asistență externă; 13) elaborează raportul anual privind asistența externă; 16) coordonează interacțiunea intersectorială dintre proiectele și programele de asistență externă.”

	<p>5, întrucât responsabilitatea raportării și monitorizării asistenței externe pe sectoarele enunțate revine coordonatorilor sectoriali, conform prevederilor Secțiunii 3 al Anexei I la Hotărârea Guvernului nr.377/2018 „Cu privire la reglementarea cadrului instituțional și mecanismului de coordonare și management al asistenței externe”. Prin urmare, informația aferentă indicatorilor sus-menționați urmează a fi prezentată de către ministerele/instituțiile de resort. Totodată, ținând cont de faptul că nu sunt stabilite criteriile aferente evaluării, Ministerul Finanțelor este în imposibilitatea asumării unui astfel de angajament.</p>	<p>Totodată, conform secțiunii 3 a Regulamentului menționat, “37. Raportul anual privind asistența externă se prezintă spre informare Guvernului și comunității donatorilor/creditorilor” de către autoritatea națională de coordonare a asistenței externe (vezi Secțiunea 1).</p> <p>Întru asigurarea calității datelor diseminate pe platformă națională de diseminare dedicată ODD, inclusiv a coerenței și continuității seriilor de timp, în conformitate cu proiectul HG privind cadrul național de monitorizare și evaluare a ODD, datele pentru indicatorii ODD urmează a fi prezentate centralizat de către instituția responsabilă de monitorizarea domeniului/tematicii- în cazul dat asistență externă - și subdiviziunile dedicate monitorizării (în cazul Ministerului Finanțelor <i> Direcția asistență externă</i> care este responsabilă de mecanismul de coordonare și management al asistenței externe, având funcția de coordonare a procesului de programare și monitorizare a implementării asistenței externe, asigurarea armonizării acestuia cu ciclul bugetar și de planificare a politicilor publice).</p> <p>Respectiv, Ministerul Finanțelor este sursa de date pentru indicatorii sus menționați.</p> <p>De asemenea, este necesar de menționat că indicatorul 12.a.1 a fost modificat la nivel global și este prezentat în următoarea redacție “12.a.1 Capacitatea instalațiilor de generare a energiei electrice regenerabile, Watt / cap de locuitor”, a fi aplicat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru monitorizarea țintei 12.a.</p>
--	---	--

	<p>6. Se informează că evidența asistenței externe la nivel național se efectuează prin intermediul Platformei pentru Gestionarea Asistenței Externe (www.amp.gov.md), iar responsabili de introducerea datelor în cadrul acesteia sunt beneficiarii/ implementatorii proiectelor. Totuși, urmare examinării datelor prezentate de către partenerii externi de dezvoltare și cele incluse în cadrul platformei, se constată o discrepanță între ele, unul din motive fiind faptul că, beneficiarii naționali nu înregistrează/actualizează sistematic informația aferentă proiectelor/programelor de asistență externă pe AMP, fapt ce afectează per general corectitudinea/veridicitatea datelor aferente asistenței externe.</p>	<p>Nu reprezintă o propunere/obiecție la subiect.</p> <p>Totodată, de menționat că periodic Ministerul Finanțelor, în calitate de autoritate națională de coordonare a asistenței externe, solicită deja de la autorități rapoarte anuale privind progresul în implementarea proiectelor/programelor de asistență externă în fiecare sector coordonat în baza cărora MF elaborează Rapoarte anuale privind asistența externă pe care le prezintă Guvernului.</p> <p>Provocările cu privire la actualizarea permanentă a Platformei pentru Gestionarea Asistenței Externe (www.amp.gov.md) necesită a fi soluționate pentru a facilita și asigura generarea informației corecte și calitative, inclusiv pentru monitorizarea ODD.</p>
	<p>- la pct. 99, indicatorul național ODD 4.b.1 <i>Volumul asistenței externe oficiale pentru burse de studii</i>, nivelul de dezagregare recomandat de ONU pentru acest indicator este imposibil a fi realizat.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nivelul de dezagregare este ajustat la “ total pe țară” cu eliminarea celorlalte dezagregări.</p>
	<p>- la pct. 188, la indicatorul național ODD 9.a.1 <i>Volumul asistenței externe oficiale acordate pentru dezvoltarea infrastructurii</i>, se propune de specificat separat fiecare domeniu aparte în care urmează a fi dezvoltată infrastructura, precum și, în scopul facilitării raportării, de definit noțiunea de „<i>infrastructură</i>”;</p>	<p>Nu se accepta.</p> <p>Infrastructura este definită în metadatae (https://unstats.un.org/sdgs/metadata/) în conformitate cu standardele DAC/OECD și cuprinde toate codurile sectoriale conform clasificării Standardului Comun de Raportare (CRS) din secțiunea 200, sub-secțiunile : 210 „Transport și depozitare”, 220 „Comunicații”, 230 „Generarea și furnizarea energiei”, 240 „Servicii financiare și bancare” și 250 „Afaceri și alte servicii”. Totodată, a fost inclusă ca autoritate responsabilă de monitorizare și evaluarea țintei 9.1 Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.</p>

		(a se vedea aici: http://www.oecd.org/dac/stats/purposecodessectorclassification.htm)
	- la pct. 231 , la indicatorul național ODD 11.c.1 <i>Proporția sprijinului financiar extern acordat țării pentru construcția și modernizarea clădirilor durabile, rezistente și eficiente din punct de vedere al resurselor cu utilizarea materialelor locale</i> , este necesar de determinat față de care valoare va fi calculată proporția și urmează de specificat la care statut al clădirilor vor fi raportate (publice sau private). Totodată, se menționează că, va fi complicat de delimitat proporția utilizării materialelor de construcție locale și de import.	Conform listei actualizate de indicatori ODD globali (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list) din 29.03.2021, aprobați de Grupul internațional de experți privind indicatorii ODD (<i>Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs</i>), la nivel global, în prezent, se lucrează asupra identificării unui alt indicator pentru monitorizarea din 2025 țintei ODD 11.c. (A se vedea E / CN.3 / 2020/2 https://unstats.un.org/sdgs/iaeg-sdgs/report-iaeg-sdgs) Respectiv, se va reveni la această țintă și indicator pentru cadrul național de monitorizare a ODD după finalizarea lucrărilor menționate.
	7. La pct. 121 , indicatorul național ODD 5.c.1.1 <i>Disponibilitatea sistemelor de monitorizare și alocare a resurselor publice pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor</i> : - în denumirea indicatorului cuvântul „alocare” se propune de substituit cu cuvântul „asigurare”, dat fiind faptul că, conform prevederilor pct.3 și 3 ¹ din anexa la Legea nr. 298/2012 „Cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”, bugetul Consiliului se elaborează, se aprobă și se administrează conform principiilor, regulilor și procedurilor prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.	Nu se acceptă. Nu este suficient argumentată necesitatea substituirii. Indicatorul ODD 5.c.1.1 nu se referă la bugetul Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, acesta măsoară eforturile guvernamentale de a monitoriza alocațiile bugetare pentru egalitatea de gen pe tot parcursul ciclului de gestionare a finanțelor publice și disponibilitatea publică a acestora.
	- în coloana 3 și coloana 5, se propune substituirea sintagmei „Ministerul Finanțelor” cu sintagma „Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”, dat fiind faptul că indicatorul dat nu ține de domeniul de competență al Ministerului Finanțelor, iar conform prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea	Nu se acceptă. În conformitate cu metadatele globale (https://unstats.un.org/sdgs/metadata) sursa pentru acest indicator ce se referă la programe de finanțare/ politici și alocări de resurse pentru tematica abordată, este

	<p>nr.121/2012 „Cu privire la asigurarea egalității”, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității este instituit în scopul asigurării protecției împotriva discriminării și al asigurării egalității tuturor persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării. Totodată, art. 12 alin. (1) lit. e) din aceeași Lege prevede că în atribuțiile Consiliului intră colectarea de informații despre dimensiunile, starea și tendințele fenomenului discriminării la nivel național și elaborarea de studii și rapoarte.</p>	<p>Ministerul Finanțelor. În cadrul indicatorului, existența sistemului de monitorizare și alocare a resurselor publice pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor este stabilită în urma aplicării unui chestionar electronic dezvoltat de agențiile custodiene (UN Women, OECD, UNDP) responsabile de acest indicator la nivel global, compilat de către Ministerul Finanțelor în baza informațiilor ministerelor și autorităților APC și transmis echipei comune UN Women, UNDP-OECD.</p> <p>Astfel, indicatorul excede competențele Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, urmărind finanțarea adecvată și eficientă pentru realizarea obiectivului privind egalitatea de gen. Principiul finanțării adecvate pentru egalitatea de gen este prevăzut în Declarația și Platforma de Acțiune de la Beijing.</p>
	<p>8. La pct. 196, din denumirea țintei naționale ODD 10.4 <i>Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, și realizarea progresivă a unei egalități sporite</i>, se solicită excluderea sintagmei „în special fiscale”, în contextul în care politicile fiscale și vamale promovate de către Ministerul Finanțelor pe termen mediu sunt bazate pe aplicarea unui sistem general de impozitare, iar această abordare include trecerea de la sistemul de facilități fiscale către subvenționarea directă din partea statului.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>9. la ppct. 204, 327, 330, țintele naționale ODD 10.a <i>Implementarea principiul tratamentului special și diferențiat pentru importuri în conformitate cu acordurile Organizației Mondiale a Comerțului, 17.10</i> <i>Promovarea sistemului de comerț multilateral universal, bazat pe reguli, deschis, nediscriminatoriu și echitabil în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv prin încheierea negocierilor în cadrul Agendei de dezvoltare de la Doha și 17.12 <i>Implementarea în timp util a accesului pe piață fără taxe vamale și fără cote pe o bază durabilă pentru toate țările cele mai puțin</i></i></p>	<p>Se acceptă solicitarea cu privire la ținta 17.10.</p> <p>De menționat că țintele 10.a și 17.12 au fost excluse conform avizului Ministerului Economiei.</p>

	<p><i>dezvoltate, în concordanță cu deciziile Organizației Mondiale a Comerțului, inclusiv prin asigurarea că normele preferențiale de origine aplicabile importurilor din țările cele mai puțin dezvoltate sunt transparente și simple, și contribuie la facilitarea accesului la piață, se menționează că, ținând cont de faptul că politica comercială a Republicii Moldova, precum și stabilirea/ajustarea și revizuirea cotelor taxelor vamale este în atribuția și competența Ministerului Economiei și Infrastructurii, prin prisma Hotărârii Guvernului nr.690/2017 „Cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Economiei și Infrastructurii” și Legea nr.172/2014 „Privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor”, se solicită excluderea din coloana 3 și coloana 5 a sintagmelor „Ministerul Finanțelor” și „Serviciul Vamal”.</i></p>	
	<p>10. Se menționează că în măsura în care pct. 204 promovează în calitate de țintă implementarea tratamentului <u>special diferentiat</u> pentru importurile de mărfuri, iar pct. 327 reglementează ținte ce vizează promovarea unui sistem <u>deschis, nediscriminatoriu și echitabil</u> la aplicarea taxelor vamale la importul mărfurilor în Republica Moldova, se recomandă revizuirea conținutului punctelor respective.</p>	<p>Se acceptă. În conformitate cu avizul Ministerului Economiei ținta 10.a (pct. 204) a fost exclusă, iar ținta 17.10 (pct. 327) a fost revizuită.</p>
	<p>11. La pct. 245, indicatorul național ODD 12.7.1.1 <i>Acțiuni privind asigurarea de achiziții publice ecologice</i> se solicită substituirea sintagmei „Agenția de Achiziții Publice” cu sintagma „Agenția Achiziții Publice”, în temeiul art. 9 din Legea nr. 131/2015 „Privind achizițiile publice”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>12. La pct. 249, cu referire la indicatorul național ODD 12.c.1. <i>Volumul de subvenții pentru combustibili fosili pe unitate din PIB (producție și consum) și ca proporție a cheltuielilor totale ale Bugetului Public Național pentru combustibili fosili</i>, se propune excluderea acestui indicator, având în vedere lipsa subvențiilor de la Bugetul Public Național pentru combustibili fosili.</p>	<p>Se acceptă. Se exclude atât indicatorul, cât și ținta cu privire la Raționalizarea subvențiilor pentru combustibili fosili pe motivul confirmării lipsei subvențiilor de la Bugetul Public Național pentru combustibili fosili.</p>
	<p>13. La pct. 320, indicatorul național ODD 17.3.1 <i>Investițiile străine directe, asistența externă oficială pentru dezvoltare ca proporție în</i></p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p><i>bugetului public consolidat</i> se consideră necesar includerea în coloana 5 a sintagmei „Banca Națională a Moldovei”, aceasta autoritate fiind responsabilă de prezentarea datelor aferente investițiilor străine directe.</p>	<p>Se include în coloana 5 sintagma „Banca Națională a Moldovei”.</p>
	<p>14. La pct. 337, în denumirea indicatorului național ODD 17.18.3.1 <i>Existența Planului anual de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sistemului Statistic Național, care este deplin finanțat și aflat în proces de implementare</i> nu este clară redacția propusă a indicatorului, în special în partea ce ține de sintagma „care este deplin finanțat”. Astfel, se recomandă excluderea acesteia, în contextul în care Programul lucrărilor statistice se aprobă anual prin Hotărâre de Guvern, iar resursele financiare sunt prevăzute în Legea bugetului de stat anual. Concomitent, se menționează că, bugetul Biroului Național de Statistică se elaborează, se aprobă și se administrează conform principiilor, regulilor și procedurilor prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Formularea indicatorului național pentru OOD 17.18.3.1 este în corespundere cu metadatele globale (https://unstats.un.org/sdgs/metadata) aprobate de Grupul internațional de experți privind indicatorii ODD (<i>Inter-agency and Expert Group on SDG Indicators /IAEG-SDGs</i>).</p>
	<p><u>La nota informativă</u></p>	
	<p>15. Luând în considerare prevederile art. 30 din Legea nr.100/2017 „Cu privire la actele normative”, Capitolul 5 „Fundamentarea economico – financiară” al notei informative se consideră necesar a fi completat cu informația integrală și transparentă privind cheltuielile necesare ce țin de implementarea proiectului hotărârii în cauză, precum și impactul financiar asupra bugetului public național.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Precum este menționat în Nota informativă la proiectul HG, aplicarea prezentei hotărâri se va realiza în limitele mijloacelor bugetare alocate ministerelor, autorităților administrative centrale și instituțiilor publice vizate.</p> <p>Totodată, actul normativ prevede identificarea acțiunilor vizând producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili, sau cei care necesită ajustări (pct.6, subpunctul 1), alineatul 2. din proiectul HG), precum și estimarea și alocarea mijloacelor necesare sau, după caz, atragerea resurselor externe pentru aceste scopuri (pct.2, subpunctul 3).</p>
I. Obiecțiile		

Ministerul Justiției (aviz fără număr și dată recepționat prin email de la Elvira Donighevici)	<i>La proiectul Hotărârii:</i>	
	1. Recomandăm revizuirea clauzei de adoptare a actului normativ. Or, potrivit art. 102 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, hotărârile Guvernului se adoptă pentru organizarea executării legilor, iar potrivit art. 44 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, clauza de adoptare a actului normativ poate conține, după caz, și temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv. Astfel, atenționăm că, scopul elaborării proiectului actului normativ se înserează de obicei în nota informativă care însoțește proiect. La fel, clauza de adoptare a actului normativ urmează a fi revizuită astfel încât să fie indicat concret temeiul de emiteră a actului normativ respectiv. Prin urmare, clauza de emiteră a actului normativ respectiv necesită a fi reconsiderată în conformitate cu normele de tehnică legislativă.	Se acceptă. Clauza de adoptare a fost revizuită.
	2. Atenționăm despre necesitatea numerotării corecte a elementelor structurale ale proiectului	Se acceptă. Subpunctele proiectului actului normativ au fost însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, și se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
	<i>La proiectul Cadrului de monitorizare:</i>	
	3. Ca obiecție generală menționăm că, în lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD sunt incluse entități care nu se află în subordinea Guvernului. Astfel, atenționăm că, Guvernul nu poate impune responsabilitatea de realizare a acțiunilor entităților care nu se află în subordinea acestuia (cum ar fi Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO), Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) ș.a.) or, aceste entități pot fi incluse în calitate de parteneri.	Se acceptă. Instituțiile internaționale sunt indicate în calitate de surse de date ¹ privind indicatorii de monitorizare a ODD.

¹ Organizațiile internaționale indicate pot constitui surse de date pentru unii indicatori agregați la nivel internațional

	<p>4. La ținta 5.a. „Efectuarea de reforme pentru garantarea femeilor drepturi egale asupra resurselor economice, accesului la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, serviciilor financiare, moștenirii și resurselor naturale, în conformitate cu legislația națională”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indicatorul 5.a.2 „Existența cadrului legislativ normativ național care garantează femeilor drepturi egale la proprietate și/sau control asupra pământurilor” se consideră irelevant pentru Republica Moldova. Or, cadrul juridic național în vigoare nu conține anumite norme discriminatorii pe dimensiunea de gen în materia garantării dreptului de proprietate, accesului la resurse economice, financiare sau de altă natură. Prin urmare, indicatorul urmează a fi exclus. 	<p>Se acceptă. Indicatorul 5.a.2 se exclude.</p>
	<p>5. La ținta: 16.3 „Promovarea supremației legii și asigurarea accesului egal la justiție pentru toate femeile, toți bărbații și copiii”:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cu referire la indicatorul: 16.3.2.4. „Gradul de satisfacție a populației privind serviciile juridice” reiterăm opinia expediată în adresa Biroului Național de Statistică prin scrisoarea nr. 02/12706 din 26.12.2019. În acest sens, solicităm înlocuirea acestuia cu indicatorul „Gradul de satisfacție a populației privind calitatea serviciilor în cadrul sistemului judiciar” a cărui arie de cuprindere este mai îngustă, dar în concordanță cu capacitățile instituționale de colectare a datelor necesare pentru estimare. Datele pentru acest indicator se vor colecta în cadrul sondajului periodic efectuat o dată la 2-3 ani. Un prim sondaj în acest sens a fost desfășurat în cadrul unui proiect lansat de Comisia Europeană în comun cu Banca Mondială. Potrivit metodologiei de realizare a sondajului menționat măsurarea gradului de satisfacție a populației privind calitatea serviciilor în cadrul sistemului judiciar se va realiza prin intermediul a patru sub-indicatori: 1. Ponderea respondenților foarte nesatisfăcuți; 2. Ponderea respondenților într-o oarecare măsură nesatisfăcuți; 3. Ponderea respondenților 	<p>Se acceptă. Indicatorul 16.3.2.4 este reformulat.</p>

	într-o oarecare măsură satisfăcuți; și 4. Ponderea respondenților foarte satisfăcuți.	
Ministerul Afacerilor Interne (aviz nr.37/2686 din 11.06.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La proiectul Hotărârii:</i>	
	În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, elaborarea proiectelor actelor normative este precedată, în funcție de importanța și complexitatea proiectelor respective, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acestora privind inițierea elaborării unui act normativ. Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului normativ relevant, a reglementărilor similare în legislația altor state, inclusiv a țărilor Uniunii Europene.	Nu se acceptă. Este un angajament al RM la nivel global care urmează a fi implementat până în 2030. Au fost realizate multiple consultări în contextul naționalizării ODD - în 2016, ulterior în procesul de actualizare, 2018, 2019. Elaborarea proiectului normativ este condiționată de necesitatea asigurării cu date și evidențe pentru a monitoriza și evalua progresul în implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030. Astfel, nu se urmărește reglementarea unor relații social-economice ci crearea și descrierea unui mecanism utilizat de Guvern și alte entități publice pentru a monitoriza implementarea reformelor, măsura calitatea vieții cetățenilor, lua decizii ulterioare de eficientizare și/sau accelerare în domeniile care prezintă restanțe/regres.
	<i>La Nota informativă:</i>	
La întocmirea avizului consolidat, se recomandă a se ține cont că Nota informativă, la rubrica ”Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite” nu este argumentată suficient și ponderată în prevederi ce urmează să instituie reglementări necesare, suficiente și oportune, care să asigure stabilitatea, eficiența normativă în domeniul reglementat.	Nu se acceptă. Este o obiecție de ordin general, insuficient argumentată și fără recomandări concrete. Reiterăm că proiectul nu intervine cu reglementări a relațiilor social-economice.	
<i>La proiectul de Hotărâre:</i>		
Luând în considerare că, proiectul conține prevederi cu impact asupra bugetului de stat, acesta urmează să conțină analiza impactului de		Nu se acceptă.

	<p>reglementare, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, inclusiv a necesității aprobării actului normativ.</p>	<p>Precum este menționat în Nota informativă la proiectul HG, aplicarea prezentei hotărâri se va realiza în limitele mijloacelor bugetare alocate ministerelor, autorităților administrative centrale și instituțiilor publice vizate.</p> <p>Totodată, actul normativ prevede identificarea acțiunilor vizând producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili, sau cei care necesită ajustări (pct.6, subpunctul 1), alineatul i. din proiectul HG), precum și estimarea și alocarea mijloacelor necesare sau, după caz, atragerea resurselor externe pentru aceste scopuri (pct.2, subpunctul 3)).</p>
	<p>La ODD 11.5 și 13.1 se propune revizuirea utilizării cuvântului ”dezastru” sensul căruia, nefiind definit de cadrul normativ aferent, poartă un caracter ambiguu, astfel se propune substituirea cu sintagma ”situație excepțională”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În ținta 11.5 se înlocuiește “dezastre” cu “situații excepționale”.</p>
	<p>La ODD 1.5.1.a, 1.5.1.b, 1.5.1.c, 1.5.2, 11.5.1.a, 11.5.1.b, 11.5.1.c, 11.5.2.a, 11.5.2.b. se precizează că Inspectoratul General pentru Situații de urgență, la moment, poate genera date doar datele ce se referă la pct. 1.5.1.a. Cu referire la restul punctelor enunțate supra, se specifică că pentru generarea acestor date este necesară modificarea Bazei de date a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, pentru care sunt necesare surse financiare.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>În 2019, IGSU (Secția analiză și evidență statistică a DAEP a DGPSRM a IGSU) a furnizat date dezagregate cu privire la indicatorii 1.5.1.a, 1.5.1.c, 1.5.2, 11.5.1.a, 11.5.1.c care au fost furnizate spre utilizare Cancelariei de stat și APC în vederea elaborării Raport de evaluare voluntară națională privind implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (Raport VNR). Deci datele sunt disponibile pentru acești indicatori.</p> <p>Cu privire la indicatorii ODD 1.5.1.b, 11.5.1.b, 11.5.2.a, 11.5.2.b, în proiectul HG privind aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 se completează pct.1, cu subpunctul c) “producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili, sau cei care necesită ajustări, cu alocarea</p>

	<p>În conținutul proiectului, se recomandă ca în cadrul compartimentelor în care sunt vizate în calitate de instituții responsabile de realizarea anumitor acțiuni subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, denumirea acestora să fie substituită cu textul ”Ministerul Afacerilor Interne”, întrucât acesta este organul superior, cu forța de decizie asupra acțiunilor subdiviziunilor vizate.</p>	<p>mijloacelor necesare sau, după caz, cu atragerea resurselor externe”.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se adaugă sintagma “al Ministerului Afacerilor Interne” la subdiviziunile din subordinea ministerului care au mandat oficial de colectare a datelor, acestea rămânând responsabile nemijlocit de producerea și furnizarea datelor - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratului General al Poliției.</p> <p>Conform HG nr.137/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, conform Anexei 1, pct. 2 “<i>Inspectoratul exercită următoarele atribuții: e) organizează procesul de ținere a evidenței statistice cu privire la situații excepționale, inclusiv a incendiilor</i>”, conform Anexei 2 dispune de Secția analiză și evidență statistică.</p> <p>Conform HG nr.547/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, în Anexa 1, pct. 10 “<i>Inspectoratul este investit cu următoarele drepturi: 10) să colecteze, să prelucreze și să păstreze informațiile despre persoanele care au săvârșit fapte ilicite sau prejudiciabile, să creeze și să utilizeze baze de date proprii, să utilizeze bazele de date ale altor autorități, cu respectarea prevederilor legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal</i>”, conform Anexei 2 dispune de Secția analiză și evidență statistică.</p>
	<p>La acțiunea 16.1.4 ”Ponderea persoanelor care se simt în siguranță în regiunea de reședință”, se propune revizuirea compartimentului ”Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, deoarece realizarea acțiunii prenotate excede domeniul de competență a Inspectoratului General al Poliției.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>MAI și IGP, cu suportul Fundației Soros Moldova, realizează sondaje sociologice periodice (2010 https://www.soros.md/files/publications/documents/Victimisation%20Survey.pdf, 2020-21 - în proces de</p>

		<p>finalizare) cu privire la victimizare, care conform metadatelor globale ale indicatorilor ODD servește drept sursă de date pentru indicatorul 16.1.4.</p> <p>Indicatorul 16.1.4 a fost modificat la nivel global și este prezentat în următoarea redacție: “Proporția populației care se simte în siguranță mergând singuri pe stradă, în zona în care locuiesc”.</p>
	<p>În cadrul acțiunii nr.16.2 ”Stoparea abuzului, neglijării, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor”, indicatorul nr. 16.2.2 ., La compartimentul nivelul de dezagregare recomandat de ONU”, se recomandă completarea după sintagma ”țări de” cu cuvântul ”destinație”, în vederea exprimării corecte a sensului propoziției.</p>	Se acceptă.
<p>Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene</p> <p>(aviz nr.DM/1/332.9.1/5490 din 08.06.2021)</p>	I. Obiectiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La proiectul Hotărârii:</i>	
	<p>1. La ODD 10: ”reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta”, propunem reformularea țintei naționale 10.6 sub următoarea redacție : ”Asigurarea reprezentării și vocii consolidate a țării în procesele decizionale din cadrul instituțiilor economice și financiare internaționale globale pentru edificarea unor instituții mai eficiente, credibile, responsabile și legitime”.</p>	<p>Se accepta.</p> <p>Ținta 10.6 se expune sub următoarea redacție ”Asigurarea reprezentării și vocii consolidate a țării în procesele decizionale din cadrul instituțiilor economice și financiare internaționale globale pentru edificarea unor instituții mai eficiente, credibile, responsabile și legitime”.</p>
<p>2. La indicatorul național 10.6.1.a. ”Proporția cetățenilor Republicii Moldova în cadrul organizațiilor internaționale”, sugerăm expunerea acestuia într-o nouă redacție după cum urmează: ”Ponderea reprezentării Republicii Moldova în cadrul organizațiilor internaționale”.</p>	<p>Se accepta.</p> <p>Indicatorul 10.6.1.a se expune sub următoarea redacție ”Ponderea reprezentării Republicii Moldova în cadrul organizațiilor internaționale”</p>	

	<p>3. Uniformizarea formulării la indicatorul 10.6.1.b ”Ponderea drepturilor de vot ale țării în cadrul organizațiilor internaționale”. Totodată, urmare a consultărilor avute propunem ajustarea formulei de calcul din metadate conform modificărilor propuse la indicator: ”Numărul organizațiilor internaționale la care face parte Republica Moldova raportat la numărul total de membri ai organizațiilor internaționale *100”.</p>	<p>Se accepta.</p> <p>Indicatorul 10.6.1.b se expune sub următoarea redacție ”Ponderea drepturilor de vot ale țării în cadrul organizațiilor internaționale”.</p> <p>În metadatele naționale este ajustată definiția.</p>
	<p>4. La indicatorii 10.6.1.a și 10.6.1.b, compartimentul din tabel dedicat ”Instituții responsabile de furnizarea datelor sau sursa de date privind indicatorii ODD”, sugerăm includerea în listă a instituțiilor responsabile conform HG 454 din 24.03.2008 de cooperare CFI, BIRD (MEI și MF), OMC (MEI), precum și în cazul FMI (BNM).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În conformitate cu mandatul instituției, MAEIE este organul guvernamental abilitat cu funcția de coordonator în problemele respectării obligațiilor ce reies din prevederile tratatelor internaționale, precum și ale reprezentării intereselor statului în cadrul organismelor internaționale, inclusiv în domeniul drepturilor omului. Respectiv, ceea ce implică responsabilitatea pentru estimarea indicatorilor și prezentarea datelor, în baza contribuțiilor instituțiilor menționate.</p>
	<p>5. Subliniem faptul că valorile indicatorilor pentru ECOSOC sunt relevante doar pentru perioadele când Republica Moldova deținea calitatea de membru al structurii de referință (cum ar fi 2010–2012 și 2016–2018).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Valorile indicatorului pentru organizațiile internaționale incluse sunt relevante doar pentru perioadele când Republica Moldova deține calitatea de membru al structurii de referință.</p>
	<p>6. În același timp, menționăm că indicatorii menționați repetă în dreptul ODD 16: ”Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile” la ținta 16.8. ”Extinderea și consolidarea participării țării în instituțiile de guvernare globală”. Prin urmare, sugerăm comasarea lor în dreptul unei singure ținte din cele menționate mai sus.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se exclude ținta 16.8 și indicatorii de monitorizare a acesteia, acestea fiind considerate repetitive de către Minister.</p>
<p>I. Obiecțiile</p>		

Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului (aviz nr.02-07/2163 din 21.06.2021)	II. Propunerile (recomandările)	
	la Proiectul de Hotărâre :	
	1. La pct. 3, lit. a) se propune modificarea termenului de prezentare a datelor actualizate privind indicatorii de monitorizare a ODD deoarece Biroul Național de Statistică prezintă oficial datele statistice pentru anul precedent spre sfârșitul trimestrului I al anului în curs. În consecință, data de „1 aprilie” este prea optimistă și trebuie modificată cu data de „1 mai”. Corespunzător, se vor extinde și termenele indicate la pct. 3 - lit. b) și pct. 4 - lit. b).	Nu se acceptă. Ministerul urmează să prezinte datele proprii pentru care sunt responsabili ca producători. Această obiecție ar rămâne valabilă în cazul în care indicatorii pe care trebuie să-i prezinte Ministerul, depind de datele furnizate de BNS.
	2. La denumirea țintei naționale ODD: 6.3, la compartimentul „ <i>Instituțiile responsabile¹ de furnizarea datelor sau surse de date² privind indicatorii ODD</i> ” a se include și „Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (MSMPS)” din cauza că, de indicatorul național 6.3.2.1 este responsabilă Agenția Națională pentru Sănătate Publică, instituție din subordinea MSMPS.	Se acceptă. La „ <i>Instituțiile responsabile de monitorizarea țintelor ODD</i> ” la ținta ODD 6.3 se adaugă Ministerul Sănătății.
	3. La pct. 17, ținta ODD 1.5 „ <i>Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă, inclusiv secetă și inundații</i> ”, pentru indicatorii 1.5.3.1, 1.5.3.2 și 1.5.3.4, la compartimentul „ <i>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD</i> ” a se include și „ <i>Serviciul Hidrometeorologic de Stat</i> ”.	Nu se acceptă. Indicatorii 1.5.3.1, 1.5.3.2 și 1.5.4 țin de cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, pentru care este responsabil MM. Iar Serviciul Hidrometeorologic de Stat nu are astfel de atribuții.
4. La pct. 39 și pct. 228, la compartimentul „ <i>Denumire ținte naționale ODD</i> ” este oportun de revăzut și de extins termenul „ <i>până în 2020</i> ”, reieșind din faptul că termenul este depășit. - Totodată, la compartimentul „ <i>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD</i> ” a se include Agenția Proprietății Publice și I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară. De asemenea, la compartimentul „ <i>Nivelul de dezagregare</i> ”	Se acceptă parțial. Pentru țintele 11.b și 2.5. se modifică termenul până în 2030. La instituții responsabile pentru indicatorul 2.5.1 se adaugă I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară.	

	<i>recomandat de ONU3</i> ” a se substitui textul „ <i>Specii rare (plante, animale)</i> ” cu textul „ <i>Totalul pe țară</i> ”.	
5. La pct. 40, subpct. 2.5.2, la compartimentul „ <i>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD</i> ”, a se exclude Centrul pentru Resurse Genetice Animale întrucât această instituție nu există și a se substitui cu textul „ <i>I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară</i> ”.	Se acceptă. La instituții responsabile pentru indicatorul 2.5.2 se înlocuiește Centrul pentru Resurse Genetice Animale și se substituie cu I.P. Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară.	
6. La pct. 41 subpct. 2 a.1. la compartimentul „ <i>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD</i> ”, se va completa cu textul „ <i>Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură</i> ”, întrucât Agenția este autoritatea responsabilă de furnizarea informației prevăzute la punctele/subpunctele nominalizate.	Se acceptă. La instituții responsabile pentru indicatorul 2.a.1 se completează cu Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură.	
7. La pct. 43, ținta ODD 2.b. „ <i>Corectarea și prevenirea restricțiilor comerciale și a denaturărilor pe piața agricolă, inclusiv prin eliminarea tuturor formelor de subvenții agricole care distorsionează piața și sunt în contradicție cu acordurile internaționale la care Moldova este parte</i> ” vine în contradicție cu Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior, modificată prin Legea nr.225/2020 pentru modificarea unor acte normative. În consecință, solicităm modificarea sau renunțarea la această țintă.	Se acceptă. Se exclude ținta 2.b.	
8. La pct. 116, la compartimentul „ <i>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD</i> ”, textul „ <i>Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului</i> ” se va substitui cu textul „ <i>Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale</i> ”, pentru că denumirea țintă a ODD prevăzut la acest punct și anume „ <i>5.a. Efectuarea de reforme pentru garantarea femeilor drepturi egale asupra resurselor economice, accesului la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, serviciilor financiare, moștenirii și resurselor naturale în conformitate cu legislația națională</i> ”, nu ține direct de competențele ministerului.	Nu se acceptă. La instituții responsabile pentru monitorizarea țintei ODD 5.a se păstrează atât Ministerul Muncii și Protecției Sociale, printre sarcinile căruia se enumeră elaborarea și perfecționarea cadrului legislativ-normativ în domeniul asigurării egalității de șanse între femei și bărbați., cât și Ministerul Agriculturii și Industriei alimentare, cu atribuții pentru gestionarea fondului funciar.	

	<p>9. La pct. pct. 129, subpct. 6.3.2.b, la compartimentul „<i>Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD</i>” se va substitui cu textul „<i>Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale</i>” cu textul „<i>Agenția Națională pentru Sănătate Publică</i>” deoarece, în procesul de monitorizare a calității corpurilor de apă, analizele de laborator se efectuează conform parametrilor prevăzuți la Anexa nr. 2 din <i>Regulamentul privind monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane (HG 932/2013)</i>.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform Anexa nr. 2 din Regulamentul privind monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane (HG 932/2013): “6. Atribuțiile de monitorizare a calității apelor, în principal stabilirea gradului de poluare, revin organului central al administrației publice în domeniul mediului, prin intermediul subdiviziunilor cu atribuții în domeniu (Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale) pe când monitorizarea calității apei potabile din surse de suprafață și subterane este în sarcina organului central al administrației publice în domeniul sănătății, cu structurile sale teritoriale.”</p> <p>Ministerul Mediului a confirmat (la telefon), că conform HG 932/2013, SHS și AGRM monitorizează calitatea apelor de suprafață și subterane conform parametrilor chimici. Astfel, pentru a aduce indicatorii naționali în conformitate cu <u>metadatele globale</u>, dar și a țintei 6.3 (care se referă la minimizarea eliminărilor produselor chimice și materialelor periculoase), pentru ambii indicatori 6.3.2 (a și b) textul “conform parametrilor microbiologici” este înlocuit cu “conform parametrilor hidrochimici” pentru 6.3.2.a și cu “conform parametrilor chimici analitici, metale dizolvate, pesticide” pentru 6.3.2.b.</p> <p>Iar indicatorul proximi 6.3.2.1 Ponderea surselor de alimentare cu apă potabilă neconforme la normele sanitare conform calității apei va fi complementat cu panateza “(în baza parametrilor microbiologici)”, fiind raportat de către ANSP.</p>
--	---	---

	<p>10. La pct. 136, la compartimentul „Denumire ținte naționale ODD” termenul indicat este depășit, iar termenul nou se propune a fi anul 2029.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se modifică termenul 2030 (coordonat cu Ministerul Mediului)</p>
	<p>11. Lapct. 151 și 233 se creează o dublare de informație din considerentul că indicatorii sunt identici.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Pentru informare, setul global de indicatori ODD (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/) include indicatori repetitivi, care se consideră relevanți pentru monitorizarea progresului în implementarea a mai multe ținte din diferite ODD-ri.</p> <p>Exemplu în acest sens îl reprezintă țintele 8.4 și 12.2, care sunt monitorizate prin indicatori similari (8.4.1.a/b = 12.2.1.a/b, 8.4.2.a/b = 12.2.2.a/b).</p>
	<p>12. La pct.182, ținta ODD 9.4 „Până în 2030, modernizarea infrastructurii și reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, fiind luate măsuri în conformitate cu capacitățile respective”, pentru indicatorul 9.4.1.1. „Emisiile totale de CO2, pe sectoare, mii tone CO2 echivalent”, la rubrica „Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, textul „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” a se substitui cu sintagma „Agenția de Mediu”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La indicatorii ODD 9.4.1.a, 9.4.1.b, 9.4.1.c Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului se substituie cu Agenția de Mediu la <i>Instituții responsabile</i>.</p>
	<p>13. La pct. 220, ținta ODD 11.6 „Până în 2030, reducerea pe cap de locuitor a impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului”, pentru indicatorul 11.6.2.1. „Cantitatea de emisii de substanțe poluante în aer de la sursele mobile (pe surse), mii tone, raportate pe o persoană”, la compartimentul „Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD” textul „Ministerul</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La indicatorul ODD 11.6.2.1 Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului se substituie cu Agenția de Mediu la <i>Instituții responsabile</i>.</p>

	<p>Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” se substituie cu textul „Agenția de Mediu”.</p>	
	<p>14. La pct. 228, ținta ODD 11.b „Până în 2020, creșterea substanțială a numărului orașelor și localităților care au adoptat și implementează politici și planuri integrate de incluziune, eficiență a resurselor, atenuare și adaptare la schimbările climatice, reziliență la dezastre în conformitate cu Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscurilor Dezastrelor 2015-2030”, pentru indicatorii 11.b.1.1, 11.b.1.2 și 11.b.2, la rubrica „Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD” textul „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” se substituie cu textul „Serviciul Hidrometeorologic de Stat”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorii 11.b.1.1, 11.b.1.2 și 11.b.2 țin de cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, pentru care este responsabil Ministerul Mediului.</p> <p>CS: ce facem cu asa ținte, care au termenul de realizare depășit 2020? valabil peste tot in text</p>
	<p>15. La pct. 250, ținta ODD 13.1 „Consolidarea rezistenței și capacității de adaptare la riscurile legate de climă și dezastrele naturale”, pentru indicatorii 13.1.2.1, 13.1.2.2. și 13.1.3, la rubrica „Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, textul „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” se substituie cu textul „Serviciul Hidrometeorologic de Stat”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorii 13.1.2.1, 13.1.2.2. și 13.1.3 țin de cadrul strategic național privind reducerea riscurilor de dezastre, pentru care este responsabil Ministerul Mediului.</p>
	<p>16. La pct. 256, ținta ODD 13.2 „Integrarea măsurilor privind schimbările climatice în politici, strategii și planuri naționale”, pentru indicatorul 13.2.1.1, la rubrica „instituție responsabilă de furnizare a datelor” textul „Oficiul schimbarea climei” se substituie cu textul „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La indicatorul ODD 13.2.1.1 Oficiul schimbarea climei se substituie cu Ministerul Mediului la rubrica <i>Instituții responsabile</i>.</p>

	<p>17. Menționăm faptul că, printre obiectivele Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 se găsește și Obiectivul nr. 15, „<i>Viața pe pământ, ținta națională</i>”, 15.3 „<i>Până în 2030, combaterea deșertificării, restabilirea terenurilor degradate prin implementarea mecanismului Neutralitatea Degradării Terenurilor (NDT), pentru a realiza o lume neutră din punctul de vedere al degradării solului</i>”, și Obiectivul nr. 12 „<i>Consum și producție responsabilă</i>”, ținta națională 12.2 „<i>Până în 2030, realizarea gestionării durabile și utilizării eficiente a resurselor naturale</i>”. Totodată, informăm că Republica Moldova este parte la Convenția ONU privind combaterea deșertificării (Neutralității Degradării Terenurilor (LDN)) și are misiunea de a întreprinde acțiuni concrete în acest scop. Astfel, prin Hotărârea Guvernului nr. 864/220 a fost aprobat „<i>Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025</i>” și Planul de acțiuni pentru anii 2021-2023 privind implementarea acestuia.</p> <p>Scopul acestuia constă în realizarea măsurilor de stopare a degradării și de sporire a fertilității solurilor prin modernizarea și extinderea sistemului de îmbunătățiri funciare, implementarea tehnologiilor moderne și a practicilor agricole prietenoase mediului. Din aceste considerente, este necesar de monitorizat indicatorul ce ține de cota terenurilor ameliorate din suprafața totală de terenuri degradate.</p> <p>În acest context, La pct. 270, ținta 15.3, la compartimentul „<i>Denumire indicatori naționali ODD</i>” se propune ca textul 15.3. „<i>Cota parte a terenurilor degradate din suprafața totală de terenuri</i>” să fie substituit cu textul 15.3.1. „<i>Cota parte a terenurilor ameliorate din suprafața totală de terenuri degradate</i>” la compartimentul „<i>Instituțiile responsabile¹ de furnizarea datelor sau surse de date² privind indicatorii ODD</i>”, vor fi incluse ca responsabili următoarele instituții ce asigură implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare, protecției, conservării și sporirii fertilității solurilor conform Anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 864/2020 și Hotărârea Guvernului nr. 985/220:</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul 15.3.1 face parte din lista de indicatori globali. Astfel, pentru asigurarea comparabilității internaționale este necesar de raportat acest indicator la nivel național, neputând fi exclus.</p> <p>Se acceptă adăugarea unui indicator nou, național proxi, „15.3.1.1 Cota parte a terenurilor ameliorate din suprafața totală de terenuri degradate” cu condiția că autoritatea responsabilă de furnizarea datelor va furniza descrierea metadatelor (definiția, formula de calcul și alte aspecte) pentru indicatorul propus. Instituția responsabilă pentru monitorizarea implementării politicilor corespunzătoare (managementul durabil al resurselor de sol) ar trebui să colecteze și furnizeze date cu privire la indicatorul propus.</p>
--	---	--

	<ol style="list-style-type: none"> 1) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură – acordă sprijin financiar în avans pentru proiecte investiționale de îmbunătățiri funciare, protecție, conservare și sporire a fertilității solurilor; 2) Agenția „Moldsilva” – promovează și asigură efectuarea lucrărilor de împădurire a terenurilor degradate, reabilitarea/construcția fâșiilor forestiere de protecție a terenurilor agricole; 3) Unitatea consolidată pentru implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD) – implementează măsuri prin alocarea granturilor competitive în vederea combaterii degradării terenurilor; 4) Instituția Publică „Institutul de Pedologie, Agrochimie și Protecție a Solului „Nicolae Dimo” – realizează activități de cercetare, inovare și transfer tehnologic la profilul de cercetare ce ține protecția și sporirea fertilității solurilor. 	
	<p>18. la ODD 13, ținta națională 13.1 propunem să fie formulată conform Obiectivul 13 din Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, - „Acțiunea asupra climei, Ținta Națională: 13.1 Până în anul 2030 asigurarea rezilienței climatice prin reducerea cu 50 procente a riscurilor legate de schimbările climatice și prin facilitarea adaptării în 6 sectoare prioritare – agricultură, resurse de apă, sănătate, sector forestier, energie și transport”. În consecință, la ținta dată se încadrează și domeniul hidroameliorației.</p> <p>Astfel, în denumirea indicatorului național ODD se propune ca indicator de inclus textul „13.1.4. Cota parte a terenurilor irigate pentru atenuarea secetei pedologice din suprafața totală de terenuri irigabile”. La compartimentul „Instituțiile responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, vor fi incluse ca responsabili următoarele instituții ce asigură implementarea politicilor în domeniul îmbunătățirilor funciare, protecției, conservării și sporirii fertilității solurilor conform Anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 864/2020:</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Ținta ODD 13.1 se prezintă într-o nouă formulare “3.1 Până în anul 2030 asigurarea rezilienței climatice prin reducerea cu 50 procente a riscurilor legate de schimbările climatice și prin facilitarea adaptării în 6 sectoare prioritare – agricultură, resurse de apă, sănătate, sector forestier, energie și transport”.</p> <p>S-a adăugat un indicator nou, național proxi, „13.1.4.1 Cota parte a terenurilor irigate pentru atenuarea secetei pedologice din suprafața totală de terenuri irigabile”, care va fi raportat de către responsabilul de bază pentru monitorizarea politicilor la subiect, și anume Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.</p>

	<p>1) Agenția „Apele Moldovei” – promovează și implementează politicile în domeniul hidroameliorației;</p> <p>2) Unitatea consolidată pentru implementarea Programelor Fondului Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD) – finanțează măsurile de adaptare a sistemelor de producție agricolă la schimbările climatice;</p> <p>3) Fondul de Dezvoltare Durabilă Moldova – facilitează accesul la finanțare și extindere a suprafețelor irigate.</p>	
<p>Adițional recepționat de la MADRM (prin email de la Ruxanda Macuh)</p>	<p>19. La pct. 1, după cuvântul „cadru” de a introduce cuvântul „național”, aducând denumirea cadrului în concordanță cu denumirea proiectului de hotărâre. Concomitent considerăm necesar de concretizat denumirea Agendei, ținând cont de faptul că, aceasta se menționează în proiectul de hotărâre în moduri diferite.</p> <p>La pct. 4 lit. b) cuvintele „Consiliul Național” de substituit prin cuvintele „Consiliului Național” și mai departe după text.</p>	Se acceptă.
	<p>La pct. 40, indicatorul 2.5.2, coloana <i>Instituții responsabile de Furnizarea datelor sau alte surse de date privind indicatorii de monitorizare a ODD (în continuare – coloana 5)</i>, se va completa cu „Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor”.</p> <p>La pct. 41, indicatorul 2.a.1, <i>coloana 5</i> se va completa cu „Institutul de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>E necesar stabilirea unei singure instituții responsabile pentru raportarea indicatorului corespunzător, prin centralizarea de contribuții din partea instituțiilor de profil.</p>
	<p>La pct. 12.3 (rândurile 237, 238), în compartimentele <i>Instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea monitorizării țintelor</i> (coloana 3) și <i>coloana 5</i> (indicatorul 12.3.1.b) de substituit Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), deoarece MADRM nu are funcție de control și nu elaborează sau ține astfel de evidență sau registre. Pe când ANSA, prin intermediul subdiviziunilor teritoriale, efectuează controale practic la toate etapele lanțului alimentar, ceea ce îi permite să monitorizeze, colecteze și să furnizeze date pentru acest indicator.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La indicatorii 12.3.1.a și 12.3.1.b se substituie Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (MADRM) cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) la Instituții responsabile.</p>

	La poziția 242 și 243, în coloana 3 denumirea <i>Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale se va completa cu sintagma și Mediului.</i>	Se acceptă. La ținta 15.5 se substituie <i>Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale</i> cu <i>Ministerul Mediului la Instituții responsabile pentru monitorizare.</i>
	<p><i>În cuprinsul proiectului Cadrului național:</i></p> <p>- cuvintele „deșeuri toxice”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „deșeuri periculoase”, la forma gramaticală corespunzătoare;</p> <p>- cuvintele „clasa de toxicitate” se substituie cu cuvintele „Codul periculozității H”, ceea ce va fi în conformitate cu Anexa nr. 3 la Legea nr. 209/2016 privind deșeurile și poziția 2 al Secțiunii a 2-a din Anexa nr. 1 la Instrucțiunea cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 5012018.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La indicatorii 12.4.2.a și 12.4.2.b se modifică sintagma „deșeuri toxice” cu „deșeuri periculoase”.</p> <p>La indicatorii 12.4.2.b, 12.5.1, 12.5.1.1. „clasa de toxicitate” se substituie cu cuvintele „Codul periculozității H”.</p>
	La poziția 239, pct. 12.4, cuvintele „până în anul 2023” se substituie cu cuvintele „până în anul 2027”, ceea ce va fi în conformitate cu Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027, care prevede în perioada stabilită realizarea activităților de dezvoltare a infrastructurii și a serviciilor necesare pentru gestionarea conformă a deșeurilor în scopul protejării mediului și sănătății populației. Strategia dată stabilește bazele cadrului necesar pentru dezvoltarea și implementarea unui sistem integrat și eficient din punct de vedere social, economic și de protecție a mediului.	Se acceptă.
	La pct. 12.4.2.b., cuvântul „nimicite” se substituie cuvântul „eliminate”.	Se acceptă.
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	I. Obiectiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	La anexa proiectului:	
	1. ODD 1, numărul crt. 25, ținta 1a., indicatorul 1a.2a, în rubrica „ <i>Instituții responsabile de furnizarea datelor</i> ”, sintagma „ <i>Ministerul</i>	Se acceptă.

(aviz nr.07-09/2858 din 14.06.2021.	<i>Educației, Culturii și Cercetării”</i> să se transfere după sintagma „ <i>Ministerul Finanțelor</i> ”.	
	2. ODD 4, numărul crt. 99, în ținta 4b, sintagma „ <i>burse disponibile</i> ” se va înlocui cu sintagma „ <i>locuri bugetare</i> ”, iar indicatorul 4b.1 se propune în următoarea redacție: „ <i>Numărul de locuri bugetare în Comanda de Stat pentru înscrierea în învățământul superior, inclusiv formare profesională și tehnologia informației și comunicațiilor, programe tehnice, ingineresti și științifice</i> ”.	Se acceptă parțial. Indicatorul 4.b.1 nu poate fi eliminat deoarece face parte din lista de indicatori globali și necesită a fi raportat pentru comparabilitate internațională. Totodată, se acceptă adăugarea unui indicator național proxii în redacția propusă „4.b.1.1. <i>Numărul de locuri bugetare în Comanda de Stat pentru înscrierea în învățământul superior, inclusiv formare profesională și tehnologia informației și comunicațiilor, programe tehnice, ingineresti și științifice</i> ”.
	3. ODD 5, numărul crt. 107, din rubrica „ <i>Instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor</i> ” se propune a fi exclusă sintagma „ <i>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i> ”.	Se acceptă. La ținta “5.4 <i>Recunoașterea și aprecierea îngrijirii și lucrului casnic neplătit prin furnizarea de servicii publice, infrastructurii și politicilor de protecție socială</i> ” sintagma „ <i>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i> ” se exclude.
	4. ODD 11, numărul crt. 214, indicatorul 11.4.1.1. se propune în următoarea redacție: „ <i>Ponderele cheltuielilor pentru conservarea și protejarea patrimoniului cultural în total cheltuieli ale Bugetului Public Național</i> ”, iar pentru patrimoniul natural, care se află în gestiunea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, să fie elaborat un alt indicator.	Se acceptă parțial. Din ținta ODD 11.4 și din indicatorul ODD 11.4.1 se exclud cuvintele „și natural”. Indicator cu privire la patrimoniul natural nu a fost propus pentru includere de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.
	5. ODD 12, numărul crt. 248, din rubrica „ <i>Instituții responsabile de furnizarea datelor</i> ” se propune excluderea sintagmei „ <i>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i> ”, întrucât, conform Legii nr.352/2006, art. 5, alin. (1), politica de stat în domeniul turismului este elaborată de Ministerul Economiei și Infrastructurii. Totodată, conform art. 6, lit.	Se acceptă. Se înlocuiește Ministerul Educației și Cercetării cu Ministerul Culturii, responsabil de politica de stat în domeniul turismului conform Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 147/2021.

	(f), Ministerul Economiei și Infrastructurii organizează și monitorizează activitatea turistică în zonele turistice naționale.	
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (aviz nr. 02/3187 din 08.06.2021)	I. Obiectiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	La anexa proiectului:	
	1. <i>La ODD 1: Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context, Ținta 1.1 Până în 2030, eradicarea sărăciei extreme, măsurată în prezent ca număr de persoane care trăiesc cu mai puțin de 1,9 \$ pe zi și Ținta 1.2 Până în 2030, reducerea cu cel puțin în jumătate a numărului de bărbați, femei și copii de toate vârstele care trăiesc în sărăcie în toate dimensiunile sale potrivit pragului național și pragului internațional de 4,3 \$ pe zi, propunem Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale să fie exclus din lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor, deoarece autoritatea nu deține competențe în evaluarea indicatorilor 1.1.1, 1.1.2, 1.2.1 și 1.2.2. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nu poate asigura procesul de analiză, monitorizare și evaluare a sărăciei.</i>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În lista autorităților responsabile de monitorizarea și evaluarea țintelor ODD 1.1. și 1.2. se vor menține atât Ministerul Muncii și Protecției Sociale cât și Ministerul Economiei .</p> <p>În susținerea opiniei se menționează.</p> <p>Conform misiunii MMPS este responsabil de a analiza situația și problemele, respectiv, de a elabora politici, inclusiv, analize ex-ante, documente de politici publice, acte normative din/în domeniile date în competența sa (muncă, protecție socială și demografie). Consecutiv, conex ariei de politici aferente asistenței sociale (parte componentă a domeniului protecție socială) se evidențiază atribuțiile ministerului ce ținesc nemijlocit obiectivul de eradicare a sărăciei, inclusiv, pe categorii dezagregate ale populației. În acest sens se aduc ca exemple:</p> <p>(i) Coordonarea procesului de analiză, elaborarea și promovarea implementării politicilor și cadrului normativ în domeniul protecției sociale a persoanelor vîrstnice, familiilor vulnerabile cu venituri mici, persoanelor fără domiciliu, persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, consumatorilor de substanțe psihoactive, veteranilor de război, persoanelor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl și altor avarii cu radiație ionizantă;</p>

		<p>(ii) Coordonarea procesului de dezvoltare a cadrului legal privind crearea serviciilor sociale de către autoritățile administrației publice locale (nivelul unu și doi) adresate persoanelor vârstnice și persoanelor adulte aflate în dificultate;</p> <p>Realizarea acestor sarcini, inclusiv, elaborarea politicilor conexe lor, poate fi realizată argumentat și eficient doar în condiții de monitorizare și evaluare a situației în domeniu, reflectată prin indicatori statistici corespunzători.</p> <p>În partea ce vizează Ministerul Economiei, entitatea, conform HG 143/2021, monitorizează și analizează evoluția social-economică a RM și elaborează politici publice menite să asigure dezvoltarea economică durabilă a țării asigurând astfel, pe de o parte, creșterea veniturilor populației, iar pe de altă parte, sustenabilitatea sistemului de protecție socială. În opinia noastră, Ministerul Economiei nu poate fi exclus din procesul de monitorizare și evaluare a indicatorilor sărăciei.</p>
	<p>2. <i>La Ținta 1.3 Implementarea unui sistem de protecție socială adecvat la nivel național pentru o acoperire substanțială a celor mai săraci și vulnerabili până în 2030, propunem:</i></p>	
	<p>- indicatorul 1.3.1.a., cuvintele „de asigurări sociale” de substituit cu cuvintele „pentru limită de vârstă”</p>	<p>Se acceptă. Indicatorul a fost ajustat.</p>
	<p>- indicatorul 1.3.1.b., cuvintele „cu prestații sociale pentru copii (indemnizații pentru creșterea și îngrijirea copilului)” de substituit cu cuvintele „cu indemnizații adresate familiilor cu copii (indemnizații pentru creșterea/îngrijirea copilului)”</p>	<p>Se acceptă. Indicatorul 1.3.1.b a fost ajustat: cuvintele „cu prestații sociale pentru copii (indemnizații pentru creșterea și îngrijirea copilului)” de substituit cu cuvintele „indemnizații adresate familiilor cu copii (indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea</p>

		vârstei de 2 ani persoanelor neasigurate, indemnizații pentru îngrijirea copilului persoanelor asigurate)”. Se acceptă. Indicatorul a fost ajustat.
	- indicatorul 1.3.1.f., cuvintele „acoperite cu prestații pentru incapacitate temporară de muncă” de substituit cu cuvintele „acoperite cu indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă”	
	<p>3. <i>La Ținta 1.4 Până în 2030, asigurarea faptului că toți bărbații și femeile, în special cei săraci și vulnerabili, au drepturi egale la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, moștenire și alte resurse, propunem excluderea Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor, deoarece autoritatea nu deține competențe în asigurarea accesului la proprietate asupra terenurilor, inclusiv a moștenirilor.</i></p> <p>Reieșind din faptul că, activitățile expuse în ținta prenotată țin de domeniile Ministerului Economiei și Infrastructurii și al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, se consideră necesar excluderea Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Ministerul Economiei și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare sunt instituții în principal responsabile de monitorizarea și evaluarea țintei 1.4, iar Ministerul Muncii și Protecției Sociale este instituția cu rol coordonator în implementarea programelor în domeniul egalității dintre bărbați și femei și monitorizarea implementării recomandărilor comitetelor internaționale, în particular Convenția pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor.</p>
	<p>4. <i>La Ținta 1.5 Până în 2030, crearea rezilienței celor săraci și aflați în situații vulnerabile și reducerea expunerii și vulnerabilității acestora la evenimente extreme legate de climă, inclusiv secetă și inundații, 1.a Asigurarea mobilizării semnificative a resurselor dintr-o varietate de surse, inclusiv prin cooperare sporită pentru dezvoltare, pentru a oferi mijloace adecvate și previzibile pentru a pune în aplicare programe și politici pentru a eradicarea sărăciei în toate dimensiunile sale, Indicatorul 1.a.1 propunem să fie expus în următoarea redacție: „1.a.1 Ponderea mijloacelor alocate din bugetul public național pentru Programul de ajutor social (ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului)”, deoarece sintagma „programele de reducere a sărăciei” prezumă o interpretare mai largă, care nu poate fi evaluată prin prisma doar a prestațiilor de ajutor social și ajutor pentru perioada rece a anului.</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Indicatorul a fost ajustat.</p>

	<p>5. la indicatorii 1.a.1, 1.a.3.1 (Ținta 1.a) și indicatorul 1.b.1 (Ținta 1.b) în lista Instituțiilor responsabile de furnizarea datelor sau a surselor de date privind indicatorii ODD, considerăm primul în listă să fie indicat Ministerul Finanțelor, urmat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, deoarece Ministerul Finanțelor este instituția cu atribuții în domeniul planificării și gestionării bugetului public național consolidat și deținătorul principal al datelor referitoare la resursele bugetului public național.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor pentru indicatorii menționați a fost ajustată.</p>
	<p>6. La Indicatorul 1.a.2.c Ponderea cheltuielilor din bugetul public național pentru protecție socială în totalul cheltuielilor bugetului public național, propunem, în lista Instituțiilor responsabile de furnizarea datelor sau surse de date, prim responsabil să fie Ministerul Finanțelor, iar cuvintele „Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale” să fie substituite cu „Casa Națională de Asigurări Sociale”. Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 230/2020 cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casa Națională administrează și gestionează bugetul asigurărilor sociale de stat.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ministerul Finanțelor a fost stabilit în principal responsabil de furnizarea datelor.</p> <p>Casa Națională de Asigurări Sociale administrează și gestionează doar bugetul asigurărilor sociale de stat în timp ce cheltuielile de protecție socială se referă la toate componentele bugetului public național.</p>
	<p>7. <i>la Ținta 1.b Asigurarea unui cadru național de politici adecvat, bazat pe strategii sensibile la dimensiunea de sărăcie și gen, ce ar susține investițiile în eradicarea sărăciei</i>, considerăm relevant includerea în calitate de instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintei a Ministerului Economiei și Infrastructurii și a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, în calitate de autorități ce gestionează programe de consolidare a capacităților economice ale populației.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țințelor completată.</p>
	<p>8. <i>La ODD 2: Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile</i>, indicatorii: 2.2.1 Prevalența retardului statural printre copii în vârstă de până la 5 ani; 2.2.2.a. Prevalența supraponderalilor printre copii în vârstă de până la 5 ani; 2.2.2.b. Prevalența retardului ponderal printre copii în vârstă de până la 5 ani; 2.2.3 Prevalența anemiei la femeile în</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Este de menționat că la nivel global sursa stabilită pentru colectarea acestor indicatori sunt studiile populaționale.</p>

	<p>vârstă de 15-49 ani, informăm că autoritatea împreună cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică a inițiat revizuirea formularelor statistice în Asistența Medicală Primară pentru includerea acestora în procesul de colectare a datelor administrative. Totodată, indicatorii menționați supra vor fi colectați în continuare prin studiile comportamentale efectuate cu o periodicitate de o dată la 3-5 ani.</p>	
	<p>9. Pentru indicatorii 3.7.1 Ponderea femeilor de vârstă fertilă (15-49 ani) cu necesități de planificare a familiei satisfăcute prin metode moderne de contracepție și 3.8.1. Acoperirea cu servicii esențiale de sănătate, indice, urmează să fie stabilită definiția, metoda și sursele de date.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale cum ar fi Studiul Generații și Gen (GGS), Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS).</p>
	<p>10. La indicatorii 3.9.1 Rata mortalității determinate de poluarea aerului în încăperi și celui ambiant la 100 mii populație și 3.9.2 Rata mortalității determinate de surse nesigure de apă, sanitație și igienă la 100 mii populație, propunem substituirea instituției responsabilă pentru furnizarea datelor sau surse de date cu Organizația Mondială a Sănătății.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>OMS nu poate fi obligată prin HG cu careva responsabilități de raportare, ci doar în calitate de partener.</p>
	<p>11. <i>La ODD, 4.2 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar</i>, indicatorul 4.2.1 Indicele de dezvoltare timpurie a copilului până la 5 ani, indice, autoritatea menționează că la moment acesta nu se colectează și necesită mai multă claritate referitor la definirea acestuia, metoda de colectare și calculare, sursele de date.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale, cum ar fi Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Indicatorul a fost produs la nivel național în urma colectării datelor Studiului MICS 2012 și este utilizat ca sursă primară, în continuare, pentru estimările anuale, de către organizațiile internaționale, până la realizarea unei noi runde a studiului. Se va vedea metodologia MICS.</p>

	<p>12. <i>La ODD 4.5: „Până în 2030, asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și copiilor în situații vulnerabile”</i>, propunem includerea unui nou indicator 4.5.1 f, Ponderea persoanelor cu vârsta de 55-74 ani, beneficiari ai cursurilor de instruire și formare profesională continuă; Instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD: Biroul Național de Statistică; Nivelul de dezagregare recomandat de ONU: Total pe țară, vârste și sexe.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul propus nu poate fi produs de BNS, deoarece este problematic de identificat beneficiarii cursurilor de instruire și formare profesională continuă, în special pe vârstele indicate.</p> <p>De asemenea, adăugarea de indicatori noi are impact asupra extinderii listei de indicatori ODD.</p>
	<p>13. <i>La ODD 5: Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor, Ținta 5.1. Eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și fetelor</i>, propunem includerea în lista Instituțiilor responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD a Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, care deține competențe în domeniul prevenirii și combaterii discriminării, precum și schimbării practicilor în acest domeniu (pct. 21 al anexei Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintei 5.1 completată cu Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.</p>
	<p>14. <i>La Ținta 5.2. Prevenirea și eliminarea violenței împotriva fetelor și femeilor, inclusiv traficul</i>, lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor urmează să fie completată cu: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției, autorități publice centrale cu competențe în domeniu, prevăzute în art.7, alin. (1), lit. a) din Legea 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor completată.</p>
	<p>15. <i>La Indicatorul 5.3.1 Rata căsătoriilor timpurii până la 15 și 18 ani pentru femeile în vârstă de 20-24 ani</i>, propunem, în calitate de instituție responsabilă de furnizare datelor sau surse de date privind</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul face parte din lista de indicatori globali și, conform metadatelor, indicatorul este obținut în cadrul studiilor populaționale, cum ar fi Studiul de Indicatori</p>

	<p>indicatorii ODD, Agenția Națională de Sănătate Publică să fie substituită cu Biroul Național de Statistică.</p>	<p>Multipli în Cuiburi (MICS). Indicatorul a fost produs la nivel național în urma colectării datelor Studiului MICS 2012 și este utilizat ca sursă primară, în continuare, pentru estimările anuale, de către organizațiile internaționale, până la realizarea unei noi runde a studiului. Agenția Națională pentru Sănătate Publică a fost implicată în realizarea MICS 2012.</p> <p>Se va vedea metodologia MICS și metadatele globale pentru indicatori ODD.</p> <p>Pentru a asigura comparabilitatea internațională, se propune o nouă redacție a indicatorului “5.3.1 Proportia femeilor cu vârsta de 20-24 ani care pentru prima dată s-au căsătorit sau au fost într-o relație de cuplu, înainte de vârsta de 15 ani și înainte de vârsta de 18 ani”.</p>
	<p>16. <i>La ținta 5.4: Recunoașterea și aprecierea îngrijirii și lucrului casnic neplătit prin furnizarea de servicii publice, infrastructurii și politicilor de protecție socială</i>, indicatorul 5.4.1.1: Ponderea asistenților personali femei (care îngrijesc de persoane cu dizabilități severe), propunem excluderea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD. Potrivit prevederilor pct. 9, subpct. 4, litera d) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale Asistență Socială, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1263/2016, Agenția Națională Asistență Socială asigură, trimestrial, generalizarea rapoartelor prezentate de către direcțiile generale finanțe ale unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia și prezentarea acestora Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și Biroului Național de Statistică.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>17. <i>La Ținta 5.5. Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică</i>, propunem</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Cancelaria de Stat a fost inclusă ca fiind responsabilă de monitorizarea și evaluarea participării femeilor/ deținerii</p>

	<p>inclusiunea Cancelariei de Stat în calitate de instituție responsabilă de monitorizarea și evaluarea realizării țintei, reieșind din competențele Cancelariei de Stat în elaborarea Raportului anual cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, conform prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.</p>	<p>de către acestea a funcțiilor de conducere în sistemul administrației publice. Totodată, se consideră relevant ca Ministerul Muncii și Protecției Sociale, să fie menținut, or ținta ODD 5.5 presupune monitorizarea și evaluarea participării depline și eficiente a femeilor la posturi de conducere în general, nu doar în cadrul entităților guvernamentale.</p>
	<p>18. <i>La indicatorul 5.6.1. Ponderea femeilor în vârstă de 15-49 de ani care iau decizii independente cu privire la relații sexuale, utilizarea contracepției și sănătatea sexuală și reproductivă, urmează să fie stabilită modalitatea de colectare și calculare a indicatorului.</i></p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale cum ar fi Studiul Generației și Gen (GGS), Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Se va vedea metodologia MICS/GGS.</p>
	<p>19. <i>La Ținta 5.a. Efectuarea de reforme pentru garantarea femeilor drepturi egale asupra resurselor economice, accesului la proprietate și control asupra terenurilor și a altor forme de proprietate, serviciilor financiare, moștenirii și resurselor naturale, în conformitate cu legislația națională, considerăm necesar excluderea Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor, deoarece realizarea directă a activităților stipulate în ținta prenotată este în responsabilitatea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Ministerului Justiției.</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ministerul Justiției a fost adăugat în lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea țintei.</p> <p>Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului este instituția în principal responsabilă de monitorizarea și evaluarea țintei 5.a, iar Ministerul Muncii și Protecției Sociale este instituția cu rol coordonator în implementarea programelor în domeniul egalității dintre bărbați și femei și monitorizarea implementării recomandărilor comitetelor internaționale, în particular Convenția pentru Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor.</p>
	<p>20. <i>La Ținta 5.c. Adoptarea și consolidarea politicilor adecvate și legislației aplicabile pentru promovarea egalității de gen și abilitare a femeilor și fetelor la toate nivelurile, propunem includerea în lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor toate ministerele și alte autorități administrative centrale, în baza art. 15, lit. e) din Legea nr. 5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se completează conform prevederilor normative menționate. Totodată, urmarea a reorganizării ministerelor, se propune ca entitate coordonatoare pentru monitorizarea și evaluarea țintei respective să fie Ministerul Muncii și Protecției Sociale.</p>

	<p>21. La indicatorul 7.1.2 Ponderea gospodăriilor după principalele surse de energie utilizate pentru necesitățile casnice (prepararea bucatelor, încălzire), informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu deține competențe în colectarea datelor necesare pentru calcularea indicatorului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale cum ar fi Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Agenția Națională pentru Sănătate Publică a fost implicată în realizarea MICS 2012.</p> <p>Se va vedea metodologia MICS.</p>
	<p>22. <i>La ODD 10: Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta, Ținta 10.1 Până în 2030, realizarea și susținerea în mod progresiv a creșterii veniturilor pentru 40 la sută din limita de jos a populației, la o rată mai mare decât media națională și Ținta 10.2 Până în 2030, abilitarea și promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură,</i> din lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țărilor, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale urmează a fi exclus, deoarece nu deține competențe în monitorizarea și evaluarea indicatorilor de sărăcie, și anume a indicatorilor 10.1.1.a., 10.1.1.b. și 10.2.1. Argumentele au fost expuse mai sus la ODD 1: Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context, Țintele 1.1 și 1.2. Totodată, considerăm oportun includerea Ministerului Economiei și Infrastructurii în calitate de instituție responsabilă de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor, deoarece creșterea veniturilor populației preponderent este asigurată de activitatea economică, pe când protecția socială, domeniu de competență al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, asigură susținerea persoanei/familiei aflate în dificultate pentru revenirea la ciclul social-economic obișnuit.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În lista autorităților responsabile de monitorizarea și evaluarea țintelor ODD 10.1 și 10.2 se va menține Ministerul Muncii și Protecției Sociale, precum și se va completa cu Ministerul Economiei .</p> <p>În susținerea opiniei se menționează.</p> <p>Conform misiunii MMPS este responsabil de a analiza situația și identifica problemele și cauzele acestora, respectiv, de a elabora politici din/în domeniile date în competența sa (muncă, protecție socială și demografie). Consecutiv, conex ariei de politici aferente asistenței sociale (parte componentă a domeniului protecție socială) se evidențiază atribuțiile ministerului ce ținesc nemijlocit obiectivul de eradicare a sărăciei, prin politici de incluziune și asistență socială, inclusiv, pe categorii dezagregate ale populației. În acest sens se aduc ca exemple:</p> <p>(i) Coordonarea procesului de analiză, elaborarea și promovarea implementării politicilor și cadrului normativ în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice, familiilor vulnerabile cu venituri mici, persoanelor fără domiciliu, persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, consumatorilor de substanțe psihoactive, veteranilor de război, persoanelor care au avut de suferit</p>

		<p>de pe urma catastrofei de la C.A.E. Cernobîl și altor avarii cu radiație ionizantă;</p> <p>(ii) Coordonarea procesului de dezvoltare a cadrului legal privind crearea serviciilor sociale de către autoritățile administrației publice locale (nivelul unu și doi) adresate persoanelor vârstnice și persoanelor adulte aflate în dificultate;</p> <p>Realizarea acestor sarcini, inclusiv, elaborarea politicilor conexe lor, poate fi realizată argumentat și eficient doar în condiții de monitorizare și evaluare a situației în domeniu, reflectată prin indicatori statistici corespunzători.</p> <p>În partea ce vizează Ministerul Economiei, entitatea, conform HG 143/2021, monitorizează și analizează evoluția social-economică a RM și elaborează politici publice menite să asigure dezvoltarea economică durabilă a țării asigurând astfel, pe de o parte, creșterea veniturilor populației, iar pe de altă parte, sustenabilitatea sistemului de protecție socială. În opinia noastră, Ministerul Economiei urmează a fi în nu poate fi exclus din procesul de monitorizare și evaluare a indicatorilor sărăciei.</p>
	<p>23. <i>La Ținta 10.3 Asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor și practicilor discriminatorii, și promovarea legislației, politicilor și acțiunilor corespunzătoare în acest sens, lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor urmează să fie completată cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității și Ministerul Justiției, în baza Legii nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității.</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării Țintelor completată cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității și Ministerul Justiției.</p>
	<p>24. <i>La Ținta 10.4. Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială și realizarea progresivă a unei egalități sporite, în</i></p>	<p>Se acceptă parțial</p>

	<p>lista Instituțiilor responsabile de monitorizare și evaluarea realizării țintelor urmează a fi inclus Ministerul Finanțelor, instituție ce deține atribuții de elaborare a politicilor fiscal și salariale.</p>	<p>Se completează cu Ministerul Finanțelor, totodată, la propunerea acestuia din ținta 10.4. a fost exclusă sintagma “ <i>în special fiscale</i>”.</p>
	<p>25. La indicatorul 16.2.1 Ponderea copiilor (1-14 ani) care au fost supuși violenței fizice de orice fel sau psihologice din partea întreprinzătorului, în ultima lună, informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu colectează acest indicator și urmează să fie stabilită sursa de date.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul a fost produs la nivel național în urma colectării datelor Studiului de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS) și este utilizat ca sursă primară, în continuare, pentru estimările anuale, de către organizațiile internaționale, până la realizarea unei noi runde a studiului.</p> <p>Agenția Națională pentru Sănătate Publică a fost implicată în realizarea MICS 2012.</p>
	<p>26. La Ținta 16.b. <i>Promovarea și implementarea legislației și politicilor nondiscriminatorii pentru dezvoltare durabilă</i>, în lista Instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor urmează să fie incluși subiecții cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității, conform art. 10 al Legii 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, care include și Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Lista instituțiilor responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor completată cu Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității și Ministerul Justiției.</p>
	<p>27. La indicatorul 17.19.2.b. Rata înregistrării nașterilor și deceselor, informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu este furnizor de astfel de date.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Înregistrarea nașterilor și deceselor este informația de care dispune ANSP, ASP deține informația cu referință la născuți-vii și decedați înregistrați în RSP, iar BNS având informația de la ambele instituții poate calcula indicatorul 17.19.2.b.</p>
Banca Națională a Moldovei	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	

<p>(aviz nr.10-07-02-1/7/1685 din 15.06.2021)</p>	<p>1. BNM desemnată printre instituțiile responsabile de „monitorizarea și evaluarea realizării țintelor naționale ODD” (țintele 8.10, 10.5, 10.c, 17.3, 17.4), precum și de „stabilirea a unor valori de referință și ținte intermediare finale” (pct.2, lit.(a), pag. 1).</p> <p>În acest context, subliniem că, atribuțiile Băncii Naționale - în calitate de autoritate publică autonomă, sunt circumscrise de un șir de legi, precum Legea 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea 202/2017 privind activitatea băncilor, Legea 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, Legea 62/2008 privind reglementarea valutară, Legea 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, Legea 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor și nu pot fi atribuite prin Hotărâre de Guvern.</p> <p>Opinăm că, implementarea Agendei 2030 urmează să fie organizată prin lege. Or, constatăm că un act la nivel de lege privind implementarea acestora nu există. În acest sens, subliniem că potrivit art. 14 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, unul dintre scopurile adoptării Hotărârii de Guvern este „pentru exercitarea atribuțiilor Guvernului și pentru organizarea executării legilor”, iar conform art. 37 din Legea 136/2017 cu privire la Guvern hotărârile Guvernului „se adoptă pentru organizarea executării legilor”, or, remarcăm că proiectul prezentat spre avizare nu conține în clauza de adoptare un temei legal.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În susținerea opiniei autorilor proiectului se aduc următoarele argumente. Lista actelor normative indicate în avizul BNM nu este una exhaustivă, or conform Legii nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială, Banca Națională a Moldovei este producător de date statistice oficiale, prin urmare dezvoltă și produce statistică oficială din domeniul său de competență, în corespundere cu principiile fundamentale ale statisticii oficiale (a se vedea art. 6). În partea ce vizează „stabilirea țintelor intermediare și finale”, remarcăm că, BNM, asemeni oricărei organizații, stabilește, conform misiunii și scopului său, obiective strategice, ancorate într-o anumită perioadă de timp, pe care le implementează și, inclusiv, monitorizează. Drept exemplu pot fi menționate: Planul strategic al Băncii Naționale a Moldovei pentru anii 2013-2017, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al BNM nr. 209 din 13 septembrie 2012 și prin Hotărârea Comitetului Executiv al BNM nr.47 din 1 octombrie 2015; și Obiectivele Strategice pentru anii 2018-2020 (1. Perfectarea cadrului de politică monetară și optimizarea implementării politicii monetare; 2. Consolidarea funcției de stabilitate financiară și gestiune macroprudențială; 3. Consolidarea sectorului bancar și implementarea supravegherii bazate pe risc; 4. Sporirea calității monedei naționale și a nivelului de utilizare a plăților fără numerar; 5. Consolidarea capacității și a eficienței instituționale). Totodată, în vederea asigurării unei monitorizări eficiente, precum și evaluări obiective a gradului de realizare a obiectivelor setate, conform practicilor și standardelor general acceptate, se recomandă stabilirea unor indicatori de referință cu</p>
---	---	---

		<p>ținte/valori intermediare și finale spre care tinde organizația în perioada de timp pentru care își planifică activitatea. În lumina celor expuse, corelat cu asumarea de către statul Republica Moldova a angajamentului internațional de a implementa cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ce integrează 169 de ținte din toate domeniile sferei socio-economice) ale Agendei 2030, remarcăm că fiecare entitate națională, urmează să-și aducă aportul, conform misiunii și domeniului de competență, la realizarea acestui angajament internațional.</p> <p>În partea ce vizează reglementarea prin lege a obligației autorităților naționale de a implementa Agenda 2030, menționăm că, împărtășim în totalitate opinia respectivă. Cu atât mai mult că, începând cu anul 2017, Guvernul a inițiat procesul de elaborare a proiectului Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, ce urma să fie aprobat prin lege, document vizionar de dezvoltare a țării ce integrează la nivel național Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și țintele acestora, considerate ca fiind acceleratoare/catalizatoare pentru dezvoltarea tuturor domeniilor sferei socio-economice. Spre regret, deși au fost realizate mai multe tentative de promovare a proiectului de lege, din motive ce nu pot fi imputate Guvernului, nu s-a reușit parcurgerea tuturor etapelor prin care urmează să treacă acesta pentru a căpăta forță juridică. Cu toate acestea, promovarea proiectului de lege pentru aprobarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, rămâne o prioritate, inclusiv, pentru Guvernul format urmare a alegerilor parlamentare anticipate din 2021, or angajamentul de a implementa la nivel național Agenda 2030 nu poate fi contestat. În această ordine de idei, prin elaborarea și promovarea proiectului HG cu privire la aprobarea cadrului național</p>
--	--	--

		de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, inițiativă a Guvernului promovată în conformitate cu prevederile art. 5 a Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern, se urmărește crearea și descrierea unui mecanism utilizat de Guvern și alte entități publice pentru a monitoriza implementarea reformelor, măsura calitatea vieții cetățenilor, lua decizii ulterioare de eficientizare și/sau accelerare în domeniile care prezintă restanțe/regres.
	<i>La proiectul Hotărârii de Guvern:</i>	
	16. <i>La p. 3 a): „Ministerele, alte autorități administrative centrale și instituții publice vor prezenta Biroului Național de Statistică anual, până la data de 1 aprilie, date actualizate privind indicatorii de monitorizare a ODD conform Anexei, produși conform domeniilor de competență” (pag.1), atenționăm că datele aferente indicatorului național ODD 17.3.2 „Volumul remiterilor personale ca procent din PIB (recalculat în dolari americani) și indicatorului național ODD 17.4.1 „Serviciul datoriei externe publice și public garantate ca proporție din total export de bunuri și servicii”, pot fi prezentate către BNS cel mai devreme pe 1 aprilie, după publicarea oficială a datelor pe site-ul BNM pe 31 martie, conform prevederilor ARC SDDS.</i>	Se acceptă. Datele se vor prezenta pe 1 aprilie către BNS.
	<i>La anexa proiectului:</i>	
	17. <i>La ținta națională ODD 17.3 „Mobilizarea resurselor financiare suplimentare” și ținta națională ODD 17.4 „Atingerea sustenabilității datoriilor pe termen lung prin intermediul unor politici coordonate, care vizează stimularea finanțării datoriilor, reducerea datoriilor și restructurarea datoriilor, pentru a reduce povara datoriei”, evidențiem că monitorizarea și evaluarea realizării țintelor date nu ține de competența BNM;</i>	Se acceptă. Se substituie cu Ministerul Finanțelor - responsabil pentru monitorizarea țintelor 17.3 și 17.4.
	18. <i>La indicatorul național ODD 8.10.2.1 „Conturi bancare la 100 000 populație (18+)”, sugerăm includerea diviziunii pe sexe a conturilor</i>	Se acceptă.

	<p>bancare ale persoanelor fizice și excluderea din coloana „Nivelul de dezagregare recomandat de ONU” a indicatorului „inclusiv curente”;</p>	
	<p>19. <i>La indicatorul național ODD 9.3.2 „Cota întreprinderilor mici (până la 49 salariați) care au accesat credite și/sau împrumuturi pe parcursul anului, inclusiv pe sectorul industrie” și indicatorul național ODD 9.3.2.1. „Ponderea valorii creditelor și împrumuturilor accesate de întreprinderile mici (până la 49 salariați) pe parcursul anului în total valoarea creditelor și împrumuturilor accesate de către întreprinderi, inclusiv pe sectorul industrie”, vă informăm că BNM nu deține astfel de informație pentru a fi furnizată</i></p>	<p>Nu se accepta.</p> <p>În 2019, BNM a furnizat date dezagregate cu privire la indicatorii 9.3.2 și 9.3.2.1, pe total țară, care au fost furnizate spre utilizare Cancelariei de stat și APC în vederea elaborării Raport de evaluare voluntară națională privind implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (Raport VNR). Deci datele sunt disponibile pentru acești indicatori.</p> <p>Dezagregările solicitate conform metadatelor globale vor face subiect al dezvoltării ulterioare (conform p. 2 c) din proiectul HG).</p>
	<p>20. <i>La indicatorul național ODD 10.5.1 „Stabilitatea financiară”, propunem completarea listei de indicatori indicați în coloana „Nivelul de dezagregare recomandat de ONU” cu indicatorul NPL dezagregat pe principalele ramuri ale economiei: Credite acordate agriculturii și industriei alimentare, Credite imobiliare, Credite acordate industriei și Credite acordate domeniului de servicii;</i></p>	<p>Se accepta.</p> <p>Se includ dezagregările pentru NPL (<i>non-performing loans/ credite neperformante</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Credite acordate agriculturii și industriei alimentare, - Credite imobiliare, - Credite acordate industriei - Credite acordate domeniului de servicii.
	<p>21. <i>La indicatorul național ODD 10.c.1 „Costurile de remitere ca proporție din suma încasată”, propunem să fie specificată Banca Mondială în calitate de „Instituție responsabilă de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, deoarece informația referitor la costurile privind remiterile este prezentată în rapoartele efectuate de către această instituție internațională, ea deținând date și analize cu privire la acest indicator. Având în vedere că în țara noastră predomină în mare parte fluxul de remiteri de intrare (recepționate) în Republica Moldova, care sunt taxate din țara de origine, BNM conform ariei de competență, nu are posibilitatea de a influența comisioanele stabilite în alte țări de operatorii de remiteri sau agenții acestora, respectiv, nu poate să monitorizeze costurile medii privind remiterile.</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Instituțiile internaționale sunt indicate doar în calitate de parteneri ai instituțiilor naționale responsabile de producerea/furnizarea indicatorilor ODD.</p>

Centrul Național Anticorupție (aviz nr.06/2-3211 din 21.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<p>1. La Ținta ODD 16.4.1, și anume Centrul Național Anticorupție, aceasta este nejustificată și necesită a fi reformulată.</p> <p>Conform art.4 alin.(1) lit. g) din Legea nr.1104/2012 cu privire la Centrul Național Anticorupție, ”În atribuțiile Centrului intră recuperarea bunurilor infracționale”.</p> <p>Astfel, se reține că monitorizarea și evaluarea fluxurilor ilicite financiare este o atribuție improprie Centrului Național Anticorupție. CNA nu dispune de careva date sau surse de date privind valoarea fluxurilor financiare intrare/ieșire din țară.</p> <p>Se recomandă reformularea țintei 16.4.1 și se propune stabilirea Centrului Național Anticorupție ca instituție responsabilă doar de monitorizarea și evaluarea realizării țintei ODD privind consolidarea recuperării și returnării bunurilor ilicite.</p> <p>Totodată, cu referire la instituția responsabilă de furnizarea datelor sau sursei de date privind valoarea fluxurilor financiare intrare/ieșire din țară ilegal, sintagma ”Centrul Național Anticorupție” se va exclude și se va identifica o altă entitate responsabilă în acest sens, reieșind din competențele ce-i revin. Se propune analiza includerii Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, în atribuțiile căruia intră efectuarea investigațiilor financiare în scopul identificării sursei bunurilor suspecte de spălare a banilor și de finanțare a terorismului (art. 19 din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La instituții responsabile pentru furnizarea datelor pe indicatorul ODD 16.4.1 se stabilește Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, conform atribuțiilor (art. 19, alin. (1), lit. d) și n) din Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului).</p>
Oficiul Avocatului Poporului (aviz nr. 04-3/8 din 17.06.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<p>În ceea ce privește indicatorul 16.3.2.2. - <i>ponderea recomandărilor Avocatului Poporului, inclusiv Avocatului Poporului pentru drepturile copilului implementate de către autoritățile și instituțiile sesizate, care</i></p>	<p>Fără obiecții.</p>

	<i>rezultă din acțiunile procesual</i>). Avocatul Poporului își manifestă acordul și disponibilitatea de a prezenta datele dezagregate conform recomandărilor ONU.	
Agencia Guvernare Electronică (Aviz nr. 3007-30 din 20.05.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri.	Fără obiecții.
Agencia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (Aviz nr. 02-282 din 12.05.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri.	Fără obiecții.
Agencia Națională pentru Sănătate Publică (aviz nr.01-23/3076 din 09.06.2021.	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. <i>La ODD 2: Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile, indicatorii: 2.2.1 Prevalența retardului statural printre copii în vârstă de până la 5 ani; 2.2.2.a. Prevalența supraponderalilor printre copii în vârstă de până la 5 ani; 2.2.2.b. Prevalența retardului ponderal printre copii în vârstă de până la 5 ani; 2.2.3 Prevalența anemiei la femeile în vârstă de 15-49 ani, informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică a inițiat revizuirea formularelor statistice în Asistența Medicală Primară pentru includerea acestora în procesul de colectare a datelor administrative. Totodată, indicatorii menționați supra vor fi colectați în continuare prin studiile comportamentale efectuate cu o periodicitate de o dată la 3-5 ani</i>	Nu este o propunere/recomandare. Este de menționat că, la nivel global sursa stabilită pentru colectarea acestor indicatori sunt studiile populaționale.
2. Pentru indicatorii 3.7.1 Ponderea femeilor de vârstă fertilă (15-49 ani) cu necesități de planificare a familiei satisfăcute prin metode moderne		Nu este o propunere/recomandare.

	de contracepție și 3.8.1. Acoperirea cu servicii esențiale de sănătate, indice, urmează să fie stabilită definiția, metoda și sursele de date.	Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale cum ar fi Studiul Generației și Gen (GGS), Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS).
	3. La indicatorii 3.9.1 Rata mortalității determinate de poluarea aerului în încăperi și celui ambiant la 100 mii populație și 3.9.2 Rata mortalității determinate de surse nesigure de apă, sanitație și igienă la 100 mii populație, propunem substituirea instituției responsabilă pentru furnizarea datelor sau surse de date cu Organizația Mondială a Sănătății.	Nu se acceptă. Instituțiile internaționale sunt indicate doar în calitate de parteneri ai instituțiilor naționale responsabile de producerea/furnizarea indicatorilor ODD.
	4. <i>La ODD, 4.2 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar,</i> indicatorul 4.2.1 Indicele de dezvoltare timpurie a copilului până la 5 ani, indice, autoritatea menționează că la moment acesta nu se colectează și necesită mai multă claritate referitor la definirea acestuia, metoda de colectare și calculare, sursele de date.	Nu este o propunere/recomandare. Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale, cum ar fi Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Indicatorul a fost produs la nivel național în urma colectării datelor Studiului MICS 2012 și este utilizat ca sursă primară, în continuare, pentru estimările anuale, de către organizațiile internaționale, până la realizarea unei noi runde a studiului. Se va vedea metodologia MICS.
	5. La indicatorul 5.3.I Rata căsătoriilor timpurii până la 15 și 18 ani pentru femeile în vârstă de 20-24 ani, propunem, în calitate de instituție responsabilă de furnizare datelor sau surse de date privind indicatorii ODD, Agenția Națională de Sănătate publică să fie substituită cu Biroul Național de Statistică.	Nu se acceptă. Indicatorul face parte din lista de indicatori globali și, conform metadatelor, indicatorul este obținut în cadrul studiilor populaționale, cum ar fi Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Indicatorul a fost produs la nivel național în urma colectării datelor Studiului MICS 2012 și este utilizat ca sursă primară, în continuare, pentru estimările anuale, de către organizațiile internaționale, până la realizarea unei noi runde a studiului. Agenția Națională pentru Sănătate Publică a fost implicată în realizarea MICS 2012. Se va vedea metodologia MICS și metadatele globale pentru indicatori ODD.

		Pentru a asigura comparabilitatea internațională, se se propune o nouă redacție a indicatorului “5.3.1 Proporția femeilor cu vârsta de 20-24 ani care pentru prima dată s-au căsătorit sau au fost într-o relație de cuplu, înainte de vârsta de 15 ani și înainte de vârsta de 18 ani”.
6. La indicatorul 5.6.1. Ponderea femeilor în vârstă de 15-49 de ani care iau decizii independente cu privire la relații sexuale, utilizarea contracepției și sănătatea sexuală reproductivă, și urmează să fie stabilită modalitatea de colectare și calculare a indicatorului.	Nu este o propunere/recomandare.	Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale cum ar fi Studiul Generații și Gen (GGS), Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Se va vedea metodologia MICS/GGS.
7. La indicatorul 7.1.2 Ponderea gospodăriilor după principalele surse de energie utilizate pentru necesitățile casnice (prepararea bucatelor, încălzire). informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu deține competențe în colectarea datelor necesare pentru calcularea indicatorului.	Nu se acceptă.	Indicatorul este obținut prin aplicarea anumitor întrebări stabilite în studii populaționale cum ar fi Studiul de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS). Agenția Națională pentru Sănătate Publică a fost implicată în realizarea MICS 2012. Se va vedea metodologia MICS.
8. La indicatorul 16.2.1 Ponderea copiilor (1-14 ani) care au fost supuși violenței fizice de orice fel sau psihologice din partea întreținătorului, în ultima lună informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu colectează acest indicator și urmează să fie stabilită sursa de date.	Nu se acceptă.	Indicatorul a fost produs la nivel național în urma colectării datelor Studiului de Indicatori Multipli în Cuiburi (MICS) și este utilizat ca sursă primară, în continuare, pentru estimările anuale, de către organizațiile internaționale, până la realizarea unei noi runde a studiului. Agenția Națională pentru Sănătate Publică a fost implicată în realizarea MICS 2012.
9. La indicatorul 17.19.2.b. Rata înregistrării nașterilor și deceselor, informăm că Agenția Națională pentru Sănătate Publică nu este furnizor de astfel de date	Nu se acceptă.	

		Înregistrarea nașterilor și deceselor este informația de care dispune ANSP, ASP deține informația cu referință la născuți-vii și decedați înregistrați în RSP, iar BNS având informația de la ambele instituții poate calcula indicatorul 17.19.2.b.
Agencia Națională de Asistență Socială (Aviz nr.01/946 din 19.05.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.
Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (Aviz nr.01-DCAJ/588 din 20.05.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.
Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (Aviz nr.474/11 din 14.05.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.
Agencia Națională pentru Curriculum și	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La proiectul Hotărârii:</i>	

Evaluare (aviz nr. A/13-15-99 din 02.06.2021)	Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare colectează și furnizează date privind indicatorii naționali ODD 4.1.1.c (i) și 4.1.1.c (ii) în baza Programului Internațional de Testare a Elevilor PISA. Datele colectate permit furnizarea informațiilor pe următoarele nivele de dezagregare: total pe țară, sexe, medii de reședință, spațiul socio-economic al elevilor. Datele cu privire la etnie și dizabilitate nu se colectează în cadrul Programului Internațional de Testare a Elevilor PISA și respectiv, nu pot fi prezentate informații pe aceste nivele de dezagregare.	Se acceptă. Pentru indicatorii 4.1.1.c (i) și 4.1.1.c (ii) se exclude dezagregarea pe etnii și dizabilitate. Conținutul chestionarului este stabilit la nivel internațional, țara nu poate interveni.
Agencia Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (aviz nr. 121 din 18.05.2021)	I. Obiecțiile II. Propunerile (recomandările) Propuneri de completare <i>la anexa 1 a proiectului Hotărârii Guvernului</i> cu ținta: <i>“Implementarea Programului Uniunii Europene din domeniul Cercetării și Inovării, întărirea capacităților Punctelor Naționale de Contact, reprezentanților oficiali, experților naționali și creșterea fondurilor europene pentru domeniile Cercetării și Inovării”</i> și indicatori: <i>Numărul proiectelor câștigate; Numărul de instruiri efectuate.</i>	Nu se acceptă. Ținta propusă, precum și indicatorii de monitorizare a acesteia, nu sunt relevante în contextul setului de ținte și indicatori ODD stabilite conform Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030.
Agencia de Administrare a Instanțelor de Judecătorești (fără aviz)	I. Obiecțiile II. Propunerile (recomandările) <i>La proiectul Hotărârii:</i>	Avizare pozitivă tacită în baza prevederilor pct. 192 din HG nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.
Agencia „Apele Moldovei” (Aviz nr. 03-04/0782 din 15.06.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.

Agenția „Moldsilva” (aviz nr.AM 01/03-735 din 15.06.2021)	I. Obiecțiile	.
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. La ODD 15, pct.15.1 se propune să fie revizuit termenul de realizare a obiectivului, având în vedere depășirea termenului limită stabilit <i>Până la 2020 asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora în special păduri în zone umede</i>	Se acceptă. Pentru ținta 15.1 se modifică termenul până în 2030.
	2. La ODD 15, pct.15.2 reieșind din practicile silvo-culturale aplicate în fondul forestier proprietate publică a statului gestionat de Agenția ”Moldsilva” termenul ”defrișare” nu este oportun și caracteristic a fi utilizat, acesta semnificând de fapt procedura de extragere a arborelui cu tot cu rădăcină, urmând substituirea sintagmei respective cu alte noțiuni specifice domeniului administrat.	Nu se acceptă. Ținta 15.2 face parte din lista țăintelor stabilite la nivel global și nu poate fi modificată din considerente de comparabilitate internațională, fiind, totodată, naționalizată de către autoritățile naționale în 2016/17.
3. Datele ce urmează a fi prezentate de Agenția ”Moldsilva”, vor fi cu excepția fondului forestier gestionat de alți deținători (APL, autorități publice, privat etc.) din considerentul că acești deținători nu prezintă asemenea informații în adresa Agenției ”Moldsilva”.	Nu se acceptă. În calitate de autoritate națională cu responsabilități în domeniu, în contextul implementării ODD, se vor include și realiza acțiuni privind îmbunătățirea sistemului de evidență cu scopul considerării fondului forestier integral cu dezagregări în funcție de deținători.	
Agenția de Mediu (aviz nr. 08/128/2021 din 27.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. La poziția 128, în denumirea indicatorului 6.3.2.a cuvântul „microbiologice” se va substitui cu cuvântul „microbiologici”, iar în coloana instituțiilor responsabile cuvintele „Serviciul Hidrometeorologic de Stat” se vor substitui cu cuvintele „Agenția de Mediu”.	Se acceptă. Instituția responsabilă pentru furnizarea datelor a fost modificată. De asemenea, a fost ajustată denumirea indicatorului (după consultarea cu Ministerul Mediului).
2. La poziția 185, la indicatorul 9.4.1.1. în coloana instituțiilor responsabile cuvintele „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” se vor substitui cu cuvintele „Agenția de Mediu”.	Se acceptă.	

	3. La poziția 220, la indicatorul 11.6.1. în coloana instituțiilor responsabile se va completa cu cuvintele „Agenția de Mediu”.	Se acceptă.
	4. La poziția 223, la indicatorul 11.6.2.1. în coloana instituțiilor responsabile cuvintele „Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului” se vor substitui cu cuvintele „Agenția de Mediu”.	Se acceptă.
	5. La poziția 241 în denumirea indicatorului 12.4.2.b cuvintele „în total deșeuri” se vor substitui cu cuvintele „din totalul deșeurilor”.	Se acceptă.
	6. La poziția 242 în denumirea indicatorului 12.5.1. cuvintele „în total” se vor substitui cu cuvintele „din totalul celor”.	Se acceptă.
Agenția pentru Eficiență Energetică (aviz nr.25-357 din 17.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	Propunem de a include în anexă Biroul Național de Statistică pentru criteriile 142-144, rubrica „Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, la proiectul de hotărâre examinat.	Se acceptă. La instituții responsabile pentru furnizarea datelor pentru indicatorii 7.2.1, 7.3.1.a., 7.3.1.b. se adaugă Biroul Național de Statistică.
Agenția Relații Funciare și Cadastru (aviz nr.36/01-08/399 din 16.06.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La anexa proiectului Hotărârii Guvernului, pct.270 de completat în coloana 4 cu următorul text „Menținerea și dezvoltarea SIA RSRM”.</i>	Nu se acceptă. Propunerea nu este relevantă pentru tabelul din Anexă, ci reprezintă o acțiune care va face subiect al dezvoltării ulterioare (conform p. 2 c) din proiectul HG).
Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale (Aviz nr.409/03 din 01.06.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.

Agenția Servicii Publice (aviz nr. 01/5159 din 15.06.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La anexa proiectului:</i>	
	1. La pct. 312 (indicator – 16.9.1. Ponderea copiilor în vârstă de până la 5 ani care dispun de certificat de naștere) din anexa la proiectul de hotărâre, propunem completarea coloanei cu instituțiile responsabile și expunerea în următoarea redacție: „Biroul Național de Statistică, Agenția Servicii Publice, Agenția Națională pentru Sănătate Publică”. Aceasta din considerentul că, ponderea poate fi dedusă doar prin raportarea/suprapunerea datelor deținute de către Agenția Servicii Publice (date despre certificatele de naștere eliberate) și Agenția Națională pentru Sănătate Publică (date despre copii născuți în instituțiile medicale din țară) și calcularea respectiv a ponderii de către Biroul Național de Statistică.	Se acceptă.
2. La pct. 341 (indicator – 17.19.2.b Rata înregistrării nașterilor și deceselor), propunem modificarea textului din coloana „instituții responsabile de furnizarea datelor” prin poziționarea Biroului Național de Statistică primei în listă, din considerente analogice expuse supra. Astfel Agenția Servicii Publice va prezenta informații privind înregistrarea nașterilor și deceselor, Agenția Națională pentru Sănătate Publică va prezenta informații privind faptele de naștere și deces, iar Biroul Național de Statistică urmând a calcula rata în baza informațiilor recepționate.	Se acceptă.	
Agenția Achiziții Publice (Aviz nr. 27/216-596 din 28.05.2021)	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.
Agenția de Investiții	Lipsa de obiecții și propuneri	Fără obiecții.

(Aviz nr. 08-730 din 15.06.2021)		
Biroul Relații cu Diaspora (aviz din 17.06.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	La proiectul Anexei, indicatorul <i>10.7.1 Ponderea costurilor de angajare la muncă peste hotare în veniturile anuale în țara de destinație</i> , la rubrica Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD, este necesară excluderea Biroului Relații cu Diaspora și substituirea cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate responsabilă de colectarea datelor în conformitate cu indicatorul menționat supra.	Se acceptă. Este binevenită realizarea unei noi runde a Studiului „Migrația în scop de muncă” (desfășurat în 2019, de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale cu suportul partenerilor de dezvoltare) cu accent pe indicatorul ODD 10.7.1.
Casa Națională de Asigurări Sociale (aviz nr. 2356 din 27.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La anexa Hotărârii:</i>	
	<i>La Obiectivul de dezvoltare durabilă 1: Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context</i> Ținta 1.3 Implementarea unui sistem de protecție socială adecvat la nivel național pentru o acoperire substanțială a celor mai săraci și vulnerabili până în 2030:	
	1. La indicatorul 1.3.1.a., cuvintele ”de asigurări sociale ” de substituit cu cuvintele ”pentru limită de vârstă”.	Se acceptă. Indicatorul a fost ajustat.
2. La indicatorul 1.3.1.b., cuvintele ”prestații sociale pentru copii (indemnizații pentru creșterea și îngrijirea copilului)” de substituit cu cuvintele ”indemnizații adresate familiilor cu copii (indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani persoanelor neasigurate, indemnizații pentru îngrijirea copilului persoanelor asigurate)”.	Se acceptă. Indicatorul 1.3.1.b a fost ajustat: cuvintele „cu prestații sociale pentru copii (indemnizații pentru creșterea și îngrijirea copilului)” de substituit cu cuvintele „indemnizații adresate familiilor cu copii (indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la împlinirea	

		vârstei de 2 ani persoanelor neasigurate, indemnizații pentru îngrijirea copilului persoanelor asigurate)”. Se acceptă. Instituția responsabilă de furnizarea datelor substituită.
	3. La indicatorul 1.3.1.g., instituția responsabilă de furnizarea datelor ”Casa Națională de Asigurări Sociale” urmează a fi substituită cu ”Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale”.	
Compania Națională de Asigurări în Medicină (aviz nr.01-02/1300 din 03.06.2021)	I. Obiecțiile	.
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>În anexa la proiectul Hotărârii de Guvern:</i>	
	1. la rubrica <i>Denumire indicatori naționali ODD</i> , indicatorul 3.8.1.1 urmează a fi completat în final cu cuvintele „ <i>naționale compensate din fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală</i> ”. Temeinicia completării indicatorului respectiv derivă din faptul că termenul „ <i>medicament esențial</i> ” poate fi interpretat ca medicament esențial definit prin Lista de Medicamente Esențiale a Organizației Mondiale a Sănătății sau Lista de Medicamente Esențiale Naționale aprobate de către Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale. Astfel, completarea pct.3.8.1.1 cu cuvintele „naționale compensate din fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală” este indispensabilă în contextul în care instituția responsabilă de furnizarea acestor date este Compania Națională de Asigurări în Medicină, or formularea inițială a indicatorului dat presupune nu doar medicamentele esențiale compensate din fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală și utilizate în condiții de ambulatoriu dar și medicamentele incluse în Programele Naționale și necesarul instituțiilor medico-sanitare publice și achiziționate centralizat de către Centrul Național de Achiziții Publice în Sănătate – medicamente utilizate în condiții de staționar	Se acceptă. Indicatorul a fost completat.
	2. <i>Nivelul de dezagregare recomandat de ONU³</i> de la indicatorul 3.8.1.1 necesită a fi expus în redacție nouă, după cum urmează: „ <i>Total pe țară, sex, grupe de vârstă, maladii</i> ”.	Se acceptă. Nivelul de dezagregare ajustat.

	Necesitatea modificării nivelului de dezagregare a fost condiționată de capacitatea sistemului informațional „Medicamente compensate” de a furniza datele solicitate, astfel nivelul de dezagregare „ <i>mediu de reședință</i> ” nu este deținut de Compania Națională de Asigurări în Medicină.	
Comisia Electorală Centrală (aviz nr.CEC-8/4027 din 28.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. La criteriul nr. 111 ca fiind instituția responsabilă de furnizarea datelor despre ponderea femeilor alese în administrația publică locală, total pe țară, pe niveluri APL, în vederea realizării țintei naționale ODD „Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică”, în această privință comunicăm despre lipsa obiecțiilor.	Fără obiecții.
2. În ceea ce privește funcțiile de viceprimar, președinte și vicepreședinte de raion, pe motiv că alegerea acestora se face de către consiliul local, Comisia nu dispune astfel de informații. Suplimentar, menționăm că dreptul de a înainta candidaturi la posturile electivă îl au partidele politice, respectiv considerăm că sarcina primară de a asigura participarea deplină și eficientă a femeilor și egalitatea de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică îi revine acestora.	Nu este o propunere/recomandare. Comisia Electorală Centrală este desemnată responsabilă de furnizarea datelor privind femeile alese în calitate de consilieri în APL de nivel I și II în urma organizării alegerilor locale generale, în timp ce Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale este responsabil de monitorizarea și evaluarea realizării țintei. În conformitate cu metadatele indicatorului, la calcularea indicatorului se includ doar pozițiile alese în urma alegerilor locale generale și se exclud pozițiile alese de către consiliul local. Indicatorul presupune luarea în calcul doar a puterii deliberative, celelalte poziții enumerate fiind autoritate executivă.	
Consiliul Coordonator al	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	

Audiovizualului (aviz nr. 645 din 20.05.2021)	<p>Consiliul Audiovizualului nu este responsabil de implementarea pct. 313/314, indicatorul 16.10.2.1. „<i>Acțiuni privind respectarea Legii privind accesul la informație</i>”.</p> <p>În acest sens, Consiliul Audiovizualului propune de a modifica proiectul de Hotărâre prin excluderea „Consiliului Audiovizualului” de la pct. 313/314, și anume indicatorul 16.10.2.1, deoarece nu are competențe de control asupra activității autorităților/instituțiilor publice referitor la respectarea Legii privind accesul la informație, drept care nu va avea posibilitate să realizeze acest obiectiv.</p>	Se acceptă. Indicatorul a fost pus în responsabilitatea Ministerului Justiției, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și Oficiului Avocatul Poporului.
Centrul pentru Resurse Genetice Animale (fără aviz)	I. Obiecțiile II. Propunerile (recomandările)	 Avizare pozitivă tacită în baza prevederilor pct. 192 din HG nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.
Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (aviz nr. 04/ 1127 din 03.06.2021)	I. Obiecțiile II. Propunerile (recomandările) 1. La acțiunea nr. 3.7 privind asigurarea accesului universal la serviciile de sănătate sexuală și reproductivă, inclusiv pentru planificarea familiei, informare și educație, Consiliul propune inserarea unui indicator suplimentar - <i>ponderea femeilor de vârstă fertilă (15-49 ani) cu necesități de planificare a familiei satisfăcute prin informare, educare și consiliere</i> . De asemenea, acest indicator urmează a fi dezagregat în special pe vârstă, dizabilitate, etnie, medii de reședință, statut socio-economic. În această privință, Comitetul pentru drepturile persoanelor cu dizabilități a recomandat Republicii Moldova, în repetate rânduri, să asigure dreptul femeilor cu dizabilități la sănătate sexuală și reproductivă în condiții de egalitate cu ceilalți. De asemenea, Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale a constatat faptul că populația de etnie romă se confruntă cu discriminare în acces la servicii de sănătate	 Nu se acceptă. Pentru completarea setului de indicatori cu un indicator adițional, acesta trebuie să dispună de o metodologie solidă de măsurare, sursă definită și instituție responsabilă de furnizarea acestuia. Indicatorul 3.7.1 se referă la planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție și este util în evaluarea gradului de acoperire cu programe și servicii de planificare familială. Accesul și utilizarea unui sistem eficient cu mijloace de prevenire a sarcinii ajută femeile și partenerii lor să își exercite drepturile de a decide în mod liber și responsabil numărul copiilor lor având informații, educație și mijloace să o facă. Indicatorul privind satisfacerea cererii de planificare

	<p>și a recomandat statului să continue implementarea măsurilor pentru a îmbunătăți accesul acesteia la servicii de sănătate.</p>	<p>familială cu metode moderne este important pentru analiza sănătății mamei și copilului prin prevenirea sarcinilor nedorite și a sarcinilor care prezintă un risc mai mare din punct de vedere obstetrical.</p> <p>De asemenea, scopul acestui indicator este mai îngust și nu poate să măsoare accesul populației la toate serviciile de sănătate.</p>
	<p>3. În acțiunea nr. 4.5 se prevede asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și copiilor în situații vulnerabile până în 2030, Consiliul remarcă faptul că aceasta nu conține indicatori dezagregați care să evalueze gradul de încadrare a copiilor în situații vulnerabile în învățământul primar și secundar general și a copiilor de etnie romă, deși aceste aspecte sunt cuprinse de acțiune în sine.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În cadrul țintei 4.5, reieșind din obiectivele politicilor de dezvoltare a educației, la procesul de naționalizare (2016/17) grupuri vulnerabile ale populației s-au considerat din mediu rural, cu dizabilități, minorități etnice.</p> <p>Totodată, indicatorii propuși la ținta 4.5 sunt indici de paritate pentru a măsura nivelul general al disparității între două <u>subpopulații</u> de interes în raport cu un indicator dat.</p> <p>Pentru anumite grupuri vulnerabile nu sunt disponibile careva componente ale indicelui, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - copii cu dizabilități - sunt lipsă datele privind numărul total de copii cu dizabilități (în total număr copii din țară) - copiilor de etnie romă - în instituțiile de învățământ nu se duce evidența elevilor pe etnii - copii săraci - lipsesc date privind rata de cuprindere a copiilor săraci pe nivele de învățământ.
	<p>4. La acțiunea 4.a ce vizează construirea și modernizarea infrastructurii în instituțiile de învățământ astfel încât să corespundă necesităților copiilor, fetelor și băieților și persoanelor cu dizabilități și oferirea unui mediu de învățământ sigur, non-violent și incluziv pentru toți,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nivelul de dezagregare ajustat, inclus pe medii de reședință.</p>

	<p>Consiliul propune dezagregarea tuturor indicatorilor ce se referă la ponderea instituțiilor de învățământ modernizate sau accesibilizate inclusiv pe criteriul de mediu urban/rural.</p>	
	<p>5. În indicatorul național <i>nr. 10.3.1 Ponderea populației care a comunicat că în ultimele 12 luni s-a simțit vreodată discriminată sau hărțuită în baza unui motiv interzis de dreptul internațional al drepturilor omului</i>, Consiliul menționează faptul că nu dispune de resurse bugetare alocate în acest sens anual. Respectiv, până în prezent, evaluarea percepțiilor și atitudinilor din societate față de egalitate, rezultate în două studii privind percepțiile și atitudinile față de egalitate în Republica Moldova realizate în 2015 și, respectiv 2018, a fost posibilă grație sprijinului partenerilor de dezvoltare în cadrul proiectelor de asistență.</p> <p>Consiliul atenționează despre imposibilitatea de a asigura raportarea anuală a progreselor pe marginea acțiunii nr. 10.3, în partea ce ține de indicatorul menționat, așa cum prevede pct. 3 lit. a) din proiectul de Hotărâre de Guvern examinat. Totodată, raportarea urmează a fi asigurată în măsura în care realizarea unor asemenea studii va fi posibilă și oportună.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Este de menționat că la nivel global sursa stabilită pentru colectarea multor indicatori ODD, inclusiv indicatorul 10.3.1, sunt studiile în gospodăriile casnice, care sunt desfășurate în practica internațională anual sau cu o anumită periodicitate, precum ar fi cazul dat.</p>
	<p>6. La acțiunea nr. 5.2 Prevenirea și eliminarea violenței împotriva fetelor și femeilor, inclusiv traficul, Consiliul propune dezagregarea indicatorilor 5.2.1 și 5.2.2 inclusiv pe criteriu de dizabilitate.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Indicatorii s-au completat cu dezagregarea pe criteriu de dizabilitate.</p>
	<p>7. Consiliul consideră necesară dezagregarea indicatorului <i>nr. 16.1.3 Proporția femeilor supuse violenței fizice sau sexuale, în ultimele 12 luni</i>, inclusiv pe criteriu de dizabilitate și statut socio-economic.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Indicatorul s-a completat cu dezagregările pe criteriu de dizabilitate și statut socio-economic.</p>
	<p>8. În egală măsură, este oportună completarea indicatorului <i>nr. 16.3.2.2. Ponderea recomandărilor Avocatul Poporului (inclusiv Avocatul Poporului pentru drepturile copilului) implementate de către autoritățile și instituțiile sesizate (care rezultă din acțiunile procesuale) cu sintagma “și Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității”</i>.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>A fost ajustată denumirea indicatorului național conform propunerii.</p>

	<p>9. Acțiunea nr. 16.b. Promovarea și implementarea legislației și politicilor nondiscriminatorii pentru dezvoltare durabilă nu conține indicatori de monitorizare a activității instituțiilor responsabile indicate - Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. De asemenea, unicul indicator pentru această acțiune, nr. 16.b.1. Pondere populatiei care a comunicat că în ultimele 12 luni s-a simțit vreodată discriminată sau hărțuită în baza unui motiv interzis de dreptul internațional al drepturilor omului dublează indicatorul nr. 10.3.1, în privința căruia Consiliul s-a expus la pct.4.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Ținta 16.b și indicatorul 16.b.1 corespunde cu ținta și indicatorul global. Scopul acestui indicator de impact este de a măsura prevalența discriminării pe baza experienței personale raportate de populație și care ajută la măsurarea eficacității legilor, politicilor și practicilor nediscriminatorii pentru diferite grupuri de populație. În procesul de naționalizare și revizuire nu au fost propuși indicatori adiționali de monitorizare a activității instituțiilor indicate.</p> <p>Pentru informare, setul global de indicatori ODD (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list/) include indicatori repetitivi, care se consideră relevanți pentru monitorizarea progresului în implementarea a mai multe ținte din diferite ODD-ri.</p> <p>Exemplu în acest sens îl reprezintă țintele 10.3 și 16.b. care sunt monitorizate prin indicatori similari (10.3.1 = 16.b.1).</p>
<p>Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat</p> <p>(Aviz nr. 69 din 27.05.2021)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Fără obiecții.</p>
<p>Consiliul Național pentru Determinarea Dizabilității și</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Fără obiecții.</p>

<p>Capacității de Muncă (Aviz nr. 960 din 09.06.20210)</p>		
<p>Inspectoratul General al Poliției (aviz nr. 34/2-2035 din 11.06.2021)</p>	<p>I. Obiecțiile</p>	
	<p>II. Propunerile (recomandările)</p>	
	<p><i>La proiectul Hotărârii:</i></p>	
	<p>1. În conținutul proiectului, se recomandă ca în cadrul compartimentelor în care sunt vizate în calitate de instituții responsabile de realizarea anumitor acțiuni subdiviziunile Ministerului Afacerilor Interne, denumirea acestora să fie substituită cu textul ”Ministerul Afacerilor Interne”, întrucât acesta este organul superior, cu forța de decizie asupra acțiunilor subdiviziunilor vizate.</p>	<p>Se acceptă parțial. Se adaugă sintagma “al Ministerului Afacerilor Interne” la subdiviziunile din subordinea ministerului care au mandat oficial de colectare a datelor, acestea rămânând responsabile nemijlocit de producerea și furnizarea datelor - Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General al Poliției. Conform HG nr.547/2019 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției, în Anexa 1, pct. 10 “<i>Inspectoratul este investit cu următoarele drepturi: 10) să colecteze, să prelucreze și să păstreze informațiile despre persoanele care au săvârșit fapte ilicite sau prejudiciabile, să creeze și să utilizeze baze de date proprii, să utilizeze bazele de date ale altor autorități, cu respectarea prevederilor legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal</i>”, conform Anexei 2 dispune de Secția analiză și evidență statistică.</p>
	<p>2. La acțiunea 16.1.4 ”Ponderea persoanelor care se simt în siguranță în regiunea de reședință”, se propune revizuirea compartimentului ”Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, deoarece realizarea acțiunii prenotate excede domeniul de competență a Inspectoratului General al Poliției.</p>	<p>Se acceptă. La ”Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD”, pentru indicatorul 16.1.4 se înlocuiește Inspectoratul General al Poliției cu MAI.</p>

	3. În cadrul acțiunii nr.16.2 ”Stoparea abuzului, neglijării, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor”, indicatorul nr. 16.2.2 ., La compartimentul nivelul de dezagregare recomandat de ONU”, se recomandă completarea după sintagma ”țări de” cu cuvântul ”destinație”, în vederea exprimării corecte a sensului propoziției.	Se acceptă.
Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (aviz nr. 19/7-956 din 31.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La Nota informativă:</i>	
	1. La întocmirea avizului consolidat, se recomandă a se ține cont că Nota informativă, la rubrica ”Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite” nu este argumentată suficient și ponderată în prevederi ce urmează să instituie reglementări necesare, suficiente și oportune, care să asigure stabilitatea, eficiența normativă în domeniul reglementat, fiind temeinic fundamentate.	Am luat act. Elaborarea proiectului normativ este condiționată de necesitatea asigurării cu date și evidențe pentru a monitoriza și evalua progresul în implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030. Astfel, nu se urmărește reglementarea unor relații social-economice ci crearea și descrierea unui mecanism utilizat de Guvern și alte entități publice pentru a monitoriza implementarea reformelor, măsura calitatea vieții cetățenilor, lua decizii ulterioare de eficientizare și/sau accelerare în domeniile care prezintă restanțe/regres. Astfel, în opinia autorilor nota informativă este formulată într-o manieră suficientă și comprehensivă încât să informeze corespunzător entitățile avizatoare și societate privind condițiile care au stat la baza elaborării documentului și finalitățile urmărite.
2. Deoarece proiectul conține prevederi cu impact asupra bugetului de stat, nota informativă necesită includerea analizei impactului de reglementare, care va reprezenta argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității aprobării actului normativ.	Nu se acceptă. Precum este menționat în Nota informativă la proiectul HG, aplicarea prezentei hotărâri se va realiza în limitele mijloacelor bugetare alocate ministerelor, autorităților administrative centrale și instituțiilor publice vizate.	

		<p>Totodată, actul normativ prevede identificarea acțiunilor vizând producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili, sau cei care necesită ajustări (pct.6, subpunctul 1), alineatul b). din proiectul HG), precum și estimarea și alocarea mijloacelor necesare sau, după caz, atragerea resurselor externe pentru aceste scopuri (pct.2, subpunctul 3)).</p>
	<p><i>La proiectul de Hotărâre:</i></p>	
	<p>3. La ODD 11.5 și 13.1 se propune revizuirea utilizării cuvântului ”dezastru” sensul căruia, nefiind definit de cadrul normativ aferent, poartă un caracter ambiguu, astfel se propune substituirea cu sintagma ”situație excepțională”.</p>	<p>Se acceptă. În ținta 11.5 se înlocuiește “dezastre” cu “situații excepționale”. Totodată, ținta ODD 13.1 se prezintă într-o nouă formulare propusă de către MADRM (aviz nr.02-07/2163 din 21.06.2021), care nu conține cuvântul ”dezastru”.</p>
	<p>4. La ODD 1.5.a, 1.5.b, 1.5.c, 1.5.2, 11.5.1.a, .11.5.1.b, .11.5.1.c, 11.5.2.a, 11.5.2.b. se precizează că Inspectoratul General pentru Situații de urgență, la moment, poate genera date doar datele ce se referă la pct. 1.5.1.a. Cu referire la restul punctelor enunțate supra, se specifică că pentru generarea acestor date este necesară modificarea Bazei de date a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, pentru care sunt necesare surse financiare.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare. În 2019, IGSU (Secția analiză și evidență statistică a DAEP a DGPSRM a IGSU) a furnizat date dezagregate cu privire la indicatorii 1.5.1.a, 1.5.1.c, 1.5.2, 11.5.1.a, 11.5.1.c care au fost furnizate spre utilizare Cancelariei de stat și APC în vederea elaborării Raport de evaluare voluntară națională privind implementarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (Raport VNR). Deci datele sunt disponibile pentru acești indicatori. Cu privire la indicatorii ODD 1.5.1.b, 11.5.1.b, 11.5.2.a, 11.5.2.b, în proiectul HG privind aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030 se completează pct.1, cu subpunctul c) “producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili, sau cei care necesită ajustări, cu alocarea</p>

		mijloacelor necesare sau, după caz, cu atragerea resurselor externe”.
Inspectoratul pentru Protecția Mediului (aviz nr. 670 din 14.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	În rubrica ”Denumirea ținte naționale ODD” din anexa la PHG, în textul din dreptul fiecărui număr de criteriu unde este inclus numărul ”2020”, acesta să fie substituit cu numărul ”2030”.	Se acceptă. Țintele au fost revizuite și reformulate.
Institutului de Genetică, Fiziologie și Protecție a Plantelor (aviz nr. 141 din 26.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La anexa proiectului:</i>	
	1. În ODD 2, ținta 2.5:	
	- crt.39, în denumirea indicatorului 2.5.1 sintagma ”asigurate în instalații de conservare” să fie substituită cu sintagma ”conservate <i>ex situ</i> , în <i>situ/on farm</i> ”	Se acceptă.
	- crt.40, în denumirea indicatorului 2.5.2 după sintagma ”Proporția de rase” să fie adăugata cuvintele ”și forme”	Se acceptă.
	- crt.40, la nivelul de dezagregare sintagma ”Specii rare” să fie suplinită cu cuvintele ”și locale”	Se acceptă.
	2. În ODD 5, ținta 5.a, crt.116, în denumirea indicatorului 5.a.1.a sintagma ”Ponderea populației agricole” să fie substituită cu sintagma ” <i>Ponderea populației din sectorul agrar</i> ”	Se acceptă. Indicatorului 5.a.1.a reformulat.
	3. În ODD 9, ținta 9.5:	
- la instituții responsabile de monitorizarea ODD să fie adăugat Ministerul Finanțelor	Se acceptă.	
- la Instituții responsabile de furnizarea datelor sau surse de date privind indicatorii ODD să fie adăugată Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare	Nu se acceptă.	

		Sursa indicatorilor de monitorizare a țintei 9.5 este cercetarea statistică privind activitatea de cercetare și dezvoltare, realizată de către BNS.
	4. În ODD 12, ținta 12.8 să suplinit cu crt.246 cu următorul conținut: <i>indicator nou: 12.8.2. Acțiuni de diseminare prin campanii de comunicare cuprinzătoare cu privire la dezvoltarea durabilă, Responsabil de monitorizare: Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului, Instituția producătoare: Ministerul Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului, dezagregare: Total pe țară</i>	Nu se acceptă. La naționalizarea ODD, ca modalitate de implementare a țintei 12.8 s-a prevăzut introducerea în Planul de acțiuni al Strategiei de mediu după 2020 a unei campanii de comunicare cuprinzătoare cu privire la dezvoltarea durabilă. Aceasta nu a fost realizat. Respectiv, în lipsa intervenției pe subiect nu există temei pentru prevederea căruiva indicator de monitorizare.
	5. În ODD 15, crt. 276, ținta 15.9, indicatorul 15.9.1.1 să fie redat în următoarea redacție ”Realizarea indicatorilor relevanți ce derivă din Strategia de mediu pentru anii 2014-2023”	Se acceptă parțial. În indicatorul 15.9.1.1 sintagma “Strategiei privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020” se substituie cu “Strategiei de mediu pentru anii 2014-2023”, ultima incluzând obiective privind biodiversitatea.
	6. Este necesară redactarea tehnică a anului de realizare 2030 în loc de 2020 ce ar reflecta adecvat Cadrul național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, pentru următoarele ținte naționale: 2.5 (crt.39); 4b (crt.99); 6.6 (crt.136);7.2 (crt.142); 7.3 (crt.144); 8.6 (crt.157); 9.c (crt.190); 11.b (crt.228); 14.2 (crt.260); 14.4 (crt.261); 15.8 (crt.275); 15.9 (crt.276).	Se acceptă. Țintele au fost revizuite și reformulate.
Serviciul Hidrometeorologic de Stat (aviz nr. 02/569 din 31.05.2021)	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	1. La indicatorul național ODD 6.3.2.a., nr. crt.128 din proiectul Cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de dezvoltare durabilă 2030, este necesar a se modifica instituția responsabilă de furnizarea informațiilor. Or, Serviciul Hidrometeorologic de Stat nu	Se acceptă. Responsabilul pentru indicatorul 6.3.2.a este Agenția de Mediu, conform avizului acesteia.

	<p>deține competența de analiză a parametrilor microbiologici ai apei, deoarece în anul 2018 Laboratorul de referință de mediu a fost transferat în componența Agenției de Mediu.</p>	
	<p>2. La indicatorul național ODD 6.4.2 nr. crt.133 din proiectul Cadrului național persistă riscul lipsei datelor privind ponderea apei captate. Date și informații complete va fi posibil de furnizat doar cu condiția consolidării capacităților Serviciului Hidrometeorologic de Stat de monitorizare și evaluare a resurselor acvatice. Pe lângă insuficiența echipamentelor de măsurare a debitelor, unul din impedimente constă în refuzul autorităților transnistrene de a permite accesul pe malul stâng al râului Nistru pentru efectuarea măsurătorilor de debit. Colaborarea în acest sens este defectuoasă și cu autoritățile ucrainene, care nu acceptă ieșirea pe malul opus pe segmentele frontierei cu Ucraina. În context, este necesar a se avea în vedere că indicatorul prevede elaborarea bilanțului apelor, activitate care nu este conformă competențelor Serviciului Hidrometeorologic de Stat. Aici Serviciul poate participa doar prin furnizarea de informație hidrologică.</p>	<p>Nu este o propunere/recomandare.</p> <p>Totodată, actul normativ prevede identificarea acțiunilor vizând producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili, sau cei care necesită ajustări (pct.6, subpunctul a), alineatul b) din proiectul HG), precum și estimarea și alocarea mijloacelor necesare sau, după caz, atragerea resurselor externe pentru aceste scopuri (pct.2, subpunctul 3)).</p>
	<p>3. La indicatorul național ODD 6.6.1 nr. crt.136, propunem a se exclude Serviciul Hidrometeorologic de Stat din lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor privind indicatorii ODD, deoarece în acest domeniu Serviciul nu are competențe, respectiv specialiști sau competențe legale de a colecta și prelucra această categorie de date. Totodată, modificările ecosistemelor acvatice stipulate în document pot fi de competențele instituțiilor de cercetare (Institutul de ecologie, Institutul de Zoologie).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Serviciul Hidrometeorologic de Stat se exclude din lista instituțiilor responsabile de furnizarea datelor privind indicatorii ODD.</p> <p>Conform metadatelor globale, indicatorul este produs (inclusiv prin utilizarea datelor spațiale) de către UNEP și transmis către punctul focal național (a se identifica) din instituțiile din domeniu.</p>

	<p>4. La ținta națională 11.5, Până în 2030, reducerea pierderilor economice directe cauzate de dezastre, nr.crt. 215-219 sau obiectivul 11 Dezvoltarea orașelor și așezărilor umane pentru ca ele să fie sigure, reziliente și durabile, considerăm oportun a se insera un indicator/indicatori care să reflecte constituirea sau consolidarea capacităților de avertizare timpurie asupra riscurilor dezastrelor.</p> <p>Astfel, deși sunt frecvente dezastrele cauzate de factori naturali, indicatorii naționali nu reflecta activități necesare pentru a spori capacitatea de avertizare timpurie asupra riscurilor de acest gen (inclusiv monitorizarea schimbărilor climatice și a vremii).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Nu au fost propuși indicatori noi relevanți țintei naționale 11.5 (care este despre pierderi economice), sau relevanți obiectivului 11.</p>
<p>Consiliul Național al Tineretului din Moldova (aviz nr. NAT 61 – 2021 din 28.05.2021)</p>	I. Obiecțiile	
	II. Propunerile (recomandările)	
	<i>La anexa proiectului Hotărârii:</i>	
	1. La ținta 1.3 (nr. crt. 5), propunem includerea indicatorilor care vor măsura nu doar proporția beneficiarilor de prestații sociale, ci și rata de creștere a prestațiilor sociale, întrucât ținta prevede un sistem ”adecvat” de protecție socială.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul propus necesită a fi definit mai clar, cu specificarea exactă a prestațiilor sociale pentru care se propune calcularea ratei de creștere, or există o multitudine de prestații, atât de asigurare, cât și de asistență socială, acordate lunar sau o singură dată.</p>
	2. La ținta 1.5 (nr. crt. 17), recomandăm includerea unui nou indicator: ”Rata persoanelor direct afectate în urma situațiilor excepționale care au primit suport din partea Guvernului”.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul propus necesită a fi definit mai clar, cu specificarea sursei care va furniza datele.</p>
3. La ținta 2.4 (nr. crt. 38), sugerăm adăugarea indicatorului ”Proporția subvențiilor în domeniul agriculturii durabile și ecologice”.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La propunerea unui indicator nou pentru monitorizarea țintei ODD, urmează a fi consultată apriori și instituția/organizația responsabilă de producerea indicatorului respectiv.</p>	

	<p>4. La ținta 2.c (nr. crt. 44), propunem includerea indicatorului ”Numărul de plângeri /cazuri de încălcare a Legii cu privire la protecția concurenței pe sectorul agroalimentar”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La propunerea unui indicator nou pentru monitorizarea țintei ODD, urmează a fi consultată apriori și instituția/organizația responsabilă de producerea indicatorului respectiv.</p>
	<p>5. La ținta 3.4.2 (nr. crt. 55), sugerăm includerea indicatorului ”Rata mortalității prin suicide la copii și tineri”</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Se include ca dezagregare la indicatorul 3.4.2. Rata mortalității prin suicid, la 100 000 populație.</p>
	<p>6. La ținta 3.7 (nr. crt. 60), propunem modificarea indicatorului 3.7.1. în: ”Ponderea femeilor și bărbaților de vârstă fertilă (15-49) informați cu privire la responsabilitățile familiale, sănătatea reproductivă și serviciile de asistență socială”. De asemenea, pot fi folosiți indicatorii de la nr. crt. 113. În redacția actuală, indicatorul este discriminatoriu față de femei și deviază de la înțelesul inițial al țintei ODD. Astfel, Statul pune indirect în seama femeii prevenirea avorturilor, a copiilor crescuți în situații precare și a bolilor cu transmitere sexuală, oferindu-i ca soluție evidentă utilizarea ”metodelor moderne de contracepție”. Utilizarea metodelor de contracepție este o alegere ce ține de considerațiile etice și religioase ale fiecărui individ în parte și nicidecum nu poate fi promovată ca o soluție universală de către Stat, mai ales în rândul minorilor. În viziunea noastră, rolul Statului este de a promova atitudini sănătoase și responsabile, a respectului între bărbat și femeie, în spiritul demnității fiecărui individ și apărarea dreptului la viață a fiecărui copil.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul 3.7.1 este indicator recomandat la nivel global și nu poate fi modificat deoarece a fost naționalizat de către autoritățile naționale, precum și din considerente de comparabilitate internațională.</p> <p>La nivel național pot fi utilizați adițional și alți indicatori, în condițiile în care aceștia dispun de metodologie solidă și sursă clară și durabilă de producere.</p> <p>În conformitate cu metadatele globale pentru acest indicator (https://unstats.un.org/sdgs/indicators/indicators-list), Indicatorul 3.7.1 se referă la planificare familială satisfăcută cu metode moderne de contracepție și este util în evaluarea gradului de acoperire cu programe și servicii de planificare familială. Accesul și utilizarea unui sistem eficient cu mijloace de prevenire a sarcinii ajută femeile și partenerii lor să își exercite drepturile de a decide în mod liber și responsabil numărul copiilor lor având informații, educație și mijloace să o facă. Indicatorul privind satisfacerea cererii de planificare familială cu metode moderne este important pentru analiza sănătății mamei și copilului prin prevenirea</p>

		sarcinilor nedorite și a sarcinilor care prezintă un risc mai mare din punct de vedere obstetrical.
	7. La ținta 3.8 (nr. crt. 62), sugerăm adăugarea următorilor indicatori: ”Ponderea persoanelor care au beneficiat de medicamente compensate”, ”Ponderea serviciilor medicale acoperite de asigurarea obligatorie de asistență medicală”.	Se acceptă parțial. Ținta 3.8 conține un indicator cu privire la medicamentele compensate completat de către Compania Națională de Asigurări în Medicină având următoarea redacție: “3.8.1.1 Ponderea populației care a beneficiat de medicamente esențiale naționale compensate din fondurile de asigurări obligatorii de asistență medicală”. Indicatorul “ <i>Ponderea serviciilor medicale acoperite de asigurarea obligatorie de asistență medicală</i> ”, pentru a fi inclus în lista indicatorilor, trebuie să fie măsurabil și produs de o anumită instituție, or există o multitudine de servicii medicale acordate populației, iar în Republica Moldova nu există un nomenclator al tuturor serviciilor medicale pentru fi posibil de a calcula ponderea celor acoperite de asigurarea obligatorie de asistență medicală.
	8. La ținta 4.1, (nr. crt. 78), recomandăm adăugarea următorului indicator: ”Rata de încadrare în învățământul primar și gimnazial”. În anul școlar 2018-2019, în Moldova, 10% dintre copiii de vârstă școlară primară și 15% dintre copiii de vârstă școlară gimnazială nu mergeau la școală.	Se acceptă parțial. Indicatorul propus nu este relevant pentru monitorizarea țintei 4.1, care se referă la finalizarea studiilor, dar nu la cuprindere.

		<p>Totodată, s-a considerat relevant de a adăuga indicatorul 4.1.2.2. <i>Rata brută de admisie în ultimul an de studiu al învățământului gimnazial</i>, similar cu 4.1.2.1. <i>Rata brută de admisie în ultimul an de studiu al învățământului primar</i> – pentru a acoperi ambele nivele de educație care fac obiect al țintei 4.1.</p> <p>Indicatorii adăugați sunt recomandați de UNESCO pentru monitorizarea țintei ODD 4.1 (Gross intake ratio to the last grade (primary education, lower secondary education, http://uis.unesco.org/en/glossary-term/gross-intake-ratio-last-grade-primary-education-lower-secondary-education).</p>
	<p>9. La ținta 4.3 (nr. crt. 84), sugerăm adăugarea următorilor indicatori: ”Rata de absolvire în clasele gimnaziale și clasele de liceu”, ”Rata tinerilor care au beneficiat de burse în învățământul superior pe criterii sociale”, ”Rata de înrolare în învățământul profesional tehnic și superior”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Cu referire la primul indicator propus, acesta se consideră irelevant pentru monitorizarea țintei 4.3 care se referă la înrolarea în învățământul profesional tehnic și superior.</p> <p>Al doilea indicator propus nu se acceptă deoarece nu este în corespundere cu indicatorii ODD la nivel global (adăugarea de indicatori noi are impact asupra extinderii listei de indicatori ODD). Acesta poate fi propus pentru monitorizarea accesului la educație în strategiile naționale, odată ce va fi clară sursa acestor date și metodologia de calculare.</p> <p>În locul celui de-al 3-lea indicator propus, a fost adăugat indicatorul 4.3.1.1. <i>Rata brută de cuprindere în învățământul terțiar</i>, disponibil în statisticile naționale.</p> <p>La fel, este de menționat că, indicatorii pentru comparație internațională trebuie calculați pe niveluri educaționale conform ISCED 2011.</p>

	<p>10. La ținta 4.4 (nr. crt. 85), sugerăm adăugarea următorilor indicatori: ”Rata șomerilor cu studii superioare”, ”Rata instituțiilor de învățământ superioare acreditate de către ANACEC”, ”Diversitatea formelor de cooperare între universități și companii”. La moment, cca 50% din companii cooperează cu universitățile, însă în majoritatea cazurilor această cooperare este doar sub formă de stagii.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Primul indicator propus deja există la ținta 8.5. La indicatorul 8.5.2 <i>Rata șomajului, dezagregată pe sexe, grupe de vârstă și dizabilitate</i> se acceptă adăugarea dezagregării pe nivele de instruire.</p> <p>Indicatorii doi și trei propuși nu se acceptă nefiind relevanți pentru monitorizarea țintei, care se referă la persoane nu la instituții.</p>
	<p>11. La ținta 4.a (nr. crt. 92) propunem completarea indicatorului 4.a.1.b. cu sintagma ”internet de calitate” și includerea următorului indicator: ”Ponderea instituțiilor de învățământ care dispun de mediatice digitale pentru împrumutarea tehnicii de calcul și altor echipamente necesare elevilor ce nu dispun de acestea”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Cu referire la sintagma propusă pentru completarea indicatorului 4.a.1.b.: nu există o metodologie pentru a evalua internetul de calitate.</p> <p>Al doilea indicator nu corespunde cu conceptul țintei la nivel global care urmărește facilitarea accesului în școli la serviciile și facilitățile de bază cheie necesare pentru a asigura un mediu de învățare sigur și eficient pentru toți elevii.</p> <p>Totodată, conform specialiștilor Ministerului Educației și Cercetării, practici de împrumutare a echipamentelor digitale nu sunt cunoscute și, respectiv, nu se colectează date în acest sens.</p>
	<p>12. La ținta 4.c (nr. crt. 100), sugerăm adăugarea indicatorului: ”Ponderea cadrelor didactice din învățământul general care au beneficiat de programele de formare a cadrelor în cadrul programelor de cooperare internațională”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Indicatorul propus nu se acceptă deoarece nu este în corespundere cu indicatorii ODD la nivel global (adăugarea de indicatori noi are impact asupra extinderii listei de indicatori ODD).</p> <p>În prezent, conform specialiștilor Ministerului Educației și Cercetării, nu sunt careva obiective naționale/sectoriale definite în politici pentru sporirea</p>

						formării profesionale a cadrelor didactice prin programe de cooperare internațională.	
	13. La ținta 8.b (nr. crt. 169), sugerăm completarea indicatorului 8.b.1 cu sintagma ”până la sfârșitul anului 2022” și adăugarea indicatorului ”Implementarea a cel puțin 80% din Planul de acțiuni al Strategiei până în anul 2030”					Se acceptă parțial. Ținta 8.b a fost reformulată în manieră să ancoreze în timp acțiunea ce vizează dezvoltarea/elaborarea documentului de politici publice pentru ocuparea tinerilor în conformitate cu Pactul Global pentru Locuri de Muncă. În același timp, se consideră inoportună stabilirea ca un plan de acțiuni să fie nu fie implementat integral.	
Instituția Publică Parcul Național ”Orhei” (aviz nr. PNO 01/01-36 din 13.05.2021)	I. Obiecțiile						.
	II. Propunerile (recomandările)						
	Anexa la Hotărârea Guvernului <i>Cadrul Național de Monitorizare a Implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030</i> se va completa cu următoarele rubrici:						
	1. La ODD 6: Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și a salubrității pentru toți						Nu se acceptă. Propunerile înaintate reprezintă acțiuni ce trebuie realizate, nu indicatori statistici. Acestea sunt relevante pentru strategiile și planurile de acțiuni pe domeniile respective.
	Nr . crt	Denumire ținte naționale ODD	Instituții responsabile	Denumire indicatori naționali ODD	Instituții responsabile de furnizarea de date	Nivelul de dezagregare recomandat de ONU	
6.7	Până în 2030, protejarea și restabilirea calității solurilor	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale	6.7.1.Efec tuarea unui studiu privind gradul de contamina	Agenția de Mediu	Total pe țară, Calitatea solurilor, Cantitatea produselor chimice utilizate, Calitatea solurile		

		la toate nivelurile	le și Mediului Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei și Infrastructurii	re a solurilor 6.7.2. Identificarea soluțiilor privind diminuarea gradului de contamina re a solurilor 6.7.3. Acordarea subvențiilor or financiare proprietarilor de terenuri privind neutilizarea produselor chimice care sunt toxice sau periculoase pentru	Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Ministerul Finanțelor	legate de utilizarea produselor chimice,	
--	--	---------------------	--	---	--	--	--

				om și pentru alte organisme vii 6.7.4. Modificarea procentuală a calității solului			
				2. La ODD 15: Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate			
	15.10 Până în 2030, Instituierea arilor naturale protejate de stat și implementarea Economiei Verzi în aria ariilor naturale protejate de stat	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei	15.10.1. Ajustării de legislație 15.10.2. Fortificarea și consolidarea cadrului instituțional și tehnic în domeniul ariilor protejate de stat 15.10.3. Încurajarea	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei și	Arii naturale protejate de stat instituționalizate total pe țară. Agenți Economici cu activitate și produse Ecologice	Nu se acceptă. Propunerile înaintate reprezintă acțiuni ce trebuie realizate, nu indicatori statistici. Acestea sunt relevante pentru strategiile și planurile de acțiuni pe domeniile respective.	

			iei și Infrastruc turii	Economiei Verzi în aria ariilor naturale protejate de stat prin oferirea de subvenții și asistența necesară	Infrastruct urii		
	15.11.Până în 2030, obținerea Diplomei Europene a Parcurilor de către Parcul Național ”Orhei”	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Ministerul Finanțelor Ministerul Economiei și Infrastructurii Instituția Publică	15.11.1. Elaborarea unui Plan de Management adaptat la cerințele UE 15.11.2. Mobilizarea și creșterea substanțială a resurselor financiare din toate sursele pentru utilizarea acestora pentru acțiunile	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului Ministerul Finanțelor Instituția Publică Parcul Național ”Orhei”	Crearea Parcului Național ”Orhei” un model de Parc Natural pentru întreaga țară cât și regional.	Nu se acceptă. Propunerile înaintate reprezintă acțiuni ce trebuie realizate, nu indicatori statistici. Acestea sunt relevante pentru strategiile și planurile de acțiuni pe domeniile respective.	

			Parcul Național "Orhei"	care impun obținerea Diplomei Europene a Parcurilor 15.11.3. Crearea infrastructurii și atragerea investițiilor necesare activității Parcului Național "Orhei" 15.11.4. Promovarea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din obținerea Diplomei Europene a			
Coaliția "Vocea Romilor" din	I. Obiecțiile						
	II. Propunerile (recomandările)						

Republica Moldova (aviz nr. 3 din 28.05. 2021)	<i>La anexa proiectului:</i>	
	1. Includerea în <i>cadrul național de monitorizare a implementării agendei de dezvoltare durabilă 2030</i> , la capitolul indicatori de măsurare pentru toate acțiunile, <i>grupul roma</i> , din cauza că el este abordat în Strategie ca grup separat.	Se acceptă. Dezagregarea pe etnii se regăsește deja în indicatorii cadrului național de monitorizare a implementării agendei de dezvoltare durabilă 2030, în funcție de disponibilitatea dezagregării respective la nivel național. Totodată, actul normativ prevede identificarea acțiunilor vizând producerea indicatorilor de monitorizare a ODD care lipsesc sau sunt parțial disponibili (inclusiv dezagregări lipsă), sau cei care necesită ajustări (pct.6, subpunctul 1), alineatul b). din proiectul HG) și producerea acestora (pct.2, subpunctul 3)).
	2. La capitolul instituții responsabile de monitorizarea și evaluarea realizării țintelor de inclus și Societatea Civilă Romă, mediatorii comunitari, pentru o evaluare eficientă.	Nu se acceptă. Prin Hotărâre de Guvern nu pot fi instituite careva obligații față de organizațiile/entitățile ce nu se află în subordinea Guvernului. Cu toate acestea organizațiile non-guvernamentale care reprezintă populația romă, precum și alte organizații ale societății civile pot participa activ la monitorizarea și evaluarea implementării politicilor Guvernului, opiniile/rapoartele obiective urmare a acestor evaluări independente sau alternative fiind transmise entităților guvernamentale și/sau făcute publice.